

Perusta

**Uskon ja ajattelun avuksi
6 | 2019**

**Minun armoni riittää sinulle.
Voima tulee täydelliseksi
heikkoudessa.**

2. Kor. 12:9

Tässä numerossa:

322 | Pääkirjoitus

Kaikki joutuvat taivaaseen

324 | Perustalla

326 | Artikkelit

327 | Kaarko Arffman: Luterilaisuuden perintö ja nykyisyys

332 | Nicholas Thomas Wright: Nousiko Jeesus todella kuolleista?

340 | Miikka Niiranen: Nationalismin kutsu luterilaisille konservatiiveille

346 | Tässä ja nyt

358 | Kirjoja

366 | Sananselitystä

● Pääkirjoitus

Kaikki joutuvat taivaaseen

Miten sinne taivaaseen oikein mennään? Ikivanhat teologiset kysymykset nousevat aika ajoin uudestaan kirkollisen keskustelun ytimeen. Nyt keskustelua herättää ennen kaikkea **David Bentley Hartin** uusi kirja *That All Shall Be Saved: Heaven, Hell, and Universal Salvation* ja hänen edustamansa universalismi.

Hartin lähtökohta ortodoksiteologina on etenkin kirkkoisä **Basileus** (300-luku). Hän esittää, että dogmatiikan perinne on myöhemmin tulkinnut ikuisen pelastuksen väärin. Eri teologioiden näkemyksiä selvittellen hän perustelee, että hyvä Luoja on kaikkien Vapahtaja: jos Jumala ei pelasta kaikkia, hänen valtakuntansa jää vain unelmaksi ja meidän maailmamme (koko luomakunta) osoittautuu painajaiseksi. Siksi ikuista tuomiota ei ole olemassa, vaan kaikki pelastuvat. Sanana *apokatastasis* tarkoittaa ennalleen asettamisen oppia. **Origenes** ja jotkut kirkkoisät kannattivat sitä (Kysymys oli siitä, onko helvetti ikuinen tila, vai palautuu kaikki sen jälkeen ennalleen). **Augustinus, Lutherin** henkinen isä, vastusti Origenesta. Hän oli Raamatun perusteella vakuuttunut siitä, että Jumalan oikeudenmukaisuus edellyttää syntien rangaistusta. Evankeliumin ja Kristuksen ulkopuolella ei ole pelastusta.

Nykyään näkemystä tai jotain sen versiota kutsutaan *universalismiksi*. Kaikki suuntauksen kannattajat eivät enää spekuloi helvetin luonteella. Monet niin kutsutun modernin teologian edustajista viittaavat kaikkien ihmisten pelastumiseen ilman sen kummempia dogmatikkasta nousevia perusteita. Näihin kuuluu Suomessa suosiota saanut **Marcus Borg**

kirjallaan *Kristinuskon sydän*, sekä kyseisen kirjan suomentaja, tohtori **Kari Kuola**, joka on edustanut kantaa sekä lehtiartikkeleissaan että helvettiä käsittelevässä kirjassaan.

Vastaavaa keskustelua käytiin takavuosina, kun pastori **Antti Kylliäinen** julkaisi pamflettinsa *Kaikki pääsevät taivaaseen*. Nimi viittaa ennalleen palauttamiseen. Kylliäinen ei perustellut näkemystään Origeneella. Asiaa puolusteltiin lähinnä sillä, että luonnollisen teologian ehdoilla tehtyjen johtopäätösten mukaan Jumalalla ei ole oikeutta jättää ketään mahdollisen taivaan ulkopuolelle – jos kuoleman jälkeen sattuisi olemaan elämää. Kylliäisen perustelu ei ollut yhtä hienostunut kuin Hartin, mutta tulos sama.

Pohtijat eivät kuitenkaan ole yleensä tulleet ajatelleeksi uskonnollisen kysymyksen toista puolta. Näkemyksen mukaan nimittäin kaikki joutuvat taivaaseen. Ja se on harkitsematon väite. Kaikki maailman ihmiset eivät missään nimessä halua taivaaseen, eivätkä etenkin kristittyjen taivaaseen, missä Jeesus Kristus hallitsee (viimeksi eilen luin tavallisesta romaanista lauseen: ”Minä en missään nimessä haluaisi taivaaseen, jossa on niin paljon uskovaisia.”). Sama asenne koskee muita uskontoja. Muslimit eivät tietenkään ajattele uskottomien pääsevän taivaaseen. Lukemattomien hindulaisten ja buddhalaisten suuntausten mukaan ajatus sotisi puolestaan kaikkea sitä vastaan, mitä nämä uskovat ihmisen henkisestä kehityksestä, karmasta ja valaistumisesta. Pelkkä ajatuskin on loukkaava – siitä huolimatta, että jotkut aikamme protestanttiset missiologit ovat nyt saatelemassa heitä yhteiseen taivaaseen.

Pohditaanpa asiaa hetki uskonnonfilo-

sofian näkökulmasta, koska keskustelijat eivät vetoa ensisijaisesti Raamattuun (näkemys hän on kärkevästi Raamatun käsitystä vastaan). Täytyy olettaa, että uskonnonfilosofien esittämä apokatastasis-ajatus on kuin kantilainen ”puhtaan järjen” päätelmä. Sen esittäjä olettaa sen olevan paras ja loogisin vaihtoehto, jos kuulija vain hyväksyy ne ennakkoehdot, jotka näkemyksen kannattaja häneltä vaatii. Mutta miten perustelu kulkee?

Näkemys on aidosti ”universalistinen” siinä mielessä, että sen perusteita kannattaa viime kädessä vain sen edustaja – mutta silti se koskee kaikkia maailman ihmisiä. *Apokatastasis*-opin puolustaja siis ajattelee, että maailman kaiken uskonnollisuuden yläpuolella on olemassa tiettyjä universaaleja periaatteita, jotka vain näkemyksen kannattaja ymmärtää. Ihmiset – uskovat ja uskonnottomat – tulevat yllättymään, kun he kerran ”joutuvat” toteamaan ennalleen asettamisen olevan totta.

Suurin ikuinen totuus on kapea: Jumala luojana haluaa kaikkien pelastuvan. Pelastus ei tapahdu, kuten Uusi testamentti opettaa. Sen sijaan Jumala pelastaa ihmiset sillä perusteella, että teologi haluaa hänen pelastavan kaikki. Tämä on tietenkin kehäpäätelmä, mutta lohdullinen. Todennäköisesti lukijan täytyy lisäksi olettaa, että näkemyksen odotukset ”taivaasta” eivät nouse nekään Raamatusta. Jos asiat asetetaan ”ennalleen”, tuloksena on saman kaltainen todellisuus, jonka keskellä nyt elämme. Siihen eivät kuulu synty tai sovitus (tämä koskee ainakin Borgia ja Kylläistä).

Tästä seuraa uusi ongelma. Teoria ei nimittäin tarjoa mitään perusteita sille, että uusi ”ennalleen asetettu” tila oli-

si moraalisesti sen parempi, kuin nykyinen maailmanmeno. Kristus ei ole synnin voittaja, eikä saatanaa ole sidottu. Jälkimmäistä tuskin oletetaan olevan edes olemassa (näin ei tee ainakaan Borg, Hart saattaa olla tässä perinteisempi). Mutta moraalinen ongelma pysyy. En ole tavannut yhtään teologia, joka luopuisi siitä. Sen sijaan monet kannattavat uskontoa arvoelämyksenä.

Olisi siten johdonmukaisinta ajatella, että *apokatastasis*-oppi tuottaa syklisen maailmankuvan, jossa ihmiskunta joutuu etsimään moraalista edistymistään todellisuudesta toiseen. Tällainen uskonnollinen järjestelmä tosin tunnetaan jo. Karman uskonto on eräänlainen looginen, uskonnonfilosofinen yritys selittää ihmiskunnan suurta moraalista ongelmaa luonnollisen teologian ehdoilla.

Loogiset uskonnonfilosofiset vaihtoehdot ovat siten kiusalliset. Joko apokatastasis hylkää käsityksen synnistä eikä kykene enää vastaamaan ihmiskunnan todellisiin ongelmiin (paratiisina tätä petoksen ja väkivallan maailmaa tuskin kukaan pitää). Tai sitten apokatastasis palauttaa karman lain ja ajautuu mielikuviin toistuvista todellisuuksista, joissa etsitään vapautumista askeettisen itsekurin kautta. Lienee syytä muistaa, että Raamatun opetus jumalattoman vanhurskauttamisesta ratkaisee tuollaiset ongelmat. Borg ja Hart eivät sitä tunne – mutta se on yllättäen vieras myös monille suomalaisille teologeille. Kristus on antanut kertakaikkisen uhrin langenneen ihmiskunnan puolesta. Siksi jokainen ”joka huutaa avuksi Herran nimeä” pelastuu. Mutta miten kukaan voisi pelastua, ellei kukaan julista evankeliumia? ●

Timo Eskola

● Perustalla

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon synty 1900-luvun alusta alkaen on ollut nimenomaan pyrkimys asettua historian oikealle puolelle, olla voittajien kirkko, rakentaa olemassaolonsa perustelu jollekin muulle kuin puheelle Jumalasta. Se on halunnut tehdä itsensä tärkeäksi kansallisena monumenttina eikä yhteisönä, joka todistaisi Jumalan teoista, olipa kyse sitten kansalaissodasta, raittiustyöstä, työväen asemasta tai nyt muodikkaita vähemmistöistä ja luonnonsuojelusta. Tällainen kirkko valitsee mieluummin Ihmisten kaupungin alati muuttuvan arkkitehtuurin kuin Jumalan kaupungin ikuisuudessa säädetyn klassisuuden. Tässä se toimii uskonnon peruslakien vastaisesti. Uskontojen peruslöytö ja väittäjä on tämä: ”todellinen” todellisuus on jotakin muuta kuin mikä ikkunasta aukeaa. Toki sekin, mitä näet, on ihmeellistä ja arvokasta, mutta on jotakin vielä todempaa. Näkymättömät lainalaisuudet määrittävät paikkasi universumissa enemmän kuin se, missä jalkasi lepää. Voittajien kirkko

ajaa tästä ohi ja keskittyy maailman sisäisiin rakenteisiin.

Menneinä aikoina voittajien kirkko oli maallisen vallan puolella ja ruhtinaan suosiossa. Tänäpäin voittajien kirkko keskittyy valitsemaan oikean megatrendin. Vielä hetki sitten kirkko oli hyvin kiinnostunut työväestöstä, nyt vähemmistöistä ja heidän asemastaan. Yhtä varmasti kuin sosialistiset painotukset katosivat Neuvostoliiton painuessa historian yöhön, unohtuu nykyinenkin rakastaja paremman ilmaantuessa. Ehkä seuraavaksi tahdomme miellyttää jotain suvaitsematonta, muut ympäriltään sammuttavaa uskontoa. Joka tapauksessa historia kirjoitetaan aina uudeksi, niin kuin tekivät revisionistit sosialistissa maissa. Epäsuosioon joutuneiden kasvot hävisivät sen hetken virallisista kuvista vain vaihtuakseen toisiin. Kun uusi puoli on valittu, alkaa vimmainen etsintä tämän linjan esitaistelijoista läpi aiemmin eletyn historian. ●

Henrik Wikström:

Mitä Jeesus tekisi? (2019, s. 68–69)

Tilaa Perusta!
perussanoma.fi/lehtitilaus
perustalehti.fi

Perusta-lehden teologiset opintopäivät 2.–4.1.2020

Perusta-lehden teologiset opintopäivät järjestetään jälleen tammikuussa Raamattupistolla Kauniaisissa otsikolla "Minä olen voittanut maailman – kasvava kirkko maallistuneessa maailmassa."

Monet länsimaiset kirkot menettävät jäseniään ja tappiomieliala saa helposti kristityt valtaansa. Ihmisten suhde institutionaaliseen uskontoon ohenee. Päivien aikana kysymme, mistä tämä johtuu ja miten tällaisessa tilanteessa länsimaiset kirkot ja seurakunnat voisivat löytää aineksia kasvuun. Miten siis julistaa evankeliumia niin, että maailma voi sen ymmärtää, mutta silti niin, että ei sulauduta maailmaan?

Päivillä on kotimaisten teologian asiantuntijoiden lisäksi luennoimassa ulkomaisia vieraita. Ruotsista päiville tulee EFS:n (Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen) kansainvälisen osaston johtaja Erik Johansson. Venäjältä puolestaan Inkerin kirkon lähetysjohtaja Jevgeni Raskatov kertoo Pyhän Annan kirkon jälleenrakennusprojektista ja seurakunnan noususta tuhasta.

Kotimaisista asiantuntijoista yleisluennoilla luennoimassa ovat Jouko Talonen, Markku Ruotsila, Timo Eskola, Hanna Salomäki, Miikka Niiranen ja Marko Turunen. Talonen käsittelee ideologista vaikuttamista kirkkoihin ja demokratian haasteita 1900-luvun kirkkohistoriassa. Ruotsila pohtii nationalismin ja kristillisen oikeiston suhdetta. Salomäki kertoo suomalaisen uskonnollisuuden muutoksesta. Eskola puolestaan kysyy, onko sovituspoppi vanhentunut. Niiranen tarkastelee länsimaisia suurkaupunkeja kristinuskon haasteena ja Turunen kertoo maahanmuuttajatyöstä seurakunnassa Berliinissä, jossa on kastettu yli tuhat muslomia kristinuskoon.

Kanavissa on runsaasti tarjontaa ja niissä on kiinnitetty huomiota ajankohtaisiin aiheisiin. Kanavien pitäjinä ovat mm. Tapio Puolimatka, Jouko Martikainen, Antti Laato, Juha Hiltunen, Jouko M V Heikkinen, Eero Junkkaala, Timo Junkkaala, Saara Kinnunen, Juha Vähäsarja, Kai Lappalainen, Matti Liljeqvist, Timo Pöyhönen, Jari Rankinen, Esko Murto, Leif Nummela ja Matti Kankaanniemi.

Edellisellä kerralla Kotimaan toimittaja Jussi Rytönen totesi päivistä seuraavasti: "Tätä nykyä opintopäivät ovat oma erikoistunut ilmiönsä ja yksi Suomen kirkollisista kuplista. Tätä kuplaa voisi kehaista ainakin siitä, että vuodesta toiseen sen ohjelmasta rakentuu ensi silmäyksellä mielenkiintoinen, sisällöksi ja kirkkopoliittisesti viehättävän epäkorrekti." Tämän suurempaa kehua emme voi saada. Pyrimme jatkamaan tammikuussa samalla linjalla.

Artikkelit

327 | Luterilaisuuden perintö ja nykyisyys

Onko luterilaisuuden juuret ja perintö katoamassa Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta? kysyy emeritusprofessori **Kaarlo Arffman** artikkelissaan.

332 | Nousiko Jeesus todella kuolleista?

Jeesuksen ylösnousemuskertomukset ovat varhaisia ja niiden myötä syntyi kokonaan uusi liike, **N. T. Wright** kirjoittaa.

340 | Nationalismin kutsu luterilaisille konservatiiveille

Nationalismin houkutus voi olla todellinen, mutta sen teologiset perustelut eivät täysin vakuuta, kirjoittaa **Miikka Niiranen** artikkelissaan.

● Luterilaisuuden perintö ja nykyisyys

Kaarlo Arffman

Kirjoittaja on kirkkohistorian emeritusprofessori ja reformaation tutkija Helsingin yliopistossa.

Kirjoitus perustuu Aholansaareissa 20.8.2019 pidettyyn esitelmään.

Johdanto

Vuonna 1996 ilmestynyt kirjani *Mitä oli luterilaisuus? Johdatus kadonneeseen eurooppalaiseen kristinuskon tulkintaan* nosti esille kysymykset, mitä alkuperäinen luterilaisuus oli ja missä määrin evankelisluterilainen kirkko vielä perustuu siihen. Kirja on sen jälkeen vaikuttanut teologian oppikirjana, siitä on otettu useita painoksia ja se on ilmestynyt myös saksaksi. Tässä kirjoituksessa täsmennän kirjan väitetä alkuperäisen luterilaisuuden katoamisesta.

Miten kirkon oppi määräytyy?

Oleellisinta luterilaisuuden katoamisesta on se, että käsitys opin määräytymisestä on muuttunut. **Lutherin** mukaan paavinistuin oli mennyt harhaan, koska se kuvitteli voivansa määritellä kirkon opin muilta kysymättä, pelkillä hallinnollisilla päätöksillä. Totuus ei kuitenkaan ollut ihmisten hallinnassa. Edes yleinen kirkolliskokous ei voinut päättää siitä. Senkin päätökset olivat oikeita vain, jos ne oli tehty Jumalan sanaa kuunnellen ja totellen. Tämän vuoksi Luther kielsi kannattajiaan lähtemään paavin Trentoon vuodeksi 1545 kutsumaan kirkolliskokoukseen. Luterilaisena aikana Ruotsin kirkossakaan ei ollut kirkolliskokouksia. Niitä ei tarvittu, koska Raamattu oli selvä – jos sitä vain ha-

luttiin kuunnella nöyrästi ja avoimin mielin. Tähän kuului myös sen huomioon ottaminen, millaisia vastaansanomattomia johtopäätöksiä Raamatun tekstistä voitiin tehdä ja miten Jumala itse oli tulkinut Raamattua kirkon historiassa. Ajan myötä tämä käsitys ei kestänyt. Uuden luonnonoikeuden myötä kirkko alettiin nähdä uskovien yhteenliittymänä, jonka asioista jäsenet päättävät. Nämä ajatukset muuttuivat Suomessa käytännöksi vuoden 1869 kirkkolain myötä. Sen mukaan kirkon asioista – myös opista – päättivät enemmistöpäätöksin papiston ja seurakuntalaisten joukosta valitut kirkolliskokousedustajat. Ympyrä oli kiertynyt täyteen ja kirkko palannut juuri siihen ajatteluun, jota Luther oli noussut vastustamaan.

Yksittäisten opinkohtien muuttuminen

Mitä oli luterilaisuus? -teoksen mukaan luterilaisuus ei toki ole kadonnut jäljettömiin. Monet reformaation aikana syntyneet ajattelutavat ja käytännöt ovat säilyneet meidän aikaamme asti – elleivät ne ole ristiriidassa modernin ajattelun kanssa. Hyvä esimerkki tästä on se, että luterilaisessa kirkossa ei edelleenkään pyydetä kirkon kunnioittamien pyhien esirukouksia. Reformaattoreiden mielestä tällaisten pyyntöjen kuulemisesta ei löytynyt varmaa lupausta.

Toinen ääripää ovat sellaiset opinkohdat, jotka on jopa tietoisesti torjuttu. Tästä hyvä esimerkki on luterilaisuuden opetus oikeasta elämänjärjestyksestä. Lutherin mukaan ihmiset olivat syntyperänsä perusteella eriarvoisia, ja heidän oli palveltava Jumalaa ja toisia ihmisiä siinä ”kutsumuksessa”, johon Jumala oli hei-

dät asettanut. Toinen oli siksi ruhtinas, toinen maaorja. Lisäksi ihmiset kuuluivat johonkin Jumalan asettamista kolmesta säädystä. Eriarvoisuus toteutui niiden hierarkkisessa järjestyksessä. Edes sitkeimmin luterilaisuuden perinnöstä kiinni pitävät suomalaiset eivät enää hyväksyneitä ajatuksia. Kuitenkin ne olivat reformaattoreille luovuttamattomia ja löytyvät myös tunnustuskirjoista.

Lutherin sanoma vanhurskauttamisesta

Ääripäiden väliltä löytyy paljon sellaisia opinkohtia, jotka ovat säilyneet, mutta enemmän tai vähemmän muuttuneina. Seuraavassa tarkastelen hieman lähemmin yhtä tällaista kohtaa, luterilaisuuden ytimenä nähtyä vanhurskauttamisoppia. Evankelisluterilaisen kirkon ongelmia saatetaan vähätellä sanomalla, että ne ovat kuitenkin toisarvoisia, koska syntisen vanhurskauttaminen yksin armosta on se ”opinkohta, jonka mukana kirkko seisoo tai kaatuu”. Tällainen puhe kuulostaa vakuuttavalta, mutta on kuitenkin ongelmallista. Ensimmäkään luterilaiset reformaattorit eivät ajatelleet, että vanhurskauttamisen rinnalla kaikki muu oli toisarvoista. Heille vanhurskauttaminen oli kyllä tärkein opinkohta mutta ei suinkaan ainoa tärkeä. Toiseksi vanhurskauttamisoppikaan ei ole pysynyt samana reformaation alusta nykyaikaan saakka. Martin Luther oli kasvanut katoliseen uskoon. Siinä kristinusko nähtiin tienä, joka vei kulkijansa lopulta Ilm. 21:ssä kuvattuun taivaalliseen Jumalan kaupunkiin. Tie alkoi kasteesta, ja matkan varrella oli ehtoollinen tarjolla pyhiinvaeltajan ravinnoksi. Tieltä eksynyt pääsi palaamaan sille takaisin ripissä. Matkan varrella pyhiinvaelluksensa vakavasti ottanut kulkija muuttui. Koska tämä muutos, pyhitys, oli kuitenkin kuol-

lessa kesken, Jumala vei sen päätökseen kiirastulessa. Perillä oli nimittäin oleva vain täydellisen pyhiä ihmisiä. Synnin ote heistä oli kirvonnut ja heistä oli tullut sellaisia, miksi Jumala oli heidät tarkoittanut. Siksi Jumalan kaupungissa ei ollut enää syntisiä ihmisiä. Siellä ei tehty syntiä, vaan sen tilalle oli tullut käsittämätön ilo ja Jumalan ylistys.

Kuten tunnettua, Martin Luther ryhtyi kerjäläisveljeksi ja yritti kaikin keinoin päästä eteenpäin pyhityksen tiellä. Tuosta ei kuitenkaan syntynyt niin nopeasti kuin hän itse ajatteli. Rippi-isätkään eivät pystyneet auttamaan. Myöhemmin Luther kyllä muisteli, miten **Johann von Staupitz** oli epäillyt hänen pyhityssponsistelujaan ja kehottanut sen sijaan ”katsomaan siihen mieheen, jonka nimi on Kristus”. Tätä muistellessaan Luther kuitenkin totesi, että hän ei ollut tuolloin ymmärtänyt, mitä Staupitz oli tarkoittanut. Kun pyhitystaistelun päämäärä, Jumalan täydellinen rakastaminen hänen itsensä vuoksi, ei näyttänyt toteutuvan, Luther päätyi epätoivoon.

Vapautus löytyi lopulta radikaalista ratkaisusta: koko ajatus pyhityksen tiellä kulkemisesta oli hylättävä. Ihmisen tarvtisi vain uskoa Kristukseen. Uskova ihminen sai jättää pyhittymisensä täydellisesti Jumalan huoleksi ja keskittyä palvelemaan lähimmäisiään. Nämä ajatuksensa Luther esitti kansantajuisesti vuonna 1520 pienessä kirjasessa *Kristityn vapaudesta*. Siitä tuli julkaisumenestys.

Kriisi ja sen ratkaisu

Mikä oli tulos? Toisaalta lukuisat ihmiset vakuutuivat, että Luther oli oikeassa: kristinusko ei ollut ahdistavaa pyrkimistä johonkin parempaan, vaan vapautetun ihmisen iloa jo tässä ja nyt. Vuosina 1521–1524 Saksassa nousi kirjoitusten tulva, kun tavalliset ihmisetkin tarttuivat kynään

ja ryhtyivät välittämään vapautuksen sanomaa eteenpäin. Samaan aikaan monet seurakunnat alkoivat ajautua kaaokseen. Lutherin sanomasta nimittäin otettiin usein vastaan vain sen alkupuoli. Jos pelkkä usko riitti, niin miksi käydä enää kirkossa, maksaa papille tai noudattaa kirkon elämänohjeita? Tässä suhteessa on talonpoikaissota johtanut tutkimusta harhaan. Lutherin ympärille syntynyt evankelinen liike nimittäin oli vuoteen 1525 tultaessa syvässä kriisissä sielläkin, minne talonpoikien kapina ei lainkaan ulottunut. Yhteiskunnallinen kapina vain peitti kriisin julkisuudessa alleen.

Myllerryksen jälkeen Lutherin oli pakko arvioida asiat uudelleen. Oli selvää, että hänen sanomansa ei kyennyt luomaan uutta pohjaa seurakuntien toiminnalle. Tämä näkyy myös siinä, että jotkut evankeliset teologit ryhtyivät miettimään, miten pitää kiinni Lutherin vanhurskauttamisopista mutta samalla löytää ”lisämotiivi”, joka saisi ihmiset elämään oikein. **Johannes Bugenhagen** esimerkiksi erotti 1525 käsitteet ’ansio’ (*Verdienst*) ja ’lupaus’ (*Zusage*). Pelastumiseen ei tarvittu ansioita; siihen riitti pelkkä usko Kristukseen. Jumala oli kuitenkin luvannut palkita oikein elävät ihmiset. Kannatti siis pyrkiä elämään Jumalan tahdon mukaisesti.

Luther ei tietenkään voinut myöntää sanomansa synnyttämää ongelmaa julkisesti. Käytännössä hän kuitenkin myönsi sen kääntymällä Saksin uuden valliruhtinaan **Juhanan** puoleen ja vaatimalla tätä puuttumaan seurakuntien hätätilaan ja palauttamaan niihin järjestyksen. Luterilaisuuden pelasti se, että vaaliruhtinas Juhana ja Hessenin maakreivi **Filip** ryhtyivät maallisen vallan kovilla keinoilla luomaan alueidensa seurakuntiin uudenlaista järjestystä. Sielläkin missä Lutherin evankeliumi ei ollut kyennyt synnyttämään oikeaa elämää, ruhtinaan miekka pakotti ihmiset elämään oikein. Luther it-

se tuki esivaltaa katekismuksillaan. Niissä on aivan toisenlainen henki kuin *Kristityn vapaudesta* -kirjasessa. Nyt myös Luther vaati ihmisiä elämään oikein. Luterilainen kirkko muotoutui luterilaisten teologien ja maallisen vallan kiinteän yhteistyön pohjalle.

Rippikäytäntö luterilaisuuden muuttumisen kuvastajana

Luterilainen vanhurskauttamisoppi muutti myös rippiä. Siinä oli ennen ollut kolme kohtaa: katumus ja syntien tunnustaminen, anteeksisaaminen ja kolmantena rippi-isän määräämät katumusharjoitukset. Niiden päätarkoituksena oli auttaa uskovaan pääsemään eteenpäin pyhityksen tiellä. Luterilaisuudessa kolmas kohta jäi kuitenkin pois, olihan koko ajatus kristinuskosta pyhiinvaelluksena hylätty. Luterilaisuudesta oli tullut tässä ja nyt -uskoa: tärkeää oli ”nyt” katua syntejään ja saada ne anteeksi. Luterilaiset pitivät kuitenkin edelleen kiinni siitä, että ehtoolliselle menijän oli ensin ripittäydyttävä henkilökohtaisesti. Katolinen kirkko tehosti Trenton konsiilin jälkeen kosketustaan jäseniinsä, mikä näkyi siinä, että kirkkoihin ruvettiin rakentamaan uudenlaisia suljettuja rippituoleja, jotka varmistivat rippisalaisuuden. Vastaavasti myös Saksan luterilaisilla alueilla kirkkoihin rakennettiin samanlaisia rippituoleja.

Ennen pitkää luterilainen rippikäytäntö kuitenkin muuttui. Koska rippi-isän kullekin ripittäytyjälle ”räätälöimät” katumusharjoitukset olivat jääneet pois, ei papin tarvinnut tietää, missä ripittäytyjä oli poikennut oikealta tieltä. Oli siis johdonmukaista jättää myös henkilökohtainen ripittäytyminen pois. Se muuttui luterilaisuuden piirissä harvinaiseksi viimeistään 1700-luvun kuluessa ja säilyi lähinnä kuolevien kohtaamisessa. Julkisuuteen jäi seurakunnan yhteinen rippi ja synnin-

päästö. Tämän muutoksen myötä papin ja seurakuntalaisten kosketuspinta oheni ja pappi muuttui entistäkin selvemmin sie-lunhoitajasta saarnaajaksi. Samalla kato-lisuuden ja luterilaisuuden tunnusmerk-kien ”raja” siirtyi uuteen paikkaan, kun rippituolit eivät yleistyneet luterilaisuuden piiristä vaan jäivät katolisten kirkko-jen tunnusomaiseksi piirteeksi.

Luterilaisuuden uusin murros

Lutherin *Pienen katekismuksen* mukaan kristityn tuli elää kymmenen käskyn mu-kaisesti. Jos hän hairahtui elämään sen vastaisesti, hänen tuli katua ja pyytää anteeksi. Armo oli sitä, että Jumala Kristuk-sen tähden antoi katuvan synnit anteeksi.

Viime vuosikymmeninä luterilaisuus on kuitenkin kohdannut kasvavassa mää-rin toisenlaisen perinteen. En tunne sen juuria kovinkaan hyvin, mutta käsitykse-ni mukaan ne juontavat valistukseen ja siitä kasvaneeseen vallankumousperin-teeseen. Läntisessä Euroopassa tämä per-inne näkyy selvästi Ranskassa. Sen mu-kaan poliitikkojen yksityisellä elämällä ei ole merkitystä. Tärkeää on vain se, mil-laisia asioita he ajavat. Saarnoja kuunnel-lessa tuntuu siltä, että samansuuntainen muutos on tapahtumassa Suomen kirkos-sakin. Kymmeneen käskyyn perustuva oi-kean elämän vaatimus on syrjäytymässä. Sen tilalle on noussut vaatimus yhteises-tä elämän parantamisesta: kristittyjen-kin tulee edistää oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja tasa-arvoa sekä taistella ilmas-tonmuutosta vastaan. Synti taas on kol-

lektiivista syyllisyyttä siitä, että emme ole ainakaan tarpeeksi tehneet näin. Vas-taavasti armo on Jumalan hyvyyttä kaik-kia ihmisiä kohtaan ja siihen luottamista. Tulevaisuus näyttää, missä määrin uusi käsitys synnistä ja armosta lyö itsensä lä-pi Suomen kirkossa. Jos niin käy, kirkko ajautuu entistäkin kauemmaksi Lutherin alkuperäisestä sanomasta.

Katoaako myös evankelisluterilainen kirkko?

Entä miten käy luterilaisuuden pohjalle syntyneen kirkon? Voiko se säilyä, jos se pitää kulissinaan luterilaisuutta, mutta toimii tuon kulissin takana aivan toisis-ta lähtökohdista käsin? Huonolta näyt-tää. Eurooppaan reformaatioaikana syn-tyneet protestanttiset valtionkirkot ovat kuihtumassa pieniksi vähemmistöiksi. Englannin nuorista aikuisista vain yksi prosentti tunnustautuu anglikaaneiksi. Myös muualla jäsenmäärät laskevat no-peasti. Ehkä vielä hälyttävämpää on, et-tä osallistuminen koko seurakunnan yh-teiseen jumalanpalvelukseen vähenee. Saksan evankelisen kirkon piirissä poh-ditaan parhaillaan, mitä tehdä, kun juma-lanpalveluksiin osallistuminen on monin paikoin vähentynyt olemattomiin. Sama kehitys näkyy myös Suomessa. Niinpä useissa Helsingin kirkoissa ei sunnuntai-sin vietetä enää yhteistä suomenkielistä messua. Ehkä uuden käsityksen syyllisyy-destä ja armosta sisäistäneet evankelisluterilaisen kirkon jäsenetkään eivät koe sitä tarpeelliseksi. ●

VOIKO IHMINEN OLLA VAPAA?

VERITAS FORUM -TILAISUUS JOENSUUSSA TI 26.II.

Tiistai 26.11. klo 16-18 Carelian auditorio C2
Itä-Suomen yliopisto, Joensuun kampus

**Voiko ihminen olla vapaa? Mikä meitä rajoittaa:
valtio, vanhemmat, kirkko, ystävät, Jumala?**

Serafim Seppälä

Jari Ehrnrooth

Keskustelijoina ovat systemaattisen teologian professori **Serafim Seppälä** ja kirjailija, kulttuurisosiologian, kulttuurihistorian ja sosiologian dosentti **Jari Ehrnrooth**. Moderaattorina toimii kirkkohistorian professori **Ilkka Huhta**. Tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Veritas Forum Finland (VFF) on verkosto, joka järjestää akateemisia keskustelutilaisuuksia suurista elämänsymyksistä yliopistokampuksilla ja oppilaitoksissa ympäri Suomen. Veritas Forumit ovat osa OPKOn yliopistotyötä. Lisätiedot: veritasforum.fi

TUE VERITAS FORUM -TYÖTÄ – LAHJOITUKSESI TUPLATAAN!

Haluaisitko lahjoittaa Veritas Forum -työlle? Nyt siihen on erityisen hyvä hetki, sillä 15.12. mennessä tulleet lahjoitukset tuplataan yksityisen tukijan toimesta aina 5 000 euroon asti! Kampanjatuotoilla aloitetaan opiskelijoita varustava Veritas Akatemia. Lisätiedot: opko.fi

Voit tukea Veritas Forum -työtä tilille **FI26 8318 6710 0053 04** (OPKO), viite: **2095**

Rahankeräyslupa: POL-2014-13477

Kaikkien aikojen joulujuhla

OPKOn ja lähetyshdistys Kylväjän yhteistä kaikkien aikojen joulujuhlaa vietetään **lauantaina 14.12. klo 16** alkaen Helsingissä Maunulan kirkossa, Metsäpurontie 15.

Luvassa on puuroa, pipareita, joulun sanomaa ja ajankohtaisia kuulumisia. Juhlan erikoisvieraaksi saapuu **Dieudonné Tindano**, joka on OPKOn kumppanuusjärjestön UGBB:n pääsihteeri Burkina Fasosta.

Juhlan järjestävät yhdessä OPKO, Studentmissionen, Kylväjä ja OPKOn ystävät.

Lisätiedot: opko.fi/tapahtumat

Tervetuloa mukaan juhlimaan!

● Nousiko Jeesus todella kuolleista?

Nicholas Thomas Wright

Kirjoittaja työskentelee Uuden testamentin ja varhaisen kristinuskon professorina St. Andrews'n yliopistossa Skotlannissa sekä on palvelut anglikaanikirkon piispana.

Luento on pidetty Perustan teologisilla opintopäivillä 4. tammikuuta 2019. Suommennos **Leena Oikarinen**.

Johdanto

Aiheemme on yksi teologian ja koko maailman keskeisimmistä ja tärkeimmistä kysymyksistä: Jeesuksen ylösnousemus. Vaikka olen kirjoittanut siitä paljon, tuntuu, että aina kun palaan tähän kysymykseen, avautuu punnittavaksi ja tutkittavaksi uusia asioita ja näkökulmia. Jos siis olet tutustunut aiempiin teoksiini – kuten *The Resurrection of the Son of God*, tai *Surprised by Hope* –, tässä luennoissa on varmasti tuttua, mutta toivoakseni myös uutta asiaa.

Muutama kommentti terminologiasta

Ennen kuin varsinaisesti aloitamme, on tärkeää täsmentää muutama seikka. Ensinnäkin, sanan ylösnousemus merkitys. Mitä varhaiset kristityt tarkoittivat puhuessaan siitä, mitä uskoivat Jeesukselle tapahtuneen kolmantena päivänä hänen kuolemansa jälkeen? Ja miten ihmiset kuulivat ja ymmärsivät heidän sanansa?

Väärinkäsityksiä tietenkin tuli. Luukas kertoo, että kun Paavali puhui Ateenassa Jeesuksesta ja ylösnousemuksesta (*Anastasis*), ihmiset luulivat, että kyseessä on kaksi uutta jumalaa, todennäköisesti mies ja nainen. Ateenalaiset eivät välttämät-

tä olisi ihastuneet heihin, mutta ainakin asian olisi voinut ymmärtää. Mutta Paavali selitti asian areiopagilla pitämässään puheessa viittaamalla Apollon sanoihin **Aiskhyloksen** *Eumenides*-näytelmässä ja kumoamalla ne. Apollo oli sanonut näytelmässä, että kun joku kuolee ja hänen verensä vuotaa maahan, ”ylösnousemusta ei ole”. Ei ole paluuta takaisin, ei paluuta ruumiilliseen elämään. Juuri sitä sana *anastasis* tarkoitti, ja sen Apollo oli kieltänyt. *Anastasis* ei tarkoita sielun tai hengen siirtymistä toisenlaiseen, ei-ruumiilliseen elämään, vaan sananmukaisesti ”nousemista ylös”. Se viittaa uuteen, elävään ruumiillistumiseen kuoleman jälkeen. Paavali julistaa Ateenan-puheessaan, että Jumala on asettanut Jeesuksen maailman todelliseksi tuomariksi – jopa Ateenan korkeimman tuomioistuimen yläpuolelle – ja siitä hän on antanut takeet juuri heittämillä Jeesuksen kuolleista. Nämä sanat ateenalaiset ymmärsivät, ja nauroivat Paavalille. Asian ydin on juuri tässä. Varhaiskristityille sana ylösnousemus ei tarkoittanut heidän käsitystään kuoleman jälkeisestä elämästä, vaan se viittasi aina mahdolliseen elämään, joka seuraisi jonkinlaisen ”kuoleman jälkeisen elämän” vaiheen *jälkeen*. Toisin sanoen, ensin on kuollessa olemisen (tai siihen mahdollisesti liittyvän jonkinlaisen elämän) vaihe, ja sitten, sen *jälkeen*, tapahtuu ylösnousemus, uuden ruumiin luominen.

Ylösnousemuksen kaksi vaihetta

Sanaan ylösnousemus liittyy siis narratiivi kahdesta kuoleman jälkeisestä vaiheesta. Nykykristittyjen käsitys tästä on hämärtynyt, sillä ihmiset ovat tottuneet

ajattellemaan, että ylösnousemus tarkoittaa pääsyä taivaaseen kuoleman jälkeen. Se on eri asia. Ylösnousemus ei tarkoita taivaaseen menemistä. Se tarkoittaa Jumalan uutta luomistyötä, luvattua uutta taivasta *ja uutta maata* – ja uusia ruumiita, joissa meidän on luvattu elävän tuossa uudessa maassa sen jälkeen, kun se on kokonaisuudessaan liitetty uuteen taivaaseen, kuten luvataan kirjoituksissa, esim. Efesolaiskirjeen luvussa yksi.

Ongelmat juuret juontavat syvälle perinteeseemme. Keskiajalla Rooman katolinen kirkko kehitti kaksivaihedoktriinin Jumalan kansan kuoleman jälkeisestä elämästä. Sen ensimmäinen vaihe oli kiirastuli ja toinen taivas. Kuten tiedämme, opista seurasi monenlaisia väärinkäytöksiä ja reformistit hylkäsivät sen epäraamatullisena. Mutta innossaan päästä eroon kiirastulesta he omaksuivat yksivaihemallin, pääsyn suoraan taivaaseen. He unohtivat, että Raamatussa olennaista on se, että taivas tulee maan päälle. Jotkut yrittivät ehdottaa, että ylösnousemusta edeltäisi väliaikainen ”sielujen uni” ennen ylösnousemusta, mutta useimmat hylkäsivät tämän ajatuksen. Ajatusmallin korjaaminen on nyt entistäkin vaikeampaa, kun monet virret ja rukoukset puhuvat pääsystä suoraan taivaaseen eivätkä lopullisesta uuden luomisesta.

Ylösnousemus oli ruumiillinen

Voidaan siis nähdä, että parin - kolmen viime vuosisadan liberaaliteologioissa on ollut perusvirhe. Ylösnousemuksen kieltäminen on asia sinänsä, mutta on eri asia väittää, että varhaiset kristityt olisivat Jeesuksen ylösnousemuksesta puhuessaan viitanneet epämääräisesti siihen, että hän on elossa, joskaan ei ehkä ruumiillisessa merkityksessä, kun hauta oli tyhjä. Monet teologit ja eksegeetit ovat esittäneet, että

kun varhaiset kristityt puhuivat Jeesuksen ylösnousemuksesta, he tarkoittivat lähinnä sitä, että Jumala oli ottanut hänet taivaaseen, jolloin sillä ei ollut väliä, oliko hänen ruumiinsa haudassa vai ei. Tai että ylösnousemus oli dramaattinen ja vertauskuvallinen tapa ilmaista, että he kokivat voimakkaasti Jumalan läsnäolon tai anteeksiannon, tai tavalla tai toisella Jeesuksen kuninkuusprojektin etenemisen. Kielitieteen valossa tämä on jokseenkin mahdotonta. Vasta toisen vuosisadan lopulla, gnostilaisuuden nostaessa päätään jotkut alkoivat käyttää sanaa ylösnousemus ilmaisemaan ruumiitonta (aineetonta) elämää kuoleman jälkeen. Ensimmäisellä vuosisadalla tätä ei tunnettu. Joka tapauksessa ensimmäisen vuosisadan juutalaiset ja muut ihmiset osasivat kyllä pukea sanoiksi sen, että heidän kuollut johtajansa oli Jumalan luona taivaassa, tai että hänen vaikutuksensa jatkuu tai että he uskoivat saaneensa anteeksi ja että Jumala rakasti heitä. Sanalla ylösnousemus tarkoitettiin jotain aivan muuta.

Antiikissa ei uskottu, että kuolleista herääminen olisi tavanomaista

Viittasin jo edellä toiseen seikkaan, jota ylösnousemuksesta on syytä korostaa ennen kuin varsinaisesti siirrytään asiaan: muinainen maailma tiesi aivan yhtä hyvin kuin me, että kuolleet eivät herää henkiin. Ylösnousemuksen kieltäminen – että kuollut henkilö voisi tulla uudelleen fyysisesti eläväksi – ei ole modernin ajan tiedemiesten keksintö, vaikka jotkut tuntuvat ajattelevan niin väittäessään, että sen ajan ihmiset eivät tunteneet luonnon lakeja, joten he olivat valmiita usmaan kaikenlaisia kummallisuuksia. Asia on päinvastoin: nykyihmiset eivät tunne omaa älyllistä historiaansa. **Homeros** tiesi, että kuolleet eivät nouse. **Platon**

tiesi sen, samoin **Plinius**. Ei tarvittu 1700-luvun tieteellistä rationalismia oivaltamaan, että kun ihmiset kuolivat, he yleensä pysyivät kuolleina. Muinaisten egyptiläisten pohdinnat, joiden pohjalta syntyi kuuluisa *Kuolleiden kirja*, kuvasivat heidän käsityksiään *kuolemasta*, eivät siitä mitä tapahtuisi, kun tai jos kuolleet palaisivat takaisin. Muinaiskirjallisuudessa on tietääkseni vain yksi tapaus, jossa kuolleiden pysyminen kuolleina kyseenalaistetaan vakavasti, ja se on **Euripideen** näytelmässä *Alkestis*. Mutta kukaan, joka näki näytelmän muinaisessa Ateenassa tai sen jälkeen, ei ajatellut, että niin voisi todella tapahtua. Näytelmä ja sen teemojen versiointi populaarikulttuurissa viestii siitä, että tiedämme, ettei näin tapahdu, mutta voimme kuvitella millaista olisi, jos niin kävisi.

Juutalaiset ylistivät Luojaa tulevana tuomarina

Kolmas asia, johon haluan kiinnittää huomiota on se, että juutalaisten käsitykset ylösnousemuksesta – esim. Danielin kirjassa ja parissa muussa kohden, kuten Jesaja 26, Hesekiel 37 ja Raamattua myöhäisempi makkabealaisajan kirjallisuus – saattavat pohjautua otaksuttua ilmeisemmin vielä vanhempiin raamatullisiin käsityksiin. Ne eivät itse asiassa kiellä Vanhan testamentin aiempaa ajattelutapaa, jonka mukaan kuoleman jälkeistä elämää on hyvin vähän, jos lainkaan. Sen sijalla on varjoisa unen paikka, *Sheol*, kreikkalaisten *Haadeksen* heprealainen vastine. Mutta asian ydin on, että muinaiset israelilaiset kohdistivat huomionsa eläviin, eivät kuolleisiin. He ajattelivat, että luotu maailma oli hyvä, että siitä tuli iloita ja että sen epäoikeudenmukaisuudet ja murheet käsittelee itse Luoja Jumala, joka oli luvannut selvittää lopulta kaiken – ei missään platonisessa

jälkielämässä, vaan olevan järjestyksen dramaattisessa uudelleen järjestämisessä ja uudessa luomisessa. Siksi psalmit kerovat puiden ja peltujen laulavan ilosta, kun Jahve on tulossa tuomitsemaan maailmaa. Varhaiset käsitykset – joissa kuoleman jälkeisellä elämällä ei ole käytännössä minkäänlaista sijaa – ovat Jahven ylistystä a) hyvänä Luojana ja b) tulevana tuomarina, joka saattaa kaiken oikeaksi. Ja huomatkaa, että juuri nämä samat kaksi käsitystä synnyttävät myöhemmin uskon ylösnousemukseen. Ei siis niin, että ensin oli jonkinlainen näkemys elämästä kuoleman jälkeen, josta sitten olisi kehittynyt käsitys ylösnousemuksesta. Ei. Usko kuolleiden ylösnousemukseen syntyy vahvasta uskosta luomiseen ja oikeuteen, luodun maailman hyvytyteen ja Jahven ehdottomuuteen päätöksessään poistaa siitä kaikki väärä. Siksi ei olekaan ihme, että usko ylösnousemukseen ilmaantuu kiihkeän vainon aikoina, Danielin kirjassa ja sen jälkeen. Jumala ei anna kuolemalle ikuisesti viimeistä sanaa. Tämä kaksoisperusta – luominen ja oikeus – näkyy kauttaaltaan myös rabbien kirjoituksissa. Jos toinen jätetään pois, ei ylösnousemusta enää tarvita. Luominen ilman oikeutta johtaa vain entropiaan. Oikeus ilman hyvää luomista saattaisi johtaa platoniseen kuolemattomuuteen. Luominen ja oikeus yhdessä ovat yhtä kuin ylösnousemus – vaikka monilla on vahvoja kulttuurisia syitä vastustaa tätä. (Kokemukseni mukaan monet liberaalikiristityt pitävät ylösnousemusta vain osana fundamentalistien – niin katolisten kuin protestanttienkin – kokonaispakettia, jota he haluavat vastustaa mitä erilaisimmista syistä. Kyse ei ole vain siitä, että **David Hume** opetti heitä olemaan uskomatta ihmeisiin. Kyse on syvemmästä asiasta; palaan siihen myöhemmin.)

Joten: ensinnäkin, ylösnousemus on

ruumiillinen. Toiseksi, se tiedettiin mahdottomaksi, ja kolmanneksi, eräät juutalaiset, varsinkin Jeesuksen aikoihin vaikuttaneet fariseukset, uskoivat siihen, koska he uskoivat, että Jumala oli hyvä ja viisas luoja ja myös tuomari, joka lopulta muuttaisi kaiken hyväksi. Neljäs asia, jonka haluan nostaa esiin, on se, että modernissa länsimaailmassa on eräs aivan tietty syy, jonka vuoksi ihmiset eivät ole uskoneet ylösnousemukseen. Jos Jeesus todella nousi kuolleista, useimmat myöntäisivät, että se olisi maailmanhistorian keskipiste. Kaikki muu joko johdaisi siihen tai seuraisi siitä. Juuri näin varhaiskristityt varmasti uskoivat, ja niin ovat opettaneet myös monet myöhemmät teologit. Mutta länsimaisesta valistusaatteesta muodostui vakava kilpailija ylösnousemuskertomukselle. Vaihtoehtoinen narratiivi. Koko valistusprojekti, mukaan lukien sen nimi ”Valistus”, perustuu uskomukseen, että *maailmanhistorian käännekohta ei ollut ensimmäisellä vuosisadalla, vaan 1700-luvulla*. **Thomas Jefferson**, suuren amerikkalaisen unelman alkuunpanija, lainasi latinankielistä lausetta, joka on dollarin setelissä edelleen: *Novus Ordo Seclorum*, Aikakausien Uusi Järjestys. Hän ei mennyt yhtä pitkälle kuin Ranskan vallankumoukselliset, jotka siirsivät kalenterin alkamisvuotta (tosin vain väliaikaisesti). Ajatus oli kuitenkin sama. Maailmanhistoria ei huipentunut Jeesus Nasaretilaiseen, sillä maailmanhistoria oli vihdoinkin päässyt pimeydestä Valistukseen 1700-luvun filosofian, tieteen ja myös politiikan myötä. Maailmanhistoriassa ei voi olla kahta keskiötä. Siksi Jeesuksen tarinaa oli leikkattava. Hänet piti madaltaa, hän ei ole voinut olla enempää kuin erään uskonnon opettaja, ei maailman lopullisesti muuttavan tapahtuman keihäänkärki. Tuntuu siltä, että ns. ”ihmeiden” filosofin kieltäminen oli vain hämäystä. Varsi-

naisesti tärkeää 1700-luvun ajattelijoille ja suunnan luoja oli, että he vaativat omille suurisuuntaisille projekteilleen maailmanlaajuisia kulttuuristatusta, koska ihmisrodun uudistumisen statusta, joka olisi epäilemättä kuulunut Jeesus Nasaretilaiselle – jos vain ja vain jos hän olisi noussut kuolleista.

Historialla on merkitystä: ylösnousemus varhaiskristittyjen maailmassa

Ensimmäiset kristityt olivat tietenkin juutalaisia, ja sen ajan juutalaisille ylösnousemus ei ollut erillinen ajatus, vaan osa uskoa kaikkeen siihen, mitä Israelin Jumala, luoja, tulisi aikojen lopuksi tekemään koko maailmalle. Tämä on yksi varhaisten kristittyjen erityisyyksistä. He eivät vain väittäneet, että Jeesus, jota he olivat seuranneet, oli noussut kuolleista. He väittivät, että suurempi juutalaisten odotusten ”paketti” oli täyttynyt ja parhaillaan toteutumassa, joskin tietysti uudella, odottamattomalla tavalla. Tämä on niin hätkähdyttävä historiallinen ilmiö, että se vaatii selitystä. Tarkastellaan seuraavaksi niitä juutalaisuuteen kuuluvia odotuksia, joiden varhaiset kristityt uskoivat jo toteutuneen Jeesuksen ja hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa myötä.

Niistä ilmeisin on Jumalan valtakunta. He puhuivat Jumalan valtakunnasta *lännäolevana todellisuutena*, ei vain tulevaisuuden toivona – vaikka se tietysti oli sitäkin. Jeesus *oli jo* maailman herra ja hänen kuninkuutensa toteuttaja oli hänen väkevä Henkensä, joka toimi nyt maailmassa. He uskoivat (tietystä ulkonaisista merkeistä huolimatta), että Jeesus oli voittanut maailmaa hallinneet pimeät, vihamieliset voimat. Häntä tuli tervehditiä Israelin Messiaana ja maailman todellisena Herrana. Hänessä oli jo toteutu-

nut suuri juhlapäivä, joka toi Israelille ja maailmalle syntien anteeksiantamuksen – profeettojen lupaaman eskatologisen siunauksen – vapauttaen samalla pakanakansat epäjumalien palvonnan orjuudesta ja epäpuhtaudesta. Juutalaisen sapatinsijasta varhaiskristityt alkoivat juhlia viikon ensimmäistä päivää, ylösnousemuspäivää, päivää, joka symboloi uuden luomisen alkua. Se oli konkreettisesti tullut, sitä ei enää tarvinnut vain odottaa. Kaikilla näillä tavoin varhaiset kristityt elivät, puhuivat, toimivat ja järjestivät yhteisönsä elämää ikään kuin kaikki mitä Israel oli toivonut, oli käynyt nyt periaatteessa toteen.

Ei kuitenkaan ollut, ainakaan sillä tavoin kuin Jeesuksen ajan juutalaiset olivat ajatelleet. Tässä kohden länsimainen kristillisuus on tehnyt vakavan, pitkävaikutteisen virheen. Olemme olettaneet, että varhaiset kristityt *hengellisivät* juutalaisen toivon muuttaen sen eräänlaiseksi yksityiseksi sisäiseksi hengellisyydeksi ja toivoksi ”taivaasta”, jossa kuoleman jälkeinen elämää jatkuu aineettomana. Mutta näin asia ei selvästikään ole. Heidän uskomuksensa ja toimintansa olivat voimakkaan maailmallisia, joskaan eivät modernin sekularismin mielessä. He eivät olleet etäiseen jumaluuteen uskovia epikurolaisia eivätkä platonilaisia, jotka uskoivat, että ajan ja paikan maailma oli paha. He olivat *juutalaisia, joiden kohdalla lupaukset olivat täyttyneet*.

Tämä näkyy erityisesti heidän opetuksessaan kuoleman jälkeisestä elämästä. Koko varhainen kristikunta oli – jäsentensä erittäin heterogeenisista taustoista huolimatta – huomattavan yksimielinen siitä, mitä heille tapahtuisi kuoleman jälkeen. Tämä on sitäkin merkittävämpää, kun heidän käsityksensä kuuluu tunnistettavasti juutalaiseen käsityksperheeseen, sisältäen kuitenkin ainakin seitsemän variaatiota.

Mitä kuoleman jälkeen tapahtuu? – seitsemän variaatiota

Ensiksi, havaittavissa ei ole samanlaista mielipiteiden hajontaa kuin juutalaisessa ja vielä enemmän ei-juutalaisessa maailmassa. Kaikki uskoivat samalla tavoin: he uskoivat kanteen kuoleman jälkeiseen vaiheeseen: odotusaikaan, jonka jälkeen alkaa uusi ruumillinen elämä, kun Jumala lopulta luo uuden maailman. Tähän liittyi arvoituksia, ja näemme Paavalin käsittelevän niitä kirjeissään tessalonikalaisille ja korinttilaisille. Mutta vasta gnostikot alkavat poiketa tästä keskeisestä uskosta toisen vuosisadan lopulla.

Toinen huomattava asia on, että käsitys ylösnousemuksesta oli muuttunut kaksivaiheiseksi, mikä oli ennenkuulumatonta juutalaisessa maailmassa tai muuallakaan. Messias oli herätetty kuolleista esikoisena kaikista, kuten Paavali julisti tunnetussa tekstissään, ja kaikki hänen omansa seuraavat aikanaan, yleisessä ylösnousemuksessa. Tätä ei olisi voitu päätellä esikristillisistä juutalaisista teksteistä. Paavali sanoi, että näin on tapahtunut ”kirjoitusten mukaan”, mutta kukaan ei ollut koskaan lukenut psalmeja tai Danielin kirjaa sillä tavoin. Ja tähän liittyy **kolmas** huomattava muutos juutalaiseen maailmankatsomukseen. *Itse Messias oli herätetty kuolleista*. Kukaan ei ollut koskaan ajatellut niin, eihän kukaan Messiaaseen uskova odottanut hänen kuolevan. Tämä muutos synnytti uusia tapoja lukea vanhoja tekstejä. Qumranissa 2. Sam. 7 oli katsottu Messiaasta todistavaksi tekstiksi, mutta ennen kristittyjä kukaan ei ollut ajatellut, että lupaus siitä, että Jumala ”herättäisi” Daavidin siemenen, viittaisi hänen ylösnousemukseensa. Mutta kuten Paavali sanoo roomalaiskirjeen 1. luvussa, Siitä tuli kuitenkin pian yksi keskeisistä varhaisista evankeliumin tunnustusteksteistä.

Neljänneksi, varhaiskristillisyydes-
sä puhe ylösnousemuksesta siirtyi mar-
ginaalista ytimeen. Kuten jo totesimme,
juutalaisen maailman ylösnousemusus-
ko oli johtopäätöstä muista opeista ja si-
nänsä mielenkiintoinen, mutta ei koskaan
keskeinen ajatus. Koko Talmudissa vain
yksi traktaatti käsittelee sitä. Varhaiskris-
tityillä ylösnousemus siirtyi periferiasta
keskiöön, kuten etenkin Paavali osoittaa.
Evankeliumeja ei olisi koskaan kirjoitet-
tu, ellei Jeesusta olisi herätetty kuolleis-
ta. Monia muita juutalaisia sankareita oli
kutsuttu messiaaksi tai profeetaksi, mut-
ta brutaalien teloitusten jälkeen kukaan
ei kulkenut väittämässä, että he olivat itse
asiassa tuoneet mukanaan Jumalan valta-
kunnan. Kun Rooma hävitti Jerusalemin
vuonna 70, keisari **Titus** teloitti voiton-
juhliensa huipentumaksi **Simon Bar**
Gioran, jota monet pitivät vallankumo-
uksellisenä juutalaisten kuninkaana. Aja-
tellaanpa, että pari hänen seuraajistaan
olisi sen jälkeen väittänyt hänen nousseen
kuolleista! Siinä ei olisi ollut mitään jär-
keä. Ja jos he olisivat väittäneet, että he
tarkoittivat sitä ”hengellisessä” mielessä,
heidän toverinsa olisivat vain pudistelleet
surullisina päätään. Ylösnousemus ei tar-
koittanut ”hengellistä tapahtumaa” eikä
eivätkä juutalaiset odottaneet sellaista.

Viidenneksi, varhaiskristityille syntyi
uusia tapoja reagoida vertauskuvallisesti
ylösnousemukseen. Se yhdistyi aivan uu-
della tavalla moraalisesti pyhään elämään
ja kuuliaisuuteen, kuten Room. 6 osoittaa.
Kuudenneksi, he näkivät siinä *projektin*,
uuden luomisen projektin, jonka he nime-
sivät ”Jumalan valtakunnaksi”. Siinä Ju-
mala kutsui uskovia rakentamaan lopullis-
ta valtakuntaa ja lasketuille perustuksille,
kiinnittäen katseensa kohti lopullista pää-
määrää. **Seitsemänneksi**, olennaista on,
että he puhuivat kokonaan uudella tavalla
itse ruumiin ylösnousemuksesta, tarkoit-
taen sekä Jeesuksen ruumista että omia tu-

levia ruumiitaan. Ne, jotka juutalaisessa
maailmassa opettivat ylösnousemuksesta,
eivät koskaan ilmaisseet kovin selvästi, oli-
siko uusi ruumis ja uusi olemassaolo sa-
manlainen kuin nykyinen vai hohtaisiko se
kuin tähti, vai pitäisikö Platonian mukaillen
ajatella, että uusi eksistenssi olisi puhtaas-
ti hengellistä ja aineetonta. Varhaiskristi-
tyt, evankelistat ja Paavali sekä muut hän-
nen jälkeensä puhuvat uudesta ruumiista
tarkoittaen sillä *muuttunutta ruumiillisuut-
ta*. Kun Paavali käyttää termiä, joka joskus
käännetään hengelliseksi ruumiiksi, hän ei
tarkoita ei-fyysistä ruumista, kuten monet
ovat olettaneet. Alkutekstin kreikankieli-
nen sana *pneumatikos* ei kerro, mistä ruu-
mis on tehty. Se kertoo, mikä sen täyttää ja
tekee eläväksi. Ja kun evankelistat kuvaavat
Jeesuksen ylösnoussutta ruumista, kyse on
samasta asiasta. Se on muuttunut. He eivät
tunnista häntä heti, vaikka naulojen jäljet
osoittavat, että kyseessä on juuri hän.

Jeesuksen ylösnousemus synnytti kokonaan uuden liikkeen

Ennen kuin siirrymme eteenpäin, palataan
vielä siihen, mitä olen edellä sanonut. Mai-
nitut seitsemän varhaiskristillisen uskon
piirrettä osoittavat, että koko alkukristil-
linen liike ei vain uskonut, että oli tapah-
tunut yksi, erityinen historiallinen tapah-
tuma – Jeesuksen nouseminen kuolleista
– vaan että tämä tapahtuma perusti ja syn-
nytti kokonaan uuden liikkeen, muovasi ja
ohjasi sitä ja antoi sille substanssin. Mo-
net Jeesuksen ylösnousemuksen epäilijät
ovat yrittäneet torjua sen epäilemällä var-
haisia kertomuksia ja etenkin väittämällä
niitä paljon myöhemmin keksityiksi. Pa-
laan siihen. Mutta edellä kuvaamani asiat
löytyvät koko varhaiskristillisestä kirjalli-
suudesta, Paavalia edeltävistä tunnustuk-
sista toisen vuosisadan ja sen jälkeisten
kirkkoisien teksteihin.

Jeesuksen ylösnousemus- kertomukset ovat varhaisia

Näin pääsemme seuraavaan pääkohtaan. Skeptikot ovat yleisesti väittäneet, että neljän evankeliumin ja apostolien tekosten alkupuolen kertomukset Jeesuksen ylösnousemuksesta ovat syntyneet paljon myöhemmän fiktion tuloksena. Siitä mikä alkoi heikkona toivona tai uskona Jeesuksen ristiinnaulitsemisen jälkeisinä kuukausina, kasvoi vähitellen kokonaan uusi mytologia, joka lopulta kirjoitettiin erikoisen kertomuksen muotoon. Tämä on tietysti teoriassa mahdollista. Mutta tämä moderni näkemys kristinuskon alkuperästä on itse asiassa paljon epätodennäköisempi kuin itse ylösnousemus. Tähän on neljä erityistä syytä.

Ensiksi, naisten asema kertomuksissa. Naisten todistusta ei pidetty pätevänä sen enempää juutalaisten kuin myöskään pakanoiden muinaisissa tuomioistuimissa. Tämä on fakta, tuntuipa se hyvältä tai ei. Ja kuitenkin naiset ovat kaikkien neljän evankeliumin keskiössä: he olivat ensimmäisinä haudalla, näkivät ensimmäisinä ylösnousseen Jeesuksen ja kertoivat siitä ensimmäisinä muille. Ja naisista keskeisin on Maria Magdaleena. Hän ei ehkä ollut Luukkaan 7. luvun syntinen nainen, mutta tunnettiin naisena, josta oli karkotettu monta demonia. Jos joku olisi pian Jeesuksen kuoleman jälkeen halunnut keksiä uskottavan tarinan Jeesuksen ylösnousemuksesta, hän ei varmasti olisi nostonut keskeiseen asemaan naisia, varsinkaan Maria Magdaleenaa. Tämä näkyy siinä, miten Paavali kertoo ylösnousemuksesta 1. Kor. luvussa 15: naisia ei mainita lainkaan. Kun kirkon piti päättää virallisesta versiosta, naiset katosivat. Mutta he ovat edelleen kaikissa neljässä evankeliumissa. Historiallisesta näkökulmasta on mahdoton uskoa, että kukaan voisi 1. Kor. 15 tradition perusteella kehittä

tää mitään sellaista, mitä on kirjoitettu evankeliumeissa. Kehitys on voinut kulkea vain toiseen suuntaan. Kertomuksiin sisältyy hyvin varhainen todistuskehä, jota toistettiin, vaikka se näytti nostavan esiin vääränlaiset ihmiset.

Toiseksi, samantapainen asia tulee esiin, kun tarkastellaan kirjoitusten asemaa kertomuksissa. Paavali sanoo, että Messias herätettiin kuolleista ”kirjoitusten mukaan”, ja hän viittaa useisiin psalmeihin ja profeettoihin ja jopa luomiskertomukseen osoittaakseen, mitä tarkoittaa. Mutta evankeliumien kertomuksissa Jeesuksen ylösnousemuksesta ei löydy käytännössä mitään yhteyttä kirjoituksiin. Vain pari etäistä viitettä, mutta siinä kaikki. Tämä on sitäkin merkittävämpää, kun kertomukset ristiinnaulitsemisesta ja evankeliumien aiemmat osat ovat täynnä viittauksia kirjoituksiin ja suoria lainauksia niistä. Mutta varhaiset kertomukset pääsisäisestä, Jeesuksen haudan löytämisestä tyhjänä jne., eivät sisällä juuri mitään viitteitä Raamatusta. Historiallisesti tarkastellen on paljon todennäköisempää, että hyvin varhainen kertomus, joka *ei sisältänyt* viitteitä kirjoituksiin johti teologiseen selontekoon, *joka sisälsi* pyhien kirjoitusten selityksen (kuten 1. Kor. 15), kuin päinvastoin: että kirjoituksiin perustuva teologinen teoria olisi muovautunut kertomukseksi, jossa viitteitä kirjoituksiin ei ole. Pääsiäiskertomukset ovat kuin henkeäsalpavia selontekoja jostakin sellaisesta, joka on liian ainutlaatuista, jotta sen voisi muistaa täysin kirkkaasti. Kertomusten väliset erot osoittavat myös, että evankelistat eivät orjallisesti kopioineet toisiaan silloinkaan, kun kertoivat samasta asiasta. Tämä on paljon todennäköisempää kuin se, että kyseessä olisi älykkäästi laadittu, kirjoituksiin perustuva mytologia, joka olisi kehitelty jossakin myöhemmässä vaiheessa.

Kertomusten **kolmas** hämmästyttävä piirre, joka myös osoittaa niiden olevan hyvin varhaista suullista perimätietoa eikä myöhempää, tarkasti harkittua ja sitoteltua kerrontaa, ovat kuvaukset itse Jeesuksesta. Ylösnousemuksen avainprofetiassa (Daniel 12) vanhurskaat loistavat kuin tähdet. Jos kertomukset todella olisi kirjoitettu historiallisen profetian pohjalta, mikä olisikaan ollut houkuttelevampaa kuin keksiä tähtenä loistava Jeesus. Mutta näin kertomuksissa ei tehdä. Eivätkä ne myöskään kerro hänen paluustaan ihmiseksi ihmisten joukkoon, ikään kuin hänet olisi vain elvytetty. Kuten sanottu, kertomuksista välittyy erityinen tunne Jeesuksen *fyysisen olemuksen muutoksesta*. Oli tapahtunut jotain, mihin varhaiset kristityt eivät olleet osanneet valmistautua lainkaan. Jotkut tutkijat ovat sanoneet, että kertomusten konkreettiset yksityiskohdat, – se että Jeesus syö ja juo, murtaa leipää, valmistaa rannalla aamiaista tai pyytää Tuomasta ksettamaan itseään – keksittiin ensimmäisen vuosisadan lopulla, kun oltiin huolestuneita doketismista ja siitä, että ylösnoussut Jeesus ei mahdollisesti ollutkaan täysi ihminen. Mutta tuo väite jää omaan arvoonsa, sillä Luukas ja Johannes, evankelistat, jotka välittävät meille nämä kertomukset, kertovat myös, että ylösnoussut Jeesus ilmestyi ja katosi, joskus lukittujen ovien läpi ja ettei häntä aina tunnistettu (tämän kertoo myös Matteus) ja että hän nousi lopulta taivaaseen. Jos olisi haluttu kumota doketistien teoria, ei näin olisi kirjoitettu. Joten vaikka kertomukset varmasti kuuluvat juutalaisten ylösnousemususkon maailmaan, niissä tämä usko kiteytyy selkeäksi teoriaksi fyysisen olemuksen muuttumisesta tavalla, jota ei ollut ennen koettu. Ja tästä asiasta ne kaikki ovat samaa mieltä, samoin Paavali ja muut myöhemmät kirjoittajat.

Ylösnousemuskertomusten **neljäs** yllättävä piirre on, ettei yhdessäkään niistä mainita kristittyjen tulevaisuuden toivoa. Pääsiäisenä saarnataan vuodesta toiseen, että koska Jeesus on noussut kuolleista, meilläkin on edessämme ihmeellinen toivo. Muualla Uudessa Testamentissa Paavali ja muut todella sanovatkin, että Messias on noussut kuolleista, minkä vuoksi myös meitä odottaa ylösnousemus. Pääsiäiskertomuksissa tästä ei kuitenkaan puhuta. Ne korostavat, että Jeesus on herätetty kuolleista ja että Hän siksi oli ja on Israelin Messias ja maailman laillinen Herra, ja että tämä on ratkaiseva käänne maailmanhistoriassa ja siihen liittyy maailmanlaajuinen tehtävä, jonka täyttämiseksi Jeesuksen seuraajilla on elintärkeä tehtävä, johon he tarvitsevat Hänen Henkensä lahjaa. Jos joku todella olisi kirjoittanut kertomukset ensimmäisen vuosisadan lopulla, on lähes mahdotonta uskoa, että niissä olisi mainittu kristittyjen omasta ylösnousemustoivosta.

Kaikki neljä asiaa (naisten rooli, se ettei evankeliumeissa ole viittauksia kirjoitukseen, kuvaukset Jeesuksesta muuttuneessa, mutta tutussa ylösnousemusruumiissa ja se ettei tulevaisuuden toivoa mainita) osoittavat selkeästi, että pääsiäiskertomuksia ei ole keksitty joskus paljon myöhemmin. Historiallisesti on paljon todennäköisempää, että ne heijastavat hyvin varhaista suullista perimätietoa, joka tunnetusti voi vakiintua kiinteään muotoon varsin pian sen jälkeen, kun on tapahtunut jotakin todella dramaattista, mikä muuttaa maailman. Kun noita kertomuksia oli kerrottu muutama kymmenen kertaa, ne evät enää muuttuneet. Teologisen ja eksegeettisen tutkimuksen aika tuli myöhemmin. Mutta näyttää siltä, että kertomukset ovat hyvin lähellä niitä, joita Maria, Pietari ja muut kertoivat toisilleen ja kaikille, jotka heitä kuuntelivat uuden liikkeen ensimmäisinä viikkoina. ●

● Nationalismin kutsu luterilaisille konservatiiveille

Miikka Niiranen

Kirjoittaja on tekniikan tohtorikoulutettava. Hänen tekeillä oleva väitöskirjansa käsittelee filosofian, teologian ja luonnontieteen kytköksiä fyysikko James Clerk Maxwellin ajattelussa.

JUHA AHVIO
KRISTITTYNÄ SUOMESSA – MITEN
OLLA, ELÄÄ JA TOIMIA
KUVA JA SANA, 2019, 224 SIVUUA

On aikoja, jolloin yllätyn ja huomaan, että mieleni tekee olla nationalisti. Sellainen hetki hiipii takavasemmalta, kun saan lehdistöstä rivien välistä ja riveiltä lukea, kuinka kristillinen usko on menneisyyden haitallinen jäännös ja vain kehityksen muutosvastarintainen jarrumies. Tai kun moraalisia maalitollppia siirtelevät aktivistit käyttävät tuoreinta vuosilukua argumenttina edistyksen puolesta. Tai kun alkukantainen heimomieli riepottelee somessa konservatiivia jonkin möläytyksen vuoksi.

Tällaisina someyhtiöiden algoritmien ruokkimina hetkinä on suuri kiusaus antautua samaan avoimen poliittisen taiste-

lun rintamaan yhdessä **Donald Trumpin**, **Viktor Orbanin**, **Nigel Faragen**, Perussuomalaisten, Ruotsidemokraattien, Brexitin kannattajien ja muiden nationalistien kanssa. He kun tuntuvat olevan niitä harvoja tahoja länsimaissa, joilla on poliittista muskeliä nousta vastustamaan liberalismien eri haaroihin pohjautuvaa politiikkaa. Poliitiikkaa, jonka vasemmistolaisen haaran radikalisoituminen arvokysymyksissä sekä työväen työpaikkoja halpamaihinkin siirtänyt globaali kapitalismi yhdessä ajavat entisiä keskusta-vasemmistolaisia nationalistien syliin. Poliitiikkaa, joka pehmeiden arvojen nimissä rapauttaa perinteiset luonnolliset yhteisöt, ja näin vapauttaa yksilöt kovien mielihalujensa orjiksi. Tällainen vapautus johtaa vain yksinäisyyden ja valtion vallan kasvuun tavalla, jonka esimerkiksi poliittisen teorian professori **Patrick Deneen** on havainnollistanut*.

Perhearvojen ja kristinuskon yhteys

Sosiaalista mediaa vain satunnaisesti seilailevakin huomaa, että monen konservatiivikristityn sydämessä seilailee samanlaisia tuntemuksia. Epäilemättä juuri tällaiset henkilöt ovat niitä, joille Patmos Lähetysseätiön tutkimusjohtaja ja dogmatiikan dosentti **Juha Ahvio** on kirjoittanut uuden kirjansa *Kristittyinä Suomessa – Miten olla, elää ja toimia* (Kuva ja Sana, 2019). Ahvion mukaan kristillisen uskon mukaiset konservatiiviset perhearvot ja

* **Patrick J. Deneen**: *Why Liberalism Failed* (Yale University Press, 2018). Arvioni kirjasta on julkaistu *Uusi Tie* -lehdessä 22.5.2019, luettavissa osoitteessa <https://uusitie.com/miksi-liberalismi-epaonnistui/>

nationalismi kuuluvat yhteen. Nyt ei kuitenkaan ole kyse vain perinteisestä poliitisten ratkaisujen paremmuudesta väitteistä, vaan jostain hieman raskaammasta tavarasta. Samaan pakettiin kuuluvat näet hänestä myös kristillisen uskon leimallisesti evankeliumiin ja lähetystyöhön kuuluvat Raamatun ilmoitetut totuudet, eikä ainoastaan luonnollisen lain kanssa yhteinev Jumalan ilmoitettu laki. Tämän koko yhteenkuulumisen Ahvio ilmoittaa osoittavansa teoksessaan.

Lähtökohta on ainakin tunnustuksellisen luterilaisen korvaan lupaava, sillä kirjan runko jäsentyy pääosin **Lutherin Vähä katekismuksen** mukaan. Läpi käydään jokainen kymmenestä käskystä Lutherin selitysten kera sekä Isä meidän rukous. Lisäksi kirjassa on luvut Jeesuksen taivaaseenastumisesta ja lähetyskäskestä ja helluntaista, sillä Ahvio katsoo niiden olevan merkityksellisiä juuri nationalismiin kannalta. Loppuosassa kirjaa selostetaan suomenmielisen fennomanian merkkimiesten näkemyksiä kansallismielisyydestä (**Arwidsson, Snellman, Lönnrot, Runeberg, Topelius, Yrjö-Koskinen ja Agathon Meurman**) ja pyritään perustelemaan, kuinka heidän näkemyksensä ovat yhteensopivia juuri luterilaisen uskonnäkemyksen kanssa ja kuinka luterilaisuus suorastaan vaatii kansallismielisten ajatusten kannattamista myös nykyaikana.

Nationalismin historiallisen maineen palauttaminen

Ahvio on vahvimmillaan nationalismiin historiallisen maineen palautukseen tähtäävässä pyrkimyksissään kirjan lopussa. Teos ei toki ole tässä akateemisen yksityiskohtainen analyysi, mutta koska tehtävä on melko helppo, yleistajuinen taso riittää. Koulun historian tunneilla valveilla olleelle lainaukset 1800-luvun

suurmiesten teoksista istuvat kuin nenä päähän ja muodostavat selvän kuvan: ajatus Suomen kansasta ja myöhemmin Suomen valtiosta oli läpeensä kansallismielinen ja nationalistinen. Lisäksi tätä projektia tietoisesti perusteltiin kristillisellä uskolla. Ilman tätä uskon läpikemua kansallismielisyyttä monella mittarilla yhtä maailman parasta valtiota ei yksinkertaisesti olisi olemassa. Muunlaisen, vähemmän kunniakkaan nationalismiin olemassaolo muualla historiassa tai oman historiamme synkät luvut eivät riistä nationalismilta yhtä sen kirkkainta menestystarinaa.

Esivallalle suotu valta virtaa perheen kautta

Toinen selkeä vahvuusalue löytyy neljännen käskyn yhteydestä, jossa Ahvio perustelee, kuinka Jumalan esivallalle suoma valta Lutherin mukaan virtaa nimenomaan perheen kautta. Valtion pyrkimykset kävellä perheen (ja erityisesti perusinfrastruktura huolehtivien ahkerien miesten) työstä kertyvän yksityisomaisuuden yli törmäävät aina lopulta todellisuuden kovaan seinään. Pullataikinan tavoin paisuva julkinen sektori joskus lässähtää, kun verorasitus kasvaa liian suureksi. Hyvinvointivaltiota jollain tapaa luterilaisuuden perusteella hyväuskoisen kyseenalaistamatta kannattavat konservatiivit saavat uutta ajateltavaa Ahvion tekstistä, ja hyvästä syystä.

Opillisia tuomioita

Kirjan heikkoudet tulevat esiin silloin, kun Ahvio esittää opillisia tuomioita poliittisista suuntauksista. Ensimmäisen kerran tämä hyppää silmille ensimmäisen käskyn soveltamisen kohdalla (s. 45–46). Siinä edellisellä sivulla lainataan Suomen ev.lut. kirkon vuoden 1948 katekismus-

ta ja selitetään sen merkitystä. Seuraavalla sivulla silmille ponnahtaa kuin puskan takaa otsikko ”Jumalaton edistysoptimismi on harhaoppi” ja kerrotaan, kuinka sosialismi ja liberalismi kapinoivat ensimmäistä käskyä vastaan. Sen sijaan konservatismi poliittisena aatesuuntana **Edmund Burken, Joseph de Maistren ja G. W. F. Hegelin** ajatusten mukaisena esitetään Jumalan tahdon mukaisena. Tällainen poliittisten suuntausten suoraviivainen luokittelu oikean ja väärän opin lokeroihin lienee useimmille suomalaisille lukijoille vierasta, ja vaatisi ehdottomasti tarkempaa perustelua ja erittelyä vakuuttaakseen.

Tässä kohtaa sellaista erittelyä voisi olla vaikkapa aloittaa vaatimattomammin ja täsmällisemmin, että liberalismiin ja sosialismin *ytimessä* (tai ”alkutilaopeissa”, kuten Ahvio 4. käskyn kohdalla toisaalla sanoo) vaikuttava ihmiskäsitys on pohjimmiltaan hereettinen. Tästä moni konservatiivikristitty lienee samaa mieltä, kuten allekirjoittanut. Erittely jatkuisi huomauttamalla, että näiden aatesuuntien nimissä kulkee silti mukana hyvääkin, jota voi joskus olla vaikea erottaa huonosta.

Tällainen lähestymistapa olisi oikeutettua siksikin, että ovathan ilmeisemmät, kirkkohistoriasta hyvin tuntemamme harhaopitkin syntyneet juuri totuuden ja valheen sekoituksesta. Hereetikko saattaa esimerkiksi diagnosoida oikein jonkin epäkohdan kirkon elämässä ja tarjoaa siihen väärää opillista lääkettä, joka synnyttää uusia ongelmia tai pahentaa alkuperäistä. Jos esimerkiksi sosialismin halua hahmottaa tällaisena sekoituksena, niin sen voisi sanoa diagnosoivan yhteiskunnassa oikean ongelman kuten työläisten köyhyyden ja sarron, mutta tarjoavan ongelmaan väärää lääkettä eli yksityisen omistusoikeuden kaventamista tai poistamista.

Kansallismielisyys osana kristillistä lähetystyötä

Toinen ongelma liittyy tapaan, jolla Ahvio pyrkii saattamaan juuri kansallismielisyyden osaksi kristillistä lähetystyötä ja sitä kautta käsitystä siitä, mitä kirkko on ja miten sen tulee hahmottaa asemansa uuden liiton aikana. Jeesuksen taivaaseenastumisen ja helluntain käsittelyn tavoite on perustella nationalismia juuri näillä pelastushistorian tapahtumilla. Taivaaseenastumisen yhteydessä annettu kaste- ja lähetyskäsky Ahvion mukaan ”edellyttää kansallista järjestystä” (s. 140), ja Jeesuksen kaiken opetuksen pitäminen vaatii ”etenkin Jumalan yksilö- ja yhteiskuntaeettisen tahdon” pitämistä. Lisäksi helluntain kieli-ihme osoittaa Ahviossa, että ”Jumala toimii kielinationalistisen järjestyksen mukaan” (s. 148–149). Helluntai yhdessä lähetyskäskyn kanssa osoittaa tällöin, että ”maa rajoineen, maaperä, synnyinmaa, siihen juurtuneisuus, kansakunnallisuus ja tähän liittyvä kielellisyys ovat --- Jumalan luomistekoon perustuvia hyviä järjestyksiä, joita Pyhä Henki kunioittaa” (s. 149).

Mikä tässä sitten on se ongelma? Eikö lähetyskäskyssä ja helluntain tapahtumisna näet selvästi mainita kansat ja kielet ja eivätkö ne ole Jumalan hyvän luomistekoon tuloksia? Tarkempi erittely olisi tässäkin ollut paikallaan, alkaen eri kielistä. Epäilemättä ihmiskieli näet on Jumalan syvälinen luomisteko, mutta monien eri kielten synnyn Raamattu mainitsee kuitenkin Baabelin kielten sekoituksen tulokseksi eikä sijoita niitä luomiskertomukseen. Jumala päinvastoin antaa Baabelissa eri kielet ihmisen syntisyyden seurausten rajoitusvälineeksi. Luther puhuu jopa ”Baabelin rangaistuksesta”.

Kielten erilaisuuden merkitys avaa lähetyskäskyyn ja helluntaihin toisen – mielestäni sen oikean – näkökulman. Sen

sijaan, että kansallinen järjestys olisi lähetyksänsä ”korostama” (s. 150), käsky tyytyä vain *toteamaan* sen. Vaikka epäilemättä voidaan Ahvion tapaan hahmotella, että kansakunnat perustuvat perhekuntien ja sukujen varaan, eivät ne kuitenkaan ole samalla tavalla Jumalan suoraa luomistekoa kuin miehen, naisen ja heidän lastensa muodostama perhe on. Eri kansat syntyvät, sekoittuvat, hiipuvat pois tai elpyvät ihmiskunnan historiassa, mutta perhe esiintyy jokaisessa kansassa. Samoin aviointuminen ja perhe ovat realistisesti kirkon ja sen yksittäisten jäsenten määräysvallassa, mutta kansojen kohtalot eivät. Siksi niitä koskevia selkeitä, konkreettisia ja sitovia ohjeita saa Uuden testamentin kirjeistä hakemalla hakea. Perhe-elämää koskevia ohjeita taas löytyy paljon.

Usko jakaa ihmiskunnan perhekuntia myöten

Lähetystyön kohteeksi määrätään toki kansakunnat ja tätä työtä tehdäänkin tavallisesti juuri kansallisten, valtiollisten ja kielellisten käytännön rajoitusten sanelemissa uomissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että evankeliumin kutsuun vastaisivat aina kansakunnat, suvut tai edes perhekunnat kokonaisuuksina, niin hienoa ja toivottavaa kuin se olisikin. Sen sijaan usko jakaa ihmiskunnan kahtia perhekuntia myöten, ja maailmasta ulos kutsuttujen joukko eli kirkko (*ekkllesia*) usein joutuu törmäyskurssille kansakuntien, sukujen ja perhekuntien kanssa. Jeesuksen mukaan monet joutuvat ”luopumaan talosta tai veljistä tai sisarista tai äidistä tai isästä tai lapsista tai pelloista” ja Jeesus nostaa ”pojan riitaan isäänsä vastaan ja tyttären äitiänsä vastaan” (Mark. 10:29, Matt. 10:35–37 ja Miika 7:6–7). Vaikka Jumalan tykö olisikin velvollisuus kääntyä ”perhekunnittain” (s. 146) ja moni niin tekeekin, Jeesus kyseisissä koh-

dissa ennustaa, että näin ei läheskään aina tapahdu.

Tämän jakolinjan vuoksi ei kirkko-opin pohjalta voi sanoa olevan olemassa ”kansakuntia, jotka sitoutuvat Uuden liiton kristillisyyteen” (s. 63). Lisäksi mainitulla sivulla syntyy vaikutelma vanhan ja uuden liiton välillä olevasta velvoittavasta yhteiskunnallisesta jatkuvuudesta. Tekstissä toisaalta aivan oikein erotetaan vanhan liiton seremoniallinen ja yhteiskunnallinen erityislainsäädäntö uuden liiton vaatimuksista ja pyritään muutenkin tekemään luterilaisittain eroa Jumalan kahden hallintavallan välillä. Mutta toisaalta Ahvio ei tee riittävää jakoa vanhan liiton seurakunnan valtiollisen luonteen ja uuden liiton seurakunnan epävaltiollisen luonteen välillä, kun puheena on kussakin liitossa pätevät ohjeet. Toisin kuin kirkon kohdasta saa vaikutelman, Uuden liiton aikaisen Jumalan valtakunnan ohjeet koskevat ensisijaisesti kirkkoa, eivät yhteiskunnallista lainsäädäntöä, eivät edes muuttunein ajallisina rangaistuksina.

Ero on hienojakoinen, mutta silti tärkeä ja yritän selostaa sitä tarkemmin. Ahvion mukaan vanhan liiton päättymisen jälkeen ”Uuden liiton aikana” voimassa olevia yhteiskunnallisten rangaistusten arviointiperusteita ovat vastaavuus ja kohtuus. Nuo arviointiperusteet voivat pitää toki paikkansa hyvän valtiollisen järjestyksen kannalta, mutta en keksi, miten Uuden testamentin pohjalta voisi pitää niitä uudelle liitolle välttämättömänä kuuluvana asiana lainkaan. Siksi tällaisten arviointiperusteiden velvoitus kaikille kirkkoille ja kristityille aina ja kaikkialla ei ole lainkaan samaa luokkaa kuin Uuden testamentin sana. Juuri tällaisesta erosta johtuen Jumalan sanan pysyvästi velvoittama kirkollinen rangaistus (katumattomasta) synnistä - esimerkiksi varkaudesta - on kirkkokurillista laatua. Ääritapauksessa se on ehtoolliselta pidättäminen.

Yhteiskunnallinen rangaistus varkaudesta taas voi olla jokin vastaavuuden ja koh- tuullisuuden sanelema vaihteleva tuomio, vaikkapa sakkoa.

Ensimmäinen rangaistustyyppeiksi uuden liiton piiriin ja kirkon elämään luovuttamattomasti kuuluva asia. Jäl- kimmäinen on Jumalan valtakunnan ole- massaolon kannalta kontingentti periaate. Se on yhteiskunnalle hyvä ja tärkeä, mutta kirkko pysyy kirkkona sitä ilmeik.

Mielestäni tässä kohden Ahvion toisin sanoen lopulta tulee sekoittaneeksi regi- menttejä. Myönnän auliisti, että asia ei ole helppo, vaan valtiokirkollisuuden pit- kän historian vuoksi meille vaikeasti hah- motettava. Ja onhan tietysti mahdollista, että itse teen jonkin ajatusvirheen. Joka tapauksessa niin Ahvion kirjaa kuin suo- malaista luterilaista konservatiivista he- rätyskristillisyyttä laajemminkin vaivaa se, ettei konstantinolaista valtiokirkol- lista kytköstä ja sen mukaista tilannetta ole analysoitu tarpeeksi. Koska itse näen konstantinolaisen käänteen pohjimmit- taan kirkon lankeemuksena, en tee Ahvion malliin velvoittavaa sidettä nationalismiin ja kristillisyyden välillä. Ahvion kantaa konstantinolaiseen käänteeseen en tiedä, mutta luulen sen olevan myönteisempi.

Näkemykseni puolesta puhuu, että jos kerran Uusi testamentti ei opeta sitä, et- tä kansakuntien kokonaisuuksina odotet- taiseen vastaavan uskolla evankeliumin julistukseen, niin on hyvin johdonmu- kaista, että monin paikoin Jeesuksen ja apostolien opetusta todetaan kirkon ole- van pieni ja ahtaalla, ja että apostolien kir- jeet kirjoitettiin nimenomaan sellaisessa kontekstissa kaikkien aikojen kirkolle si- tovaksi opetuksiksi. Tämä ei ole Ahvion sinänsä aivan aiheellisesti karttamaa ato- mistista individualismia, vaan sen myön- tämistä, miten kirkko sanan julistamisen ja sakramenttien toimittamisen kautta muodostuu. Missä kirkko taas on poliitti-

seen valta-asemaan päässyt (tai joutunut), on kaikkialla lopulta vesittynyt Jeesuksen ja Paavalin opetus siitä, että vaikka em- me näe Jumalan valtakunnan rajoja vielä ajassa, niin kuitenkin konkreettisilla pai- kalliskirkoilla on eritoten pappien julki- sen opetuksen ja kaikkien jäsentensä elä- mänvaelluksen suhteen rajat, jotka eivät kulje kansallisuuden mukaan. Samalla on unohtunut tai jopa kielletty Uuden testa- mentin edellyttämän kirkkokurin harjoit- taminen niin papiston kuin seurakuntien jäsentenkin kohdalla. Ahvion tieteenkin al- lekirjoittaa puhtaasti opin ja mitä luulta- vimmin kirkkokurinkin vaatimuksen, mutta ei kohtaa koko kansan kirkollisuu- den ainaista taipumusta turhentaa ne.

Regimenttioppi ja nationalismi

Näistä ja regimenttiopillisista syistä en vakuuttunut siitä, että nationalismiin pi- täisi olla osa kirkkoja sitovaa opetusta. Näin siitä huolimatta, että historiassa epäilemättä on kausia, jolloin nationalis- min maalliset hedelmät ovat vajavaisuu- dessaankin olleet parempia kuin vaihto- ehtojensa, kuten Suomen tapauksessa.

Lisäksi koska kristinuskon yhteiskun- nallinen vaikutus ohenee hurjaa vauhtia Suomessa, en ole myöskään pragmaat- tisessa mielessä vakuuttunut siitä, että nationalismi tulevaisuudessa saisi eri- tyisen rakentavia muotoja ja että se oli- si pysyvästi liittolainen konservatiivisille kristityille tärkeille asioille, vaikka täl- lä hetkellä yhteisiäkin intressejä näyttää olevan erityisesti sananvapauden saral- la. Pikemminkin kasvava epäusko turme- lee ja vääristää lopulta kaiken, mukaan lukien poliittiset aatesuunnat. Tällaisessa tilanteessa suomalaisilla konservatiivikristityillä ei ole tarpeeksi väkeä pitä- mään yhdenkään pääministeripuolueen kokoisen liikkeen linjaa kurssissa. Kon- servatiiveille joskus osuvat poliittisen

vaa’an kieliaseaman tuomat vallankahvan hipaisut eivät muuta tätä suurta linjaa. Nationalismin kelkassa ratista taistelee monta vahvempaa kättä.

Päinvastoin herätysliikkeiden vähät resurssit hupenevat koko ajan. Siksi epäuskoa voitetaan parhaiten tässä ja nyt toteuttamalla Uuden testamentin mukaista konservatiivista yhteisöllistä ja hajalleen ajautuneet lampaat kokoavaa seurakuntaelämää, sen mukaista sisälähetystyötä sekä lasten kasvatusta ja koulutusta. Liian suuret toiveet nationalismin poliittisesta voittokulusta hämärtävät tämän todellisen työsarkamme valtaisan merkityksen. Tämän työmme yhteiskunnallinen merkitys näkyy taas aikaisintaan vuosikymmenten päästä, jos on näkyäkseen.

Tervehenkinen eli kristillisestä uskosta ponnistava isänmaallisuus sopii toki tämän työnäyn kanssa yhteen, mutta silloinkin on pyrittävä pidättäytymään liian pitkälle menevistä omatunnoille lasketuista teologispoliittisista velvoitteista. Päinvastoin, kasvavan poliittisen polarisaation aikana voisi olla viisautta kirkoilta ja kristillistä järjestöiltä alleviivata Jumalan hallintavaltojen eroa nykyistä vahvemmin. Voisi olla paikallaan esimerkiksi kieltää papeilta ja muilta julistustyöntekijöiltä ehdokkuus poliittisissa vaaleissa, jäsenyys puolueissa sekä julkiset äänestys-suositukset konkreettisen puolueen tai ehdokkaan tarkkuudella. Tämä vapauttaisi heidät puhumaan totuutta vallanpitäjille ilman, että heidät välittömästi samaistetaan vain

yhdeksi poliittisen nahistelun pelinappulaksi. On ironista, että ortodoksikirkolla ja roomalaiskatolisella kirkolla tällaiset kirkkojärjestykselliset säännöt lienevät olemassa, kuten esimerkiksi **Mitro Revon** taannoinen eurovaalitapaus osoittaa, mutta usein regimenttiopistaan ylpeilevillä luterilaisilla ei.

Lopuksi

Nationalismin houkutukset eivät siis vakuuttaneet ainakaan tätä lukijaa, vaikka voinkin allekirjoittaa monia heidän huoliaan ja kannattaa monia poliittisia ratkaisuja. Suurin syy, miksen voi olla nationalisti ainakaan siten kuin Ahvio asian esittää, on teologinen. Valtiokirkollisen historian hämärtämä ero Jumalan valtakunnan kansalaisuuden ja valtion kansalaisuuden välillä on yksi merkittävimmistä syistä kirkon teologian vesittymiselle. Tarvitsisimme siksi tulevaisuuden rakentamista varten juuri nyt sellaista realistista konservatiivista luterilaista sosiaalietiikkaa ja regimenttiopin soveltamista, joka ei yritä kurkottaa enää yhteiskunnalliseen hegemonia-asemaan, vaan huomioi kaikkien suomalaisten kristittyjen tulevan vähemmistöroolin maassamme. Kirkon tutkimuskeskuksen ennusteen mukaan rooli astuu voimaan jo 18 vuoden päästä*. Joistakin hyvistä aineksistaan huolimatta Ahvion *Kristittyinä Suomessa* ei tarjoa riittävää reseptiä tämän ajan kohtaamiselle. ●

* Kotimaa24.fi 28.2.2019, vierailtu 27.10.2019. <https://www.kotimaa24.fi/artikkeli/ruotsin-kirkon-uusin-ennustejasenten-osuus-laskee-alle-50-prosentin-viimeistaan-vuonna-2025/>

Tässä ja nyt

347 | Kirkon tulevaisuudesta äänestämässä

348 | Helsingin seurakuntayhtymä jatkaa joidenkin lähetysjärjestöjen syrjintää

349 | Kirkko ja globaalin markkinan ”kielioppi”

353 | Tarinakirja vedettiin pois myynnistä kriittisen lukijapalautteen vuoksi

356 | Vapaan keskustelun puolesta

● Kirkon tulevaisuudesta äänestämässä

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokousedustajien vaalit pidetään tiistaina 11.2.2020. Samalla toimitetaan myös hiippakuntavaltuustojen jäsen-ten vaalit. Kirkolliskokous päättää kirkon suurista linjoista. Halutaan sitä tai ei, suurin kysymys tulee mitä todennäköisimmin myös 1.5.2020 alkavalla neli-vuotiskaudella olemaan avioliittokäsitys. Pysytäänkö raamatullisessa ja siten kristillisessä avioliitto- ja ihmiskäsityksessä, vai lähdetäänkö sitä muuttamaan?

Toisaalta monia muitakin tärkeitä kysymyksiä tullaan käsittelemään. Mitä tapahtuu yhteisöseurakuntien osalta? Miten kirkko aikoo ylätasonsa puolesta vastata siihen kenttätöiden haasteeseen, että suomalaisilla on yhä heikompi, ellei suorastaan olematon suhde Jeesukseen tai edes kirkkoon? Millä tavoin ylätasolla aiotaan purkaa tikittävä aikapommi, joka iskee kasvoille vajaan sukupolven päästä, kun nyt ja edellisinä vuosina ennen lapsensa syntymää kirkosta eronneiden vanhempien kastamattomat ja lapsuudessaan kristinuskoon ilman kontaktia olevat

nuorukaiset päätyvät rippikouluikään ja alkavat pohtia, miksi mennä leirille, jonne eivät kaveritkaan ole menossa? Miten pyrkii keventämään ja yksinkertaistamaan kirkon jäykkää hallintorakennetta? Miten kohdata tulevaisuus? Miten varustaa kirkko puhkomaan kuplia ja levittämään ilosanomaa Jeesuksesta? Näitä kysymyksiä varten tarvitsemme myös kirkon ylätasolle osaavia ja asiantuntevia ja puutumista kestäviä edustajia, jotka samalla näkevät kirkon ja Jeesuksen puilta.

Nippelitietoa vaaleista

Sekä kirkolliskokoukseen että hiippakuntavaltuustoihin valitaan sekä pappis- että maallikkojäseniä. Yksi kolmasosa edustajista sekä kirkolliskokouksessa että hiippakuntavaltuustoissa on pappeja, kaksi kolmasosaa maallikkoja. Hiippakuntavaltuustossa tämä tarkoittaa hiippakunnittain 7 pappia ja 14 maallikkoa. Kirkolliskokouksen edustukseen vaikuttaa lisäksi vielä hiippakunnan suhteellinen koko. Alla oleva taulukko paljastaa yksityiskohdat.

Hiippakunta	Edustajia yhteensä	Pappeja	Maallikkoja
Tampere	12	4	8
Turku	12	4	8
Oulu	13	5	8
Mikkeli	12	4	8
Kuopio	9	3	6
Lapua	10	3	7
Porvoo	5	2	3
Ahvenanmaa	1	0 (kuuluu Porvooseen)	1
Espoo	10	3	7
Helsinki	12	4	8
Yhteensä	96	32	64

Vaaleissa äänioikeus kulkee monimutkaisesta yksinkertaisesti. Papeilla ja maallikoilla on hiippakunnittain omat valitsijaryhmänsä. Pappaja saa äänestää vain hiippakunnan kaitsennassa olevat papit.

Sen sijaan maallikoiden osalta äänioikeutettuja ovat seurakuntien luottamushenkilöt. Itsenäisissä seurakunnissa näitä ovat kirkkovaltuuston jäsenet. Seurakuntayhtymissä taas äänioikeutettuja ovat yhteisen kirkkovaltuuston jäsenet sekä jokaisen yhtymään kuuluvan seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsenet. Nämä äänioikeutetut siis valittiin viime vuonna seurakuntavaaleilla. Myös tästä syystä on tärkeää äänestää myös seurakuntavaalien aikana.

Koska jokaisella papilla ja maallikkoedustajalla on vain yksi ääni, meneekö sitten ääniä hukkaan, mikäli pappi on myös valtuuston jäsen, tai luottamushenkilömaallikko kuuluu sekä seurakuntayhtymän yhteiseen kirkkovaltuustoon että seurakuntansa seurakuntaneuvostoon? Tällöin ääni menee varaedustajalle. Papiksi vihitty luottamushenkilö äänestää siis vain pappaja, ja luovuttaa äänioikeutensa varaedustajalleen. Samoin tapah-

tuu myös, mikäli maallikkoedustaja kuuluu seurakuntayhtymässä sekä yhteiseen kirkkovaltuustoon että paikallisseurakuntansa seurakuntaneuvostoon.

Paras tapaus on tietenkin papilla, joka kuuluu seurakuntayhtymässä näihin molempiin toimielimiin. Silloin hän itse äänestää pappaja ja luovuttaa yhteisen kirkkovaltuuston äänen toiselle varaedustajalle ja seurakuntaneuvoston äänen taas toiselle varaedustajalle. Myöskään varaedustajilla ei saa olla montaa ääntä.

Äänestäminen tapahtuu siis tiistaina 11.2.2020. Seuraavat kirkolliskokousvaalit, hiippakuntavaalustoja unohtamatta, ovat todella tärkeät kirkon tulevaisuuden kannalta. Äänestäkää siis viisaasti, te äänioikeutetut. Ja te jo aiemmissa vaaleissa äänioikeutetut valinneet, rukoilkaa yhdessä äänioikeutettujen kanssa kirkkomme ja vaalien puolesta!

”Luottamushenkilön tulee edistää kirkon parasta sekä toimia luottamustoimesaan arvokkaasti ja tehtävän edellyttämällä tavalla.” (KL 23.1) ●

Topias Tanskanen
TM

● Helsingin seurakuntayhtymä jatkaa joidenkin lähetysjärjestöjen syrjintää

Helsingin seurakuntayhtymän kirkkovaltuusto päätti 10.10.2019 pitämässään kokouksessa jakaa lähetystyölle ja kansainväliselle diakoniale vuosina 2020–2023 myönnettävät määrärahat neljälle järjestölle. Päätös syntyi äänin 59–17. Vähemmistöön jäävien mielestä tuki olisi tullut jakaa kaikkien kirkon virallisten lähetysjärjestöjen kesken samassa suhteessa kuin ne saavat vapaaehtoista tukea.

Tehdyn päätöksen mukaan Suomen Lähetysseura saa vuosittaisesta lähes 3 miljoonan euron summasta yli 50%, Kirkon ulkomaanapu lähes 20%, Suomen Piipliaseura lähes 6% ja Medialähetys Sanansaattajat yli 4%. Evankeliumiyhdistys, sen ruotsinkielinen sisarjärjestö SLEF, Kansanlähetys ja Kylväjä jäivät vaille seurakuntayhtymän tukea.

Sekä järjestöjen toimittamista kirjal-

lisistä selvityksistä että kokouksessa esitetyistä puheenvuoroista kävi ilmi, että ratkaisu ei perustunut siihen, millaista lähetystyötä järjestöt tekevät. Kaikkien järjestöjen työ suuntautuu vaikeassa asemassa olevien ihmisten auttamiseen kristillisellä palvelulla ja julistuksella. Kaikki järjestöt ilmaisivat kyselyssä myös monin tavoin pyrkivänsä edistämään tasa-arvoa, ihmisoikeuksia ja kestävää kehitystä, jotka tuntuvat olevan nykyisin kaiken kristillisen toiminnan ydinkäsitteitä. Kaikilla järjestöillä oli myös monenlaista yhteistyötä helsinkiläisten seurakuntien kanssa ja paljon tukijoita seurakunnissa.

Kolme järjestöä jätettiin tuen ulkopuolelle, koska valtuuston enemmistöä eivät ilmeisesti tyydyttäneet järjestöjen vastaukset, jotka koskivat naispappeutta ja homoseksuaalisuutta. Näin siitä huolimatta, että kokouksessa todettiin kirkolliskokouksen ponsi, jonka mukaan perinteisellä virkakkannalla oleville taattiin toimintavapaus kirkossa ja järjestöjen vastauksissa todettiin, että suhteessa homoseksuaalisuuteen noudatetaan kirkon linjaa, johon kuuluu se, että avioliitto on miehen ja naisen välinen. Järjestöt korostivat vastauksissaan myös sitä, että kunnioitetaan työalueiden kirkkojen ja yhteistyökumppaneiden näkemyksiä näissäkin asioissa. Ilmeises-

ti enemmistölle valtuuston kokouksessa riitti ratkaisunsa perusteeksi se, että muutamista järjestöistä on kyetty luomaan sellainen käsitys, että niissä harjoitetaan syrjintää. Tosiasiassahan valtuusto siis itse harjoitti päätöksellään syrjintää.

Vähemmistöön jäävät perustelivat tasapuolista määrärahojen jakoa mm. seuraavilla seikoilla:

1) Tulee arvioida sitä, miten järjestöt toteuttavat lähetyskäskyä eikä muilla seikoilla.

2) Kirkkovaltuuston ei tule ohittaa kirkolliskokousta, joka on hyväksynyt kirkon viralliset lähetysjärjestöt eikä sitä, että lähetysjärjestöillä on allekirjoitettu sopimus kirkon kanssa.

3) Siinä miten järjestöt toimivat lähetyksentällä ei ole sellaisia eroja, jotka antaisivat aiheen jättää jotkin järjestöt tuen ulkopuolelle.

4) Kaikilla lähetysjärjestöillä on ystäviä ja tukijoita helsinkiläisissä seurakuntalaisissa, joten ei ole oikein, jos valtuusto syrjii joitakin järjestöjä.

5) Verovarojen käytössä tulisi pyrkiä tasapuolisuuteen.

6) Ei ole oikein kiristää Raamattuun pohjautuvaa vakaumusta rahalla. ●

Helsingissä 11.10.2019

Timo Junkkaala

● Kirkko ja globaalin markkinan "kielioppi"

Allocutio **Risto Ahosen** kirjan *Kirkot historian murrosvaiheissa* julkistamistilaisuudessa 4.9.2019 Tampereella

Johdannoksi

Kun Risto pyysi minua pitämään pienen *allocution* tässä hänen uusimman kirjansa

julkistamistilaisuudessa, lupauduin siihen mielihyvin. Näin etenkin siitä syystä, että Sinä, Risto, olet lukuisilla lähetystieteen tutkimuksillasi herätellyt meitä kaikkia tajuamaan, mikä hetki nyt on käsillä. Kun kuulemme vain vaikerointia siitä, miten seurakuntien ja koko kirkon jäsenmäärä laskee dramaattisesti, ja miten

samalla, into, pyhä into ja sydämen palo tehdä työtä hartiavoimin kuolee, niin sinä olet antanut pasuunasi kajahtaa: katsokaa, miten kristikunta kasvaa ja nousee uuteen kukoistukseen. Niin, Risto, sinä olet tällaista kaiuttanut. Tätä samaa haluan myös minä kuuluttaa. Kesällä sain käsiini vielä julkaisemattoman tutkimuksen, jota nyt esittelen ja jota lopuksi kommentoin lyhyesti. Kysymyksessä on kanadalaisen ja Sveitsissä Freiburgin yliopistossa työskentelevän professori **Francois Gauthierin** tutkimus työnimeltään: *Nation-State 2 Market*. Gauthieria pidettäneen nykyään yleisesti merkittävimpänä uskontotieteen teoreetikkona maailmassa.

Kaksi ”kielioppia”

Gauthierin teorianmuodostus nojautuu kahteen ”kielioppiin”, nimittäin kansallisvaltion kielioppiin ja globaalin markkinan kielioppiin. ”Kielioppi” tarkoittaa tässä suuria järjestelmiä strukturoivaa valtaa. Se on kuitenkin piilossa tapahtumamoneudessa, samalla tavalla kuten kielioppi on piilossa puheessa ja tekstissä. Se ei tule esille suoraan kummassakaan, mutta jäsentää niin puheen kuin tekstin ja luo siten edellytykset niiden ymmärtävyydelle. Kielioppi siis määrää sisältä päin puhetta ja tekstiä siten, ettei se itse tule esille muuten kuin kielioppina.

Westfalenin rauhan jälkeen syntyivät modernit kansallisvaltiot, joissa uskonto on ikään kuin omassa lokerossaan eli yhtenä valtiota kantavan yhteiskunnan osa-alueena. Sen muita hallinnollisesti ja juridisesti säänneltyjä eli differentoituneita osa-alueita ovat politiikka, järjestysvalta ja armeija, talouselämä ja kulttuuri. Kansallisvaltio on tietyn kansan muodostama autonominen yksikkö, joka oman kiistattoman valtansa pohjalta strukturoi ja asettaa yhteiskunnan osa-alueet vuorovaikutussuhteisiin toistensa kanssa. Kansallisvaltio siis

jäsentää eli strukturoi itsensä oman autonomisen valtansa pohjalta eli siis ”kielioppinsa” mukaisesti omien rajojensa sisällä.

Gauthierin mukaan kansallisvaltio kantoi idullaan olevaa globalisoitumista ja käynnisti sen välillisesti. Euroopan kulttuurieksansion, kolonialismin ja yleisen länsimaalaistumisen myötä kansallisvaltiomuoto levisi ympäri koko maapallon ja muokkautui kulloistenkin kulttuuri-kontekstien mukaisesti. Näin syntyneet kansallisvaltiot tulivat yhä tiiviimpään keskinäiseen vuorovaikutukseen kaupan, teollistumisen, turismin ja etenkin kommunikaatioteknologian välityksellä.

Tämän kehityskulun seurauksena kansallisvaltioiden autonomia on asetettu kyseenalaiseksi vuodesta 1970 lähtien jatkuvasti voimistuvassa määrin. Sitä on käynyt tyhjentämään globaalin markkinan strukturoiva valta eli globaalin markkinan ”kielioppi”. Populistisiksi kutsutut liikkeet ovat nousseet vastustamaan globalisaatiota ja kansallisvaltion murenemista ja murentamista (kuten meillä: Perussuomalaiset, Ruotsissa: Sverige-demokrater, Saksassa: Alternative für Deutschland ja aivan erityisesti Britanniassa: Brexit, unohtamatta Venäjää ja Putinin ”Meidän Venäjää”, Nasha Rossiya).

Tätä maailmanlaajuista prosessia Gauthier kutsuu markkinaehtoistumiseksi (englanninkielinen termi on *marketisation*). Tämä markkinaehtoistuminen on siis tulosta globaalin markkinan strukturoivasta vallasta ja on sen ”kieliopin” käytännöllinen ilmenemismuoto. Markkinaehtoistuminen muodostuu kahdesta läheisesti toisiinsa sitoutuvasta prosessista. Ne ovat kulutusmyönteisyys (englanniksi: *consumerism*) ja uusliberalismi.

Uusliberalismi

Uusliberalismi tarkoittaa 1940-luvulla syntynyttä talouspolitiikan suuntausta,

joka korostaa yksityistä omistusoikeutta, vapaita markkinoita ja vapaakauppaa. Näiden se katsoo parhaiten edistävän ihmisten hyvinvointia. Uusliberalismi hyödykkeitä kaikkea sellaista, mitä kansallisvaltiossa ei ole pidetty hyödykkeinä, kuten maan, veden, työn, rahan, tiedon, kasvatuksen, koulutuksen ja jopa elämänkin esim. geenimuunnellut kasvit ja eläimet. Samalla se korostaa taloudellista tehokkuutta niin yhteiskunnallisissa organisaatioissa kuten terveydenhoidossa samoin myös uskonnossa. Kaikkien toimijoiden, olivatpa ne pieniä tai suuria tulee käsittää itsensä pikemminkin yrittäjinä kuin statuspohjaisina valtion viranhaltijoina ja ymmärtää tehtävänsä jonkin markkinasektorin toimijana pitäen huolta tuotemerkistään (eli brändätä sitä) ja markkinoita itseään selviytyäkseen hengissä alansa kilpailuympäristössä.

Kulutusmyönteisyys

Gauthier katsoo, että markkinaehtoistumisen väkipyörä on – kuten jo mainitsin – uusliberalismin ohella – kulutusmyönteisyys (*consumerism*). Kumpainenkin niistä vaikuttaa uskontoon ja uskontoihin – ei vain lännessä vaan maailmanlaajuisesti – strukturoivasti eli siis rakenteellistaen ja jäsentäen, mutta eri tavalla.

Uusliberalismi vaikuttaa uskontoon ylhäältä päin. Se tapahtuu politiikan ja yhteiskunnallisten tekijöiden avulla, kulutusmyönteisyys taas ikään kuin alhaalta päin kulttuuriin, eettisten normien, kulttuuri-ilmaston ja niihin liittyvien käytänteiden välityksellä. Näiden kahden vaikutuksesta syntyy kaksi erityyppistä individualismia: Ne ovat *utilitaristinen* ja *ekspressiivinen individualismi*. Yhteiskunnallisen toimijana sinun siis tulee käyttäytyä kuin yrittäjä, toimia rationaalisesti ja pyrkiä maksimoimaan tavoittelemasi hyöty. Se on *utilitaristista* individualismia.

Toisaalta sinun on uskallettava olla oma itsesi eli tehdä sen mukaisia valintoja koulutuksessasi. Gauthier muotoilee sen näin:

Ihmisiä ajaa uusliberalismi toiminnassa ja tuottamisessa ja romantiikka koulutuksessa. Näiden molempien yksilöllisyysmuotojen yhteinen tunnuspiirre on aitous ja luotettavuus. Yrittäjän on tuotettava luotettavaa ja testauksen kestävä tuotetta. Yksilönä kunkin on tehtävä itseään koskevia valintoja siten, että hän tuntee tekevänsä ratkaisuja ja toimivansa itselleen luontevimmalla tavalla eli ekspressiivisen individualismin mukaisesti.

Miten esitetty koskee uskontoa?

Olen näin alustavasti esiteltyt eräitä Francois Gauthierin tutkimuksen linjauksia. Hänen käsitteistönsä ei meistä näin äkki-päätä tuntune koskettavan uskontoja sen ydinalueella tai ehkä vain rajatusti. Minäkälaisia johtopäätöksiä Gauthier tekee ja miten hänen teorianmuodostustaan olisi arvioitava. Sitä esittelen ja pohdiskelen seuraavassa.

Sekularisaatioparadigma on hylättävä

Globaalin tulkintakehyksen ohella mielestäni tärkein Gauthierin johtopäätös on sekularisaatioparadigman hylkääminen. Pidän tätä teesinä, jota meillä ei tietääkseni kukaan ole vielä esittänyt kirkkomme piirissä. Et kai, Risto, sinäkään ole sitä näin radikaalisti muotoillut? Miten sitten Gauthier perustelee teesiään. *Sekularisaatioparadigma* on ensiksikin sidoksissa siihen, että kansallisvaltio paalutti uskonnolle rajatun toiminta-alueen. Toiseksi sekularisaatioparadigma on valistusfilo-

sofian luoma käsitys siitä, että edistykseen myötä uskonto tulee näivettymään ja häviää vähitellen kokonaan. Maailmanlaajuinen uskontojen elpyminen, jota Sinä Risto olet meille sitkeästi opettanut, on osoittanut ensimmäisen edellytyksen vääräksi. Samoin on käynyt myös toiselle sekularisaatioparadigman edellytykselle, kun kansallisvaltio tyhjenee autonomias- taan ja sen luoma yhteiskunnan eri alueiden lokeroituminen menettää merkityksensä.

Rajojen hämärtyminen ja yhteiskunnan eriytyneisyyden purkautuminen

Gauthieren tulkinnan mukaan kansallisvaltio on menettänyt monopoliasemansa ja kiistattoman sääntelyvaltansa niin terveydenhuollossa, tieteessä, politiikassa, samoin myös uskonnon kohdalla. Tämän seurauksena ovet ovat avautuneet aikaisemmin sivuun työnnetyille uskonnon ilmenemismuodoille kuten parantamis- ja hoitomenetelmille, mystisille harjoituksille, taikuskolle ja magialle. Nyt siis uskonto on astumassa ulos Westfahleinin jälkeisestä laatikostaan eikä siis enää suostu pitäytymään uskonpuhdistuksen jälkeiseen muotoon, johon kansallisvaltio oli sen paketoanut.

Uskonnon uusi esiinmarssi näkyy ensiksikin sellaisten perinteisten rajan kuten: *yksityinen-*contra*-julkinen*, hämärtymisenä. Tämä tulee esille etenkin internetissä. Facebook, Twitter, Instagram, WhatsApp ynnä muut ovat täynnä jatkuvaa ihmisten itsensä esittelyä tavalla, joka on vanhastaan ja vielä n. 1990-luvulle asti ollut loukkaamatonta, ellei suorastaan pyhää yksityisyyden elämänpiiriä. Näiden some-areenoiden suosio ei koske vain läntistä vaan myös ei-läntistä maailmaa. Myös siellä ne levittävät hämmästyttävässä määrin ekspressiivisen indi-

vidualismin elämäntyylin ihanteita ja käytänteitä. Some-maailmassa uskonnon esittäminen ei enää pitäydy vain sielunsäiseksi ja muilta suljetuksi mielipiteeksi, jollaisena esim. maamme älymystö on halunnut uskonnon rajata, vaan kietoutuu politiikkaan, talouselämään ja kulttuuriin. Uskonnot ovat tulleet ja tulevat osaksi niin kansallista kuin kansainvälistä politiikkaa alati voimistuvassa määrin. Tässä joudumme uudelleen työstämään perinteisen kahden hallintavallan oppimme, sama koskee myös muita edellä esiteltyjä kysymyksiä.

Rinnakkaisena tälle *yksityisyys-*contra*-julkisuus* -rajan hämärtämiselle kulkee uskonnon samoin muidenkin yhteiskunnan toimisektoreiden irtaantuminen instituutioista. Tämä koskee etenkin kansallisesti rajautuvia uskonnollisia organisaatioita kuten esim. meidän luterilaista kirkkoamme. Kansallisesti itsensä määritelleet kirkot menettävät jäsenistöään kaikkialla maailmassa, samalla kun pienseurakunnat, kansainväliset toimijat, ja monenkirjava muu uskonnollisuus lisääntyvät liki räjähdysmäisesti. Niissä uskonto on yleensä liittoutunut johonkin muuhun kuten viihdemaailmaan, turismiin, muotiin, politiikkaan, rahoitustoimintaan ja meillä etenkin elämäntyyliä korostaviin, terveys- ja hoitopalveluihin sekä oman ruumiillis-psykkisen olotilan kohentamiseen. Niinpä Turun kesäyliopiston tämän vuoden ohjelmalehtisestä löysin 28 erilaista näin luokiteltavaa enemmän tai vähemmän uskontopohjaista kurssia. Niistä lyhyiden kurssien eli päivästä pariin viikkoon keskihinnat ovat siinä 130 euron tuntumassa, vuoden pituisten hintatahaintari on n.1000–6900 euron välillä.

Yli puolet näistä on tietoisuustaitoa (*mindfulness*), mielentämistä (*mentalisation*), joogaa ja TRE:etä (*Tension, Stress and Trauma Release Exercise*) eli stressinpoisto kursseja.

Lopuksi lyhyesti kommentoiden

Miten olisi arvioitava näitä Gauthierin ajatuslinjoja, jotka ovat luonteeltaan kaikei lähinnä fenomenologistyyppistä uskontososiologian teorian muodostusta?

Tässä ei ole mahdollista käydä testaamaan niitä yksityiskohtaisesti. Viitataan siksi vain muutama näkökohtiin. Gauthierin analyysin avulla lokahtavat kohdalleen:

Se, että hänen kaksi ”kielioppiaan” auttavat meitä ymmärtämään ja tulkitsemaan oman aikamme murrosta uudella tavalla.

Kirkkomme ajankohtaiset ongelmat kuten jäsenkato eivät siis ole pelkästään sisäsyntyisiä vaan sidoksissa maailmanlaajuisiin muutoksiin.

Sekularisaatioparadigma on hylättävä. Tästä teesistä olen hyvilläni. Omissa pohdinnoissani olen jo monen vuoden ajan puhunut sekularisaation asemasta Jumalan sanan ”rekyylivaikutuksesta”. Rekyyli tarkoittaa laukeavan asean potkaisua. Jos Jumalan sana ei löydä tietään ihmisen sydämeen, työntää se kuulijansa paatumukseen eli irtaantumaan kristinuskosta. Pintakosketukseksi ihmisessä jäävä Jumalan sana synnyttää helposti antikristillisiä vasta-aineita ja myös immunisointumista sille. Tästä puhuu Johanneksen 15 luku:

Herramme oman sanan mukaisesti suuri Viinitarhuri karsii pois hedelmää tuottamattomat oksat ja puhdistaa hedelmää tuottavat, että ne tuottaisivat runsaamman sadon (Joh. 15:2). Jumalan sana ei tyhjänä palaja (Jes. 55:11). Se synnyttää joko uskon tai ajaa paatumukseen.

Vielä ihan lopuksi: Maailmanlaajuisuus ei tietenkään ole yksinomaan markkinaehtoisuudesta, vaan siihen on vaikuttanut ja vaikuttaa monet muutkin tekijät. Niistä yksi ja ehkä kaikkein tärkein on pyhä autuaaksi tekevä kristillinen uskomme. Raamatun sisällä on akseli, joka suoraan ohjaa koko maailman yhdenmääntämiseen. Sen alussa ovat Aadam ja Eeva, sitten Babelin tornin rakentaminen ja sen kumoamus helluntaina. Tämän globalisaation akseli nojaa Herramme lähetyskäskyyn: ”Menkää ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni ...” (Matt. 28:19). Suuri Viinitarhurimme haluaa, että tosi Viinipuun oksat levittäytyvät ja peittävät koko maapallomme. Ja vielä on syytä kuulla tätä Efesolaiskirjeen sanaa, jonka mukaan Jumalamme suunnitelmat ulottuvat globalisaatiota pidemmälle, nimitään, että Hän on yhdistävä Kristuksessa yhdeksi kaikki mikä on taivaissa ja maan päällä (Ef. 1: 10). •

Jouko N. Martikainen,
Kirkkohistorian emeritusprofessori

● Tarinakirja vedettiin pois myynnistä kriittisen lukijapalautteen vuoksi

Kerron sinulle tarinan -kirjasarja sai jatkoa syksyllä 2019. **Timi Korhosen** toimittama *Kerron sinulle tarinan IV* sisältää 87 lyhyttä tarinaa, jotka on suunnattu käytettäväksi Suomen ev. lut. kirkon työssä. Pi-

an kirjan ilmestymisen jälkeen Kirjapaja ilmoitti teoksen vetämisestä pois myynnistä. Kustantaja perusteli päätöstään seuraavasti: ”[Kirja] on nyt vedetty pois myynnistä siinä ilmenneiden arviointivir-

heiden takia. Kyse on tietyistä teksteistä, jotka eivät edusta kustantamon linjaa ja arvomaailmaa.” (Kotimaa24.fi 10.9.2019). Kriittinen palaute kohdistui kolmeen tarinaan. Teoksen vetäminen pois myynnistä on harvinainen toimenpide Suomessa. Miksi kustantaja päätyi tähän ratkaisuun? Perusta -lehti haastatteli Kirjapajan viestintäpäällikkö **Piia Latvalaa** ja kirjan toimittanutta pastori Timi Korhosta.

Piia Latvalan haastattelu

Kirjapaja veti Timi Korhosen toimittaman Kerron sinulle tarinan IV -kirjan pois myynnistä kriittisen lukijapalautteen vuoksi. Mainitsitte Kotimaa-lehden haastattelussa, että kyseessä oli lähinnä kolme kertomusta, jotka kriittisessä palautteessa nousivat esille (Kirkko ja iltatalo, Pornotarina ja Pienokaisen päiväkirja). Millaisia tulkintoja nämä tarinat ovat lukijoissa herättäneet?

Saamme palaute koski erityisesti Pienokaisen päiväkirja -nimistä tarinaa. Heräsi huoli ja kysymys, minkä vuoksi tarinan aihepiiriä lähestytään sellaisesta kulmasta ja sillä tavoin kuin tuossa tarinassa. Myös kahteen muuhun mainitsemaasi tarinaan kiinnitettiin huomiota.

Nuoret (esimerkiksi isokset) käyttävät Kerron sinulle tarinan -kirjojen tarinoita erilaisten keskustelujen alustuksina ja hartauksina, usein omatoimisesti. Kun huomioidaan kirjan tällaiset käyttötilanteet nuorisotyössä, täytyy arvioida huolella, millä tavalla asiat otetaan esille ja millainen viesti välitetään. Esimerkiksi abortti on aiheena hienovarainen ja herättää voimakkaita tunteita. Tällaiset herät ja isot aiheet on käsiteltävä harkiten ja hienovaraisesti, ja on huomioitava, että keskusteluissa voi olla läsnä joku, joka on itse käynyt läpi abortin. Kustantajan puolella toimitusprosessissa on tapahtunut arviointivirhe siinä, miten tämä teksti so-

pii kokonaisuuteen ilman tarkkaan mietittyjä ohjeita aiheen jatkokäsittelyyn ja keskusteluun.

Onko kirjasarjaa tai kirjakustantamoa boikotoitu tai painostettu näiden edellä mainittujen kirjan tarinoiden vuoksi?

Kustantamoa ei ole painostettu tai boikotoitu kirjan ja sen sisältämien tarinoiden vuoksi.

Mitä muuta palautetta kyseisen kirjan muista tarinoista olette saaneet?

Palaute on koskenut lähinnä yllä mainittuja tekstejä.

Timi Korhosen haastattelu

Oliko kirjassasi jokin keskeinen kantava teologinen teema tai näkökulma? Miten se näkyy kirjan tarinoissa?

Kirjan tarinoitten aihepiiri on hyvin monipuolinen. Toiset tarinat ovat kevyitä ja hauskoja, monet vakavia. Tarinat käsittelevät mm. Jumalaa, seurakuntaa, rukousta sekä köyhyyttä ja rikkautta. Minusta kirjani on luterilaisuuden ajankuva. Tarinat välittävät lakia ja evankeliumia sekä ristin teologiaa: voima kätkeytyy heikkouteen ja voitto tappioon. Minulla on esimerkiksi monta henkilötarinaa, joiden tapahtumat etenevät umpikujaan tai järkevän käytöksen tuolle puolen. Kuitenkin ensimmäisistä tulee viimeisiä ja viimeisistä ensimmäisiä. Kirjan kantavaksi teemaksi voisi nimetä kristillisen elämän tai Jeesuksen seuraamisen. Olen käyttänyt myös ilmaisua ”tarinoita uskosta, rohkeudesta ja kauneudesta” kuvaamaan kirjaani. Kirjassa on lähes sata tarinaa, joista suurin osa on minun kirjoittamiani.

Mistä Pienokaisen päiväkirja -kertomuksessa on kysymys? Miksi arvelsen nousseen keskiöön tässä keskustelussa?

Löysin Pienokaisen päiväkirja -tarinan saksankielisestä kirjasta. Kyseessä on lyhyt, päiväkirjamerkintöjen kautta välitetyvä tarina sikiön, ”pienokaisen”, kasvusta äitinsä kohdussa. Tarina esittää sikiön ihmisenä, jolla on kyky ymmärtää ja sanoittaa kehittymistään sekä ulkopuolista maailmaa. Iloisesti ja turvallisesti alkanut elämä päättyy järkyttävästi reilu neljä kuukautta pienokaisen elämän alkamisesta. Tarinan voi tulkita aborttitarinaksi, vaikka tarina ei mainitse aborttia, eikä siinä käy ilmi, miten pienokainen kuolee. Kirjan poisvetäminen myynnistä johtui siis pikemminkin tarinasta tehdystä tulkinnasta kuin itse tarinasta. Käsittääkseni Pienokaisen päiväkirja on tulkittu syyllistäväksi, abortinvastaiseksi ja liian rajuksi hienovaraisen aiheen käsittelyyn. Saamansa kritiikin myötä Kirjapajan taholta huomattiin, ettei tarina sovi heidän linjaansa. Ymmärsin, että etenkin nuoria ja abortin tehneitä ihmisiä on haluttu suojella tältä tarinalta. Taustalla on tietenkin laajempi kokonaisuus kirkkomme teologiasta, seksuaalimoraalista sekä yhteiskunnan historiasta, jonka varrella abortin valinneita naisia on myös tuomittu päätöksestään.

Tuliko yllätyksenä, että myös Pornotarina ja Kirkko ja ilotalo -kertomukset nousivat samoin esille, kun kirja vedettiin myynnistä? Miksi arvelet, että juuri nämä kolme tarinaa aiheuttivat kirjan poisvetämisen myynnistä?

Oletin, etteivät Pienokaisen päiväkirja tai muutama muu tarina saisi jakamatonta hyväksyntää. En kuitenkaan osannut kuvitella, että kustantaja päätyisi vetämään koko kirjan pois markkinoilta. En olettanut, että kirjani haaksirikkoutuisi Pornotarinan takia. Se on raju, mutta onnellisesti päättyvä kertomus ihmiskaupan uhrista pornoteollisuudessa. Nythän vastaavan aihepiirin tarina on ehdolla vuo-

den kristilliseksi kirjaksi. Kirkko ja ilotalo -kertomus on vitsi rukouksen voimasta ja logiikasta. En voi kuin ihmetellä, miksi tällaisen hupijutun julkaiseminen on niin kauheaa, että koko kirja pitää vetää pois markkinoilta.

Kolme esille nostettua tarinaa yhdistää seksuaalimoraali. Ilmeisesti tarinoita kritisoivat tahot kannattavat liberaalia seksuaalimoraalia, jonka mukaan ketään ei esimerkiksi saisi lähtökohtaisesti syyllistää abortista. Siksi Pienokaisen päiväkirja on nähty punaisena vaatteena. Kirkko ja ilotalo -tarinassa bordelli on dramaattinen ja paheellinen vastinpari hyveelliselle kirkolle. Päätelen, että tarinaa on vastustettu tästä mustavalkoisesta asetelmasta, vaikka tarinan lopetus nimenomaan kyseenalaistaa sen. Pornotarinan vastustaminen on ilmeisesti vähän eri juttu. Käsittääkseni kukaan ei ole vastustanut ihmiskaupan vastustamista tai raadollisen aiheen esille nostamista. Olen ymmärtänyt, että kirjani vedettiin pois myynnistä, jotta Pornotarina ei päätyisi nuorten käsiin ja korviin. Se on siis tulkittu ikään kuin K-18 materiaaliksi kirjassa, jonka tarinoita kerrotaan mm. rippikoululaisille.

Joitain tarinoitani jäi kirjan ulkopuolelle kirjan toimitusprosessissa. Muutaman tarinan kohdalla syy tarinan hylkäämiseen oli liian suorasukaisesti kuvattu seksuaalisuus. Yksi tällainen tarina kertoi pornon käyttäjästä. Julkaisin poisjätetyt tarinat blogissani, josta mainitsen kirjan johdannossa. Kirjapajan yhteyshenkilön mukaan blogitekstini, ja ilmeisesti juuri seksuaalisuuteen liittyvät tarinani, herättivät myös pahaa verta kirjani kritikoissa.

Muuttaisitko tarinakirjan kyseisiä kertomuksia tai tulisiko niiden käyttämisestä ohjeistaa mielestäsi jotenkin? Ehdotettiinko tarinoiden muuttamista sinulle?

En muuttaisi kyseisiä tarinoita. Ymmärän kriitikoiden ja kustantajan huolen tarinoitteni mahdollisesta väärinkäytöstä. Kirjoitin kirjani kuitenkin siinä luottamuksessa, että seurakunnan työntekijät osaavat käyttää tarinoita viisaasti. Esimerkiksi isosille olisi ollut helppo informoida tulenaroista tarinoista sen sijaan, että kaikki tarinani poistetaan markkinoilta. Tulee muistaa, että tarinat ovat tavallisesti yksi osa hartautta tai opetusta. Itse saatan kertoa jotain herättelevää ja järkyttävääkin ja sitten rauhoittaa tilannetta puheella, laululla ja rukouksella. Näen seurakunnan hartaudet ja tilaisuudet turvallisina paikkoina käsitellä asioita, joita nuoret joka tapauksessa kohtaavat. Minusta esimerkiksi pornosta ja pornoteollisuudesta pitäisi puhua juuri nuorille, sillä monet heistä katsovat pornoa. Ihmettelen, onko siis niin, ettei abortin tekemisessä tai pornon katsomisessa nähdä mitään väärää, vaan siinä, että näistä asioista puhutaan.

Minusta julistuksessa ja opetuksessa tulee ottaa kuulijakonteksti huomioon. On esimerkiksi hyvä tiedostaa, että jollain Pienokaisen päiväkirja -tarinan kuulevalle nuorella voi olla takana kipeä raskaudenkeskeytys. Toisaalta minusta vaikeis-

ta asioista ei tulisi vaieta vain siksi, että joku ehkä loukkaantuu tai on eri mieltä. Nuoria kohtaan voidaan olla myös ylisuojelevia. Voimme luulla, että nuoret järkevät ja suuttuvat jos puhumme heille esimerkiksi abortista tai pornosta, vaikka he saattavat päinvastoin arvostaa ja toivoa rohkeaa puhumista. Minusta nuoret tarvitsevat ja itsekin kaipaavat viisasta ja hyvää opetusta juuri seksuaalimoraliin saralla. Hyvä opettaja antaa tilaa keskustelulle ja sallii nekin kommentit, jotka poikkeavat hänen edustamastaan linjasta.

Olen ymmärtänyt, että tarinani on nähty syyllistävinä ja siten haitallisina ja vaarallisina. Itse näen, että syyllistäminen kuuluu Jumalan lakiin. Tähän peiliin katsominen parantaa, vaikka oman syyllisyyden kohtaaminen on vaikeaa. Sirpaleet viiltävät haavoja, mutta peilit ohjaavat hyvään.

Kirjapaja ei ehdottanut minulle tarinoiden muuttamista tai kirjan uudelleenjulkaisemista ilman em. kontroverssejä tarinoita. Kustannussopimuksemme on päättynyt. Neuvottelut avoimena olevista asioista ovat sujuneet ystävällisessä hengessä. •

Kirjan arvio sivulla 359.

● Vapaan keskustelun puolesta

Me allekirjoittaneet kirkolliskokousedustajat haluamme puolustaa sananvapautta ja uskonnonvapautta. Kansanedustaja **Päivi Räsänen** joutuminen poliisikuu-
lusteluihin on herättänyt kysymyksen, ovatko nämä perusoikeudet yhä voimassa maassamme.

Jos kansalaiset eivät voi ilmaista toisistaan poikkeavia mielipiteitä esimerkiksi

eettisistä ja elämäntyyliä koskevista kysymyksistä pelkäämättä rikkovansa lakia tai syyllistyvänsä vihapuheeseen, se on omiaan tukahduttamaan demokraattiseen yhteiskuntaan kuuluvaa vapaata keskustelua.

Mielestämme Räsänen ei ole kyseenalaistanut homoseksuaalien ihmisarvoa, halventanut, solvannut tai uhannut heitä.

Hän on esittänyt julkisuudessa kristinuskon perinteisen näkemyksen seksuaalisuudesta ja perustellut Raamatulla, millaiset teot rikkovat sitä vastaan. Sellainen on kristinuskossa aivan tavallista. Vastavaa tehdään luterilaisissa Tunnustuskirjoissa, joihin vedotaan esimerkiksi eduskunnan hyväksymässä kirkkolaissa.

Jumalan tahdosta ja seksuaalisuudesta voidaan tietenkin olla myös aivan toista mieltä kuin Räsänen, ja sekin on julkisuudessa sallittava. Poliisi tai oikeuslaitos eivät voi ratkaista sellaisia asioita kuin raamatuntulkinnan oikeellisuus tai Jumalan tahdon mukainen seksuaalisuus. Poliisin ja oikeuslaitoksen tulee puuttua sellaiseen uskonnollisuuteen, joka uhkaa yksilön tai ihmisryhmän yhteiskunnallista asemaa, kunniaa, omaisuuden suojaa tai ruumiillista koskemattomuutta. Räsänen ei tietääksemme ole julkisessa esiintymisessään syyllistynyt sellaiseen. Hän on puhunut ihmisen jumalasuhteeseen ja taivaaseen pääsyyn liittyvistä asioista. Tämän on edelleen oltava julkisesti sallittua, silloinkin kun se mahdollisesti loukkaa jonkun vakaumusta.

Sammeli Juntunen
Pekka Simojoki

Marianna Parpala
Pekka Heikkilä
Jouko Jääskeläinen
Hannele Karppinen
Leif Nummela
Riku Rinne
Niilo Räsänen
Erkki Koskenniemi
Ville Auvinen
Janne Kaisanlahti
Olli Loikkanen
Jouni Turtiainen
Jari Kemppainen
Göran Stenlund
Aimo Koskelo
Arto Antturi
Harri Saine
Markku Huttunen
Annika Määttänen
Eeva-Riitta Hahtola
Ilkka Pöyhönen
Erkki Puhalainen
Paula Lehmuskallio
Heikki Pelkonen
Mikko Himanka
Johanna Lumijärvi
Heikki Sorvari
Liisa Teräslähti
Jouko Ylinen
Oiva Malinen •

Kirjoja

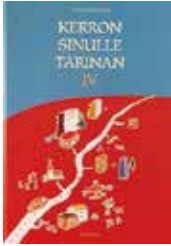
359 | Timi Korhonen (Toim.): Kerron sinulle tarinan IV

**360 | Noora Nätkin: Matkani
muutokseen**

362 | Jarkko Haapanen: Et ole yksin

364 | Anni Tsokkinen (Toim.): Taantuvan tasa-arvon lirkko

● Kerron sinulle tarinan – vai kerronko?

TIMI KORHONEN (TOIM.)
KERRON SINULLE TARINAN IV
KIRJAPAJA 2019, 189 SIVUA

Pastori ja tohtorikoulutettava **Timi Korhonen** teki Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa suosittuun *Kerron sinulle tarinan* -kirjasarjaan neljännen osan. Kirjasarjan kustantaja on Kirjapaja. Kirjassa on 87 lyhyttarinaa, joista hän kirjoitti ison osan. Korhonen myös muokkasi joitakin tarinoita, sekä sai niitä muilta kirjottajilta. Kirja on jaoteltu lukuihin: Jumala, Joulukuu, Jeesus, Seurakunta, Rukous, Rikkaus ja köyhyys, Sankarit arinoita, Parisuhde ja perhe.

Kristillisessä nuorisotyössä hyvä tarina opettaa jonkin raamatullisen totuuden, herättelee kiinnostusta hengellisiä asioita kohtaan ja antaa jonkun uuden näkökulman. Huono tarina tässä samassa viitekehityksessä olisi esimerkiksi tarina, joka käy yhtä lailla hindulaisten nuorten leirille kuin Skepsis ry:n vuosikokoukseen. Tarina, josta puuttuisi kristillinen viesti ja maailmankuva.

Kirjasarjan muut osat ovat tulleet tuntuiksi minulle työssäni kirkon nuorisotyönohjaajana. Ne ovat minusta paikoin yleisuskonnollisia ja ”filosofisia”. Neljäs osa ankkuroitui syvemmin kristilliseen perinteeseen ja Raamattuun. Olen tarinoiden ystävä, joten suhtaudun varsin kriittisesti niihin.

Kerron sinulle tarinan IV ei ole suunnattu vain kirkon nuorisotyöhön, vaan se soveltuu eri ikäisille seurakuntalaisille. Kirjasta on helppo löytää tarinoita erilaisiin tarpeisiin ja hetkiin, sillä tarinoiden teemat ovat monipuolisia ja niitä on paljon. Alakoulun päivänavauksessa kerroin tarinan ”Maanantain identiteettikriisi” ja oppilaat keskittyivät sitä hyvin kuuntelemaan. Tarinassa oli useita kerroksia. Siitä huokui erilaisuuden rikastuttava merkitys, ja se myös siirsi kuulijan pohtimaan lepopäivän merkitystä. Kertomus ”Värien kilpailuista” ei sytyttänyt minua. Johtuneeko siitä, että elän liian viihteellistetyssä arjessa kiinnostukseni värien keskinäisestä sanailusta?

Tarina ”Epäilijästä” oli yllättävä ja oivalinen kertomus nuoresta, joka rohkenee lausua ääneen epäilyksensä evoluutio-teoriaa kohtaan kovan luokan uskovaudessa.

Tarinan ”Rakas älypuhelimeni” soisi luettavan kaikille lapsille ja nuorille, joiden käteen puhelin on kasvanut kiinni ja vähän vanhemmillekin riippuvaisille. ”Kiitos luteista” on **Riikka Lemmetyisen** kirjasta ja se on yksi suosikkitarinoistani, joka valottaa Jumalan salattua viisautta ja hyvyttä syntiin langenneessa maailmassamme.

Niin sanottujen ikuisten kertomusten rinnalla on myös ajankohtaisia tarinoita ihmiskaupasta, pornografian kuluttamisesta sekä ilmastonmuutoksesta. Jälkimmäinen teema on haastava, sillä se on niin politisoitunut teema. Yhdessä ajattomat ja päivän polttavat kysymykset muodostavat mielenkiintoisen kokonaisuuden.

Kirjasarjan neljännessä osassa kirjoittajan persoona näkyy tarinoissa enemmän ja se tuo väriä, hajua ja makua niihin. Se myös luo haasteen joidenkin tarinoiden kohdalla, koska se mikä on itselle läheis-

tä ja ehkä itse koettua, voi olla toiselle vierasta ja vaikeasti käsitettävää. Näin tosin on aina. Otsikoinnissa olisin käyttänyt termiä *avioliitto*, *parisuhteen* sijaan. Ilahduttavasti kuitenkin miehen ja naisen välinen avioliitto korostuu itse sisällössä parisuhteen kristillisenä muotona.

Tarinat ovat rohkeampia aiempiin nähden, ja niistä puuttuu *poliittinen korrektius*. Se lieneekin syynä Kirjapajaan kohdistuneeseen negatiiviseen palautteeseen, joka johti kustantajan hyllyttämään kirjan, vain vähän sen julkaisemisen jälkeen. Ihmiskaupasta suorasanaisesti kertova (”Pornotarina”), ja aborttiin kohdistuvaksi kritiikiksi tulkittu tarina (”Pienokaisen päiväkirja”) herättivät ankaraa kritiikkiä. Tarina ”Kirkko ja ilotalo” sai osakseen sekin ryöpytystä.

Saadessani kirjan käsiini ajattelin heti, että se tulee herättämään voimakasta vastarintaa. Aikamme kun on sellainen, ettei kaikkia näkökulmia sallita julkisuudessa. Korhosen kirja joutui sensuuriin, ja sitä en lukisi häpeäksi kirjalle tai tekijälle. Aikamme kielletyt tarinat ovat juuri niitä, mitä aikamme eniten tarvitsee.

Surullista on, ettei tarinaa kohdussa

kasvavasta lapsesta ja siitä, kuinka hänen elämänsä päättyy äidin toiminnan seurauksena, saisi kertoa. Rippikoululaisille luetaan usein Psalmin 139 jakeet 13-16: ”Sinä olet luonut minut sisintäni myöten, äitini kohdussa olet minut punonut. Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän sinua siitä. Ihmeellisiä ovat sinun tekosi, minä tiedän sen. Minä olen saanut hahmoni näkymättömissä, muotoni kuin syvällä maan alla, mutta sinulta ei pieninkään luuni ole salassa. Sinun silmäsi näkivät minut jo idullani, sinun kirjaasi on kaikki kirjoitettu. Ennen kuin olin elänyt päivääkään, olivat kaikki päiväni jo luodut.” Eivätkö kirkon työntekijät usko siihen, mitä nuorille opettavat?

Isossa tarinamäärässä on riskinsä, mutta täytetarinoita ei siitä juuri löydy, ja laatu on tasalaatuista. Helmiäkin kirjassa on, ne saattavat tosin vaihdella lukijoiden kohdalla. Timi Korhosen perehtyneisyys kirjallisuuteen, taidokas sanankäyttö ja kristillinen vakaumus näkyvät kirjassa. Suosittelen lukemaan *Kerron sinulle tarinan IV* -kirjan, jos vain saatte sen jostain käsiinne. •

Susanna Koivula

● Yhden tarina seksuaalisesta rikkinäisyydestä ja siitä tervehtymisestä

NOORA NÄTKIN
MATKANI
MUUTOKSEEN
ARMOA JA TOTUUTTA
RIKKINÄISELLE
KUVA JA SANA 2018,
159 SIVUA

Teologian ja sielunhoidon opiskelija
Noora Nätkin avaa esikoiskirjassaan *Mat-*

kani muutokseen oman elämänsä kipupisteitä ja niistä eheytymistä. Näitä kipupisteitä ovat vierauden kokemus omasta sukupuolestaan, homoseksuaalisuus, pornoriippuvuus ja päihteiden käyttö. Tarinansa kautta Nätkin antaa lukijalle työkaluja oman rikkinäisyytensä työstämiseen sekä sielunhoidollisia näkökulmia lähimmäisen kohtaamiseen.

Matkani muutokseen on ytimekäs, mu-

kaansatempaava, mielenkiintoinen ja äärimmäisen ajankohtainen teos. Johdannossaan Nätkin painottaa, ettei kirjan tarkoituksena ole olla kirkkopoliittinen kannanotto tai kaikenkattava vastausautomaatti. Tosiasia on kuitenkin se, että kirja on väistämättä jonkinlainen kannanotto aikana, jolloin seksuaaliselle vapaudelle ei aseteta juuri mitään rajoja. Vaikka kirja kertoo vain yhden ihmisen tarinan ja matkan kohti sisäistä paranemisesta, se tarjoaa pohtimisen aihetta meille kanssamatkustajille.

Nätkin aloittaa tarinansa kertomalla omasta lapsuudestaan. Teoksen alkuosa on mielestäni kirjan heikointa antia. Lapsuusajan kuvaus on sen verran ympäröivää ja arvoituksellista, että tarttumapinnan löytäminen on vaikeaa. Esimerkiksi, kun Nätkin kuvaa lapsuutensa halua muuttua tytöstä pojaksi, hän kirjoittaa (s. 19): ”Lähelläni olevat naiset näyttäytyivät jotenkin surullisina hahmoina. Heillä oli kaikenlaisia huolia, ja joskus miehet suorastaan kävelivät heidän ylitseen. – – Tein haitallisia päätelmiä yksittäistapauksista ja pian hylkäsin kaiken tyttömäisen.” Lukijana jään miettimään, mihin voimakas vertauskuva ”yli käveleminen” tässä yhteydessä viittaa. Sanat voidaan pahimmillaan tulkita fyysisenä väkivaltana ja lievemässä tapauksessa toisen mielipiteiden huomiotonta jättämisenä. Koska kokemus on vaikuttanut niin syvästi Nätkinin kokemukseen omasta sukupuolestaan, olen taipuvainen ajattelemaan pahinta.

Ehkä Nätkin kertoo lapsuudestaan tarkoituksella epämääräisesti, koska hän halua korostaa, etteivät ympäristötekijät tai kasvatus yksinään selitä sitä, miksi ihminen kokee maailman tietyllä tavalla. Kirjan näkökulma onkin syvästi hengellinen ja henkinen kirjoittajan keskittyessä kuvaamaan omaa kokemusmaailmaansa. Voi myös olla, että sivullisten yksityisyyden suojaamiseksi Nätkin varoo paljastamatta

yksityiskohtia. Lukijana olisin kuitenkin toivonut enemmän konkretiaa.

Lapsuuskuvausten jälkeen kerronta pääsee kunnolla käyntiin. Nätkin kuvaillee kamppailuaan etenkin seksuaalisuuden ja sukupuolen alueella. Ongelmien salailu johti nuoren naisen elämään kaksoiselämää, joka teki hänestä pohjattoman yksinäisen. Eheytymistään Nätkin kuvaa kokonaisvaltaisena Jumalan ohjaamana prosessina. Hän kritisoi voimakkaasti käsitystä, jossa eheytyminen nähdään lähinnä homoseksuaalisen suuntautumisen muuttumisena heteroseksuaaliksi. Tällainen näkökulma on Nätkinin mukaan aivan liian kapea, sillä silloin saattaa jäädä huomaamatta ihmisen todelliset ongelmat. Vaarana on myös se, että homoseksuaalisuutta aletaan pitää muita pahempina syntinä. Nätkin muistuttaakin, että kaikki ihmiset ovat rikkinäisiä tavalla taikka toisella ja tarvitsevat elämäänsä evankeliumin parantavaa voimaa.

Kun Nätkin puhuu eheytymisestä, parantumisesta ja kasvusta, hän puhuu mielestäni vanhan kristikansan termein pyhityksestä eli Kristuksen kaltaiseksi tulemisesta, johon Pyhä Henki kristittyä ohjaa. Pyhitys ei ole tänä päivänä muodissa. Nätkin kirjoittaaakin aikamme kristillisyydestä osuvasti (s. 115): ”Jotkut kristityt taas on ajettu passiivisuuteen selittämällä, että ihminen ei voi muuttua eikä parantua tässä elämässä. – – Voidaan olla huolissaan ihmisen ylpistymisestä ja Jumalan kunnian pienemisestä.”

Onko meistä tullut niin innokkaita uskonvanhuskauden puolestapuhujia, että pelkäämme puhua hyvistä teoista, kasvusta ja ponnisteluista kohti Jumalan tahdon mukaista elämää? Nätkin jatkaa (s. 115): ”Mitä kuitenkaan on pois Jumalan kunnia, jos Hän parantaa, kun sitä Häneltä pyydämme?”

Nätkinin mukaan todellista kasvua ei tapahdu, jos se nousee ihmisen omasta yl-

peydestä. Ihminen saattaa esimerkiksi vanna, ettei hän enää haksahda synnilliseen elämäntapaan. Kun hän sitten lankeaa, hän ei kykene kääntymään armollisen Jumalan puoleen vaan rypee itsesäälissä. Sitä vastoin kipuilujen ja syntien kantaminen Jumalan eteen rukouksessa on Nätkinin mukaan oikea lähtökohta sisäiselle kasvulle. Samoin lähimmäisen kohtaamisessa rukous on yleensä parempi vaihtoehto kuin saarnaaminen – Jumala kyllä tekee työnsä.

Seurakunnan tulisi Nätkinin mukaan olla paikka, jossa ihminen voi olla sellainen kuin on. Samaan aikaan seurakunnan

tulisi rohkaista ja rukoilla jäsenilleen kasvua ilman käyttämistä ja vahtimista. Kristillisen etiikan pääperiaatteista pitäisi olla yhteinen käsitys. Lukijana pohdin, millaisia edellytyksiä kansankirkkomme seurakunnat tarjoavat kasvulle, kun kirkon sisällä ei ole yhteistä näkemystä kristillisestä elämäntavasta.

Matkani muutokseen oli mukava lukukokemus, vaikkei se menekään suosikkikirjojeni joukkoon. Kirja on lyhyt ja helppolukuinen, joten se on helppo ottaa haltuun vaikkapa junamatkalla! •

Karoliina Rauhio-Pokka

● Raamatun näkökulmia kärsimykseen

JARKKO HAAPANEN
ET OLE YKSIN
RAAMATUN NÄKÖKULMIA
KÄRSIMYKSEEN
UUSI TIE 2017, 210 SIVUA

Monta kirjaa on syntynyt surusta. Niillä on paikkansa, sillä vertaistuki on surun ja miksi-kysymysten keskellä parhaita lääkkeitä. Myös auttajien viisaus on arvokasta, se antaa avaimia jäsentää tapahtunutta ja luo parhaimmillaan toivoa tulevaan: ennenkin on vastaavaa tapahtunut, syvästäkin murheesta voidaan vielä nousta. Surutyön vaiheet ja merkitys avautuvat. Mutta tämä kirja on erilainen. **Jarkko Haapanen** menetti isänsä syöväälle vuonna 2007 ja ma-

sennuksesta kärsineen veljensä itsemurhan kautta vuotta myöhemmin. Isän viimeiset sanat olivat: ”Kiitos, Jeesus”, veljen viimeinen viesti: ”Jeesus on ylösnousemus ja elämä.” Haapanen halusi saada vastauksia kysymyksiinsä: Miksi isän annettiin kuolla? Miksi Jumala ei parantanut veljeä monista rukouksista huolimatta? Ennen kaikkea kirjan syntyyn vaikutti lohdutuksen tarve, joka löytyi Jumalan sanasta. Olen kokenut sen itsekin. Silloin, kun on suurten kysymysten edessä, kevyt lohduttelu ei auta. Silloin kun perustukset horjuvat, tarvitaan luja kallio jalkojen alle ja riittävän vahva tukipuu, että pysyttäisiin pystyssä. Ne löytyvät vain Jumalan sanasta ja Jeesuksen rististä. Niinpä kirjailija tarttuu suureen haasteeseen ja käy käsiksi kysymyksistä syvimpään, Raamatun sanomaan kärsimyksen selittämättömästä ongelmasta. Samalla hän tulee kerranneeksi kristinuskon ydinsanoman, sillä teema ei aukea ilman ydinkysymyksiä: Kuka ja millainen on Jumala? Kuka ja millainen on ihminen? Mitä tarkoittaa uskossa eläminen? Miksi kärsimyksen sallitaan koskettavan niin syvältä, mik-

si paha saa mellastaa maailmassa? Ja mikä on ratkaisu pahan ongelmaan, mikä ihmisen ja ihmiskunnan tulevaisuus?

Liikkeelle lähdetään Raamatun opetuksesta Jumalasta, kärsimyksestä ja synnistä. Myös Jumalan valitun kansan vaiheet ovat kärsimyksen historiaa ja niiden kautta saadaan teemaan lisäsyvyyttä. Jaakob selvisi voittajana painistaan Jumalan kanssa ja sai tavoittelemansa siunauksen tullessaan Jumalan voittamaksi ja lyödyksi nivustaipeeseen. Joosefin johdatus alkoi miehen heittämisellä kaivon ja myymisellä orjakaravaaniin – se siitä kristityn seesteisestä elämänharmoniasta. Kuninkaiden ajan vaihtelevien tapahtumien jälkeen pureudutaan taivaiten ja syvyyksien lauluihin, Psalmeihin, ja Saarnaajan kirjan viisautteen kaiken asettumisesta aikaansa. Suurta kärsijää Jobia ja hänen lohduttelijoitaan ei voi tietenkään sivuuttaa. Sieltä aukeaa salaisuus: Saatana ei koske yhteenkään Jumalan lapsen ilman Jumalan lupaa. Hyvän ja pahan taistelussa kyse ei ole kahden tasavahvan vallan mittelöstä, vaan sodasta, joka on jo voitettu. Voittaja tiedossa, vaikka taistelu vielä hetken jatkuukin. Jumala ei avaa Jobille kärsimyksen syytä, mutta hän avaa kaikkivaltiutensa ja luomistyönsä mahtavuuden ja Job tyyntyy: kaikki on sittenkin hyvin hallinnassa. Korvakuulon Jumala tulee silminnähtäväksi, omaksi Jumalaksi.

Lopulta liikutaan ytimeen, Vapahtajamme kärsiviin kasvoihin ja haavoitettuihin käsiin. Yhtäkään kärsivää avuntarvitsijaa Herramme ei sivuuttanut eikä sivuuta. Hän itki ystävänsä kuolemaa, sillä hän eli läpi kuolemanpelon. Hän voi kiusattuja auttaa, koska oli itsekin kiusattu. Hän kantoi syntimme ja sairautemme ristille. Syntimme on otettu pois ja sairautemme on kannettu, vaikka emme ihan vielä olekaan synnittömiä emmekä terveitä. Mutta keran kyllä, kun aika on.

Haapanen käsittelee lyhyesti myös ristin teologiaa, joka pyrkii avaamaan jännitet-

tä, mikä on Jumalan lupausten ja ihmisen arjen kokemusten välillä. Lutheria hän lainaa hyvin: ristin vertailu on turhaa, koska jokaisella on omansa, henkilökohtaisesti mitattuna. Ristin todellisen painon tuntee vain Jumala. Kahden keskeisen apostolin, Pietarin ja Paavalin, kokemuksia kärsimyksestä avataan puhuttelevasti. Apostolit olivat ihmisiä ja he molemmat oppivat myös tuntemaan ihmisessä olevan heikkouden ja syntisyyden. Kärsimys eri muodoissaan tuli apostoleille tutuiksi, aina molempien marttyyrikuolemaan saakka. Jeesuksen kieltäminen tai kristittyjen vainoaminen eivät unohtuneet tämän elämän aikana.

Kärsimyksen teemaa ei voi käsitellä ilman tämän elämän peilaamista tulevaan. Viimeistä tuomiota ja taivasta käsitellään lohdullisesti, pelastuksen paino on Jeesuksessa ja hänen lahjoittamassa uskossa, ei ihmisen teoissa. **C. S. Lewis**iä lainataan osuvasti: ”On vain kahdenlaisia ihmisiä: niitä, jotka sanovat Jumalalle: ’Tapahtukoon sinun tahtosi’ ja niitä, joille Jumala sanoo: ’Tapahtukoon sinun tahtosi’. Kaikki, jotka ovat helvetissä valitsevat sen (jälkimmäisen).”

Jarkko Haapasen kirjassa ilahduttaa se, että selittämättömiä ei lähdetä selittämään - salatut saavat pysyä salattuina. Mutta Raamatun sanoma esimerkein ja sanoin puhuu väkevästi armollisesta Jumalasta, joka Kristuksessa rakastaa jokaista ihmistä, kärsivää erityisen hellästi. Eikä haavoitettu Vapahtaja ole kaukana yhdestäkään meistä. Emme ole missään elämäntilanteessa koskaan yksin.

”Jää yksi toivo, kun toivo häviää. On toivo siinä, että Jeesus vielä jää

ja särjetyillä käsillään suojelee särkyvää.” (**Jari Kekäle, Viimeinen sana**)

Lähdeluettelosta löytyy merkittävä määrä suomeksi julkaistuja kärsimyksen ongelmaa käsitteleviä teoksia. Siinä aineksia käsikirjastoon. •

Juha Vähäsarja

● Tasa-arvoisesti taantuva kirkko

ANNI TSOKKINEN (TOIM.)
TAANTUVAN TASA-ARVON KIRKKO
KUSTANTAMO S & S, 2019, 200 SIVUA

Paljon mediahuomiota saanut kirja *Taantuvan tasa-arvon kirkko* osoittaa, että tasa-arvoideologiasta on joillekin tullut kirkossamme Jumalan sanan veroinen opinkappale. Kirja koostuu useista artikkeleista, joiden kaikkien perusviesti on sama: kirkko on jäänyt kehityksen kelkasta tasa-arvoasiassa.

Kirjan otsikko antaa ymmärtää, että tasa-arvon suhteen tilanne olisi menossa kirkossa pahastikin huonompaan suuntaan. Ihmettelen tätä väitettä. Onko joku oikeasti sitä mieltä, että kirkossa ollaan menty tasa-arvon suhteen taaksepäin, jos verrataan tilannetta vaikkapa 80-lukuun tai 50-lukuun? Nykyäänhän ei kirkossa juuri muusta puhutakaan kuin tasa-arvosta, joten on suhteellisen absurdia väittää, että siinä ollaan otettu takapakkia.

Mitä kirjassa sitten esitetään perusteiksi sille, että tasa-arvolle on käymässä huonosti? Muutama peruste löytyy: joka kymmenes teologian opiskelija vastustaa naisten pappetta, naispappittomia opeustilanteita (mitä ikinä se tarkoittaakaan) ja perinteisellä virkakannalla toimivia messuyhteisöjä syntyy, samaa sukupuolta olevien liittoja vastustetaan ja kaikista pahimpana pyhäinhäväistyksenä arkkipiispan vaalissa oli ehdokkaana henkilö,

joka ei tee yhteistyötä naispappien kanssa. Täytyy todeta, että jos nämä ovat kirkon pahimmat ongelmat, kirkolla ei ole ongelmia.

Tasa-arvon suhteen käy helposti niin, että kun päästään johonkin tasa-arvoon liittyvään tavoitteeseen, täytyy keksiä uusia pienempiä tavoitteita, jotta saadaan liike jatkumaan. Tämä johtaa kaikenlaisen lillukanvarsien ja ajattelurikosten metsästämiseen, joka johtaa lopulta tasa-arvon varjolla lähes täydelliseen vapauden puutteeseen. Kirjassa sanotaankin, että sukupuolten välinen oikeudenmukaisuus tulisi nähdä uskonkysymyksenä, toisin sanoen siis asiana, josta ei voi olla eri mieltä rikkomatta uskonyhteyttä.

Tasa-arvoon liittyviä ongelmia eivät enää tässä kirjassa ole sellaiset aiemmin ongelmiksi nähdyt asiat kuten, että joku piispa ei vihkisi naisia tai että naisia ei valittaisi kirkkoherroiksi tai piispoiksi, vaan se, että ylipäätään vielä joku perinteisen virkakannan edustaja opiskelee teologiassa tiedekunnassa. Siis ongelma ei ole se, miten naisia oikeasti kohdellaan kirkossa, vaan se, että joku on ajatuksen tasolla väärässä. Tämä kuvaa hyvin tasa-arvoideologian tuottamaa totalitarismia.

Selvästi on huomattavissa, että kirkossa naispappisuuden suhteen retoriikka kovenee. Vaikuttaa siltä, että ollaan siirtymässä naispappuuskeskustelussa jonkinlaiseen uuteen vaiheeseen, jossa halutaan naispappuuskeskusteluun lopullinen ratkaisu. Kun ei vastustus loppunut hyvällä, niin lopetetaan se pahalla. Ensiksi kuviteltiin naiivisti, että naispappisuuden torjunta katoaisi parissa kymmenessä vuodessa. Kun näin ei käyntykään, vaan yhä uudet sukupolvet omaksuvat apostolisen ja ekumeenisen virkakäsityksen, täy-

tyy ottaa kovemmat keinot käyttöön. Ky-symyksessä ei haluttaisi sallia enää edes ajattelun vapautta.

Yhdessä artikkelissa sanotaankin suo-raan, että kirjoittajan tavoite on, että kir-kossa eri tavoin ajattelevat pysyisivät yhdessä, mutta se on mahdollista ainoas-taan, jos kirkko puuttuu syrjintään ja vi-hapuheeseen ja tuomitsee ne. Yhteiselo ei voi olla niin kauan kuin ”konservatiivit jatkavat loukkaavien lausuntojen esittä-mistä.” Mikään ei ole valmista siis ennen kuin konservatiivit on täydellisesti vaien-nettu. Tässä on kirjan lopullinen tavoite. Ihan suoraan sanotaankin, että 30 vuotta sitten tehty ponsi, joka takasi perinteisen virkakannan edustajille kotipaikkaoukeu-den kirkossa, pitäisi saattaa historiaan.

Kirja väittää useaan kertaan, että perin-teinen virkakäsitys nousee ihmiskuvas-ta, jossa naisia ei pidetä olemukseltaan tai ominaisuuksiltaan miesten veroisena. Paavalin nähdään kirjoittaneen maailmas-sa, jossa vain miehet ovat ihmisiä ja nai-set ovat jotain alempiarvoista. Tämä on naurettava olkiukko, joka ei millään tasol-la edes lähesty perinteisen virkakannan oikeaa argumentaatiota.

Itse asiassa tällä hetkellä kirkon suu-rin tasa-arvoon liittyvä ongelma on kes-ki-ikäiset miehet, jotka puuttuvat kir-konpenkistä lähes kokonaan. Kirkon naisistuminen on ongelma, joka ei tämän kirjan opeilla ratkea. Tätä kuvaa myös kir-jan kirjoittajien sukupuolijakauma: yksi mies ja kolmetoista naista. Siinä ei aina-kaan tasa-arvo toteutunut.

Kirja kritisoi paljon myös perintei-siä sukupuolirooleja ja sukupuolijärjes-telmää ylipäätään. Teksteissä vaaditaan kokonaan sukupuolista luopumista ja pidetään Raamatun perhemallien tai su-kupuolikäsitysten säilyttämistä absurdi-na projektina, jossa ei ole mitään kristil-listä. Kokonaan on unohdettu se, että itse Jeesus vahvisti perinteisen sukupuolijär-

jestelmän: ”Ettekö ole lukeneet, että Luo-ja alun perin teki ihmisen mieheksi ja nai-seksi” (Matt. 19:4).

Kirja kritisoi myös kristillisen jumala-käsityksen ytimiä. Jumala isänä on kuu-lemma vahingollinen kielikuva ja kirkon pitäisi lopettaa jo ”kaikkivaltiaan patriar-kan palvonta.” Eettisesti kestäviä tapoja puhutella Jumalaa on kirjan mukaan pu-he Jumalasta äitinä, rakastajana ja ystä-vänä. Ongelma tällaisessa kielenkäytössä on, että missään Raamatussa tai kristilli-sessä perinteessä ei puhuta äitijumalas-ta. Toki Jumalasta voidaan käyttää äidin rakkauteen viittaavia ja feminiinisiä kie-likuvia, mutta siitä huolimatta Jumala il-moittaa itsensä Isänä. Kyseessä on myös laajempi teologinen ongelma. Jumalan nimittäminen äidiksi riisuu Jumalalta transsendenssin ja muuttaa jumalakuvaa panteistisempaan suuntaan, koska tällöin voidaan ajatella luomakunnan emanoitu-van hänestä eikä syntyvän tyhjästä niin kuin kristinusko opettaa.

Nähtävissä on muutenkin, että kirjan edustama feminismi ottaa niin monella ta-paa irtiottoja kristinuskosta, että se muo-dostaa lopulta ihan oman uskonnon, jolla ei ole enää juurikaan tekemistä apostolien opettaman uskonnon kanssa. Yhdessä ar-tikkelissa jopa fantasioidaan siitä, kuinka Jeesus tuli kaapista Kirkastusvuorella.

Kirja korostaa sitä, että maailmassa on monta totuutta ja ihanne olisi se, että kirkko olisi vain yksi kolmannen sektorin toimija, jossa ei olisi mitään oikeassa ole-misen pakkoa. Yhden kirjoittajan pelko on, että kirkko menettää luotettavuutensa, jos sen arvot poikkeavat yhteiskunnas-sa yleisesti hyväksytyistä arvoista. Toisin sanoen kirjoittaja ei usko, että kirkolla on edes olemassa mitään omia yhteiskunnan valtavirta-ajattelusta poikkeavia arvoja. Jos tämä on kirkon tulevaisuus, kirkolla ei ole tulevaisuutta. •

Santeri Marjokorpi

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 3. adventtisunnuntaista 15.12. ja päättyy 1. sunnuntaihin ennen paastonaikaa 9.2.

Tehkää tie kuninkaalle

JOH. 1: 35–37(38–40)

3. ADVENTTISUNNUNTAI 15.12.

Jotkut kristityt osaavat tarkasti kertoa hetken, jolloin heidän elämänsä muuttui ja evankeliumin sanoma kirkastui. Joku saattaa muistaa jopa kellonajan, kun heidän elämänsä tuli tällaiseen käännekohtaan.

Tämän päivän evankeliumista luemme, kuinka Johannes Kastaja sai palvella Jumalaa julistustoimensa kautta. Hän julisti Jumalan lakia ja muistutti Herran päivästä. Vanhassa testamentissa – ja vielä enemmän Uudessa testamentissa on kuvauksia tästä Herran päivästä, jota luonnehditaan sekä tuomion, että pelastuksen päiväksi. Silloin korostetaan Jumalan ilmaisevan voimansa ja valtansa koko maailman nähden. Tuolloin toteutuu täydellisesti sekä pelastus, että tuomio. Myös yksityisen ihmisen ihmisen elämässä on tällaisia ratkaisun hetkiä, jotka ennakoivat Herran päivää. (IRT)

Johannes Kastajan julistus liittyi siis Herran päivän koittamiseen. Hänen sanomansa rakentui Malakian profetian varaan. Malakia julisti: ”Kuulkaa! Ennen kuin tulee Herran päivä, suuri ja pelottava, minä lähetän teille profeetta Elian. Hän kääntää isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet isien puoleen. Silloin en tuomitse maata perikatoon, kun tulen.”(Mal.3:23-24 KR92) Herran päivänä synti tuomitaan. Herran päivää edeltää kuitenkin Messiaan lähettäminen. Tämä Messias toisi pelastuksen ajan ihmisten ulottuville. Niin toteutuisi Jumalan tahto pelastaa ihmiskunta sen synneistä. Messias edeltäisi kuitenkin tienraivaaja; Elia, ja Johannes Kastaja toimi tässä palveluvirassa. Julistuksellaan hän raivasi tietä kääntymykselle jotta kuulijat löytäisivät tien Jeesuksen luokse. Johannes Kastaja oli siis profeetta; hän oli tuo Malakian profetian mainitsema Elia. Kehotus kää-

tymykseen ja parannuksen tekemiseen synneistä kuuluu myös kristityn päivittäiseen elämään. Myös joulun alla kristikunta hiljentyy paastoamaan ja tutkistelemaan itseään Jumalan sanan valossa. Evankeliumitekstin varsinainen huomio ei ole kuitenkaan Johannes Kastajassa, vaan Jeesuksessa – Jumalan Karitsassa joka ottaa pois maailman synnin. ”Seuravana päivänä Johannes oli Betaniassa, ja hänellä oli kaksi opetuslasta seurassaan. Jeesus kulki siitä ohi, ja osoittaen häntä Johannes sanoi: ”Katsokaa: Jumalan Karitsa!” Kun opetuslapset kuulivat hänen sanansa, he lähtivät seuraamaan Jeesusta.” (Joh. 1:35-37).

Kääntymys ja parannuksen tekeminen on asia johon Raamattu meitä toistuvasti kehottaa. Meidän ei kuitenkaan tule kuvitella, että tilivälien kuntoon saaminen Jumalan kanssa perustuisi meidän katumuksemme syvyyteen tai kääntymyksemme aitouteen. Ikään kuin se olisi ansio, johon Jumala mielistyisi ja sen perusteella hän katsoisi puoleemme. Kääntyminen Jumalan puoleen tapahtuu yksin armosta, yksin uskosta ja yksin Kristuksen sovitustyön tähden. Kääntymys on välttämätön, mutta jopa itse tahto kääntyä Jumalan puoleen on Jumalan tekoa meissä. Meidän luottamuksemme kohdistuu Jeesukseen Kristukseen ja hänessä meille lahjoitettuun ja hyväksymme luettuun lahjavanhurskauteen.

On tärkeä muistuttaa, että Johannes Kastaja julisti myös evankeliumia. Hän näet asetti julistuksensa keskipisteeksi Jeesuksen. Jeesus on ratkaisu syntiongelmaamme.

Päivän evankeliumitekstistä luemme, kuinka Johanneksen julistustoiminnan myötä muutamat ihmiset lähtivät seuraamaan Jeesusta, syntien sovittajaa ja Vapahtajaa. Kohtaaminen Jeesuksen kanssa oli evankelista Johanneksen mielestä niin tärkeä, että hän muistaa jopa ”kellonajan”, jolloin tuo tapahtui!

Bo Giertz kirjoittaa: ”Seuraavana päivänä Kastaja on taas paikalla mukanaan kaksi opetuslastaan. Toinen on Andreas, Pietarin veli. Toisen nimeä ei mainita. He kuulevat, mitä Kastaja sanoo Jeesuksesta ja ymmärtävät, mitä hän tarkoittaa. Tässä on nyt hän, jota he ovat odottaneet. Niinpä he lähtevät seuraamaan Jeesusta, kun hän kulkee ohi. Sitten kuvataan yksityiskohtaisesti, mitä tapahtui. Kyseessä on hyvin arkinen ja vähäpätöinen tapah-tuma, joka olisi tuskin ollut kertomisen arvoinen, ellei sillä olisi ollut erityistä merkitystä kertojalle itselleen. On perusteltua syytä olettaa, että nimetön opetuslapsi on sama kuin se, jota sanotaan ”toiseksi opetuslapsiksi” tai ”opetuslapsiksi, jota Jeesus rakasti”, siis Johannes itse. Tässä kertoo hän ensimmäisestä tapaamisestaan Jeesuksen kanssa. Ja hän kertoo sisällyttäen siihen hänelle tyyppiliseen syvälliseen salatun merkityksen. Aloitteen tekee Jeesus kääntyessään ympäri. Hän valitsee heidät eivätkä he häntä. Kun hän kysyy, mitä he etsivät, me kuulemme hänen kysymyksensä, jonka hän tekee kaikille etsiville ihmisille: Mitä sinä etsit? Mitä oikeastaan tahdot? Ja kun he kysyvät, missä hän asuu, he käyttävät sanaa, joka merkitsee ”jäämistä” ja ”pysymistä” ja joka alituisesti toistuu tässä evankeliumissa. Se, joka on ja pysyy, on Jumala. Meitä kutsutaan pysymään hänessä. Jeesus pyytää meitä tulemaan ja katsomaan. Johannes käyttää molempia sanoja kuvaamaan uskoa: se on Jeesuksen luo tulemista ja hänen todellisen olemuksensa näkemistä. Niinpä he tulevat Jeesuksen luokse ja viipyvät, ”pysyvät” hänen luonaan koko päivän. Heistä on tullut opetuslapsia. Vielä vanhana Johannes muisti, paljonko kello oli, kun kaikki alkoi: ”oli noin kymmenes hetki”, siis kello neljä iltapäivällä.” •

Taito Heikkilä

TM, Perustan toimitussihteeri

Herran syntymä on lähellä

4. ADVENTTISUNNUNTAI 22.12.

MATT. 1:18-24

(Perusta 6/2016) Neljäs adventtisunnuntai edeltää joulua, Jeesuksen syntymän juhlaa, ja luonnollisesti on sisältönsä puolesta yhteenkuuluva sen kanssa. Erityinen painopiste on ottaa esiin se, minkä apostolinen uskontunnustus ilmaisee: ”sikisi Pyhästä Hengestä”. Kysymys on luonnollisesti laajempi, ei vain tämä yksityiskohta, vaan sen johdonmukainen konsekvenssi. Luonnonlakien vastainen ja ainutkertainen tapa saada alkunsa on yksi peruste sille, että syntyvä lapsi ei ole pelkästään ihminen, vaikka Hän on myös sitä. Johdonmukaisesti uskontunnustus jatkaa: ”syntyi neitsyt Mariasta”.

On luonnollista, että näitä kristinuskon sanoman perusihmeitä on kritisoitu ja ne on kielletty mahdottomina. Ne eivät mahdu luonnontieteelliseen maailmankuvaan, jossa asiat pitää voida verifioida tieteellisillä kokeilla. Mikään luonnon puitteissa mahdollinen tapahtuma, esimerkiksi partenogeneesi, ei tule kysymykseen, koska sitä ei voi tapahtua nisäkkäillä. On kysymys todellisesta ihmeestä, luonnonlakien vastaisesta tapahtumasta, jonka tekijänä voi olla vain luonnonlakien asettaja, Jumala. Näitä ihmeitä ei ole tahdottu kieltää vain positivistisen ja siksi ateistisen maailmankatsomuksen taholta, vaan näin ovat tehneet myös monet kristityt, joiden huolena on se, ettei nykyaikainen koulutettu ihminen kykene uskomaan Jumalaan, jos tähän uskoon on välttämätöntä yhdistää mahdottomana pidettyjä asioita. Kysymys kuuluu tällöin, pitääkö Jeesuksen olla syntynyt Pyhän Hengen vaikutuksesta ilman isää voidaksemme pitää Häntä Jumalan Poikana. Usein vastataan, että ei tarvitse. Tällöin kuitenkin on otettava kehiin adoptio-teoria. Se puolestaan tarkoittaisi Hänen ole-

van pohjimmiltaan vain ihminen ja sellaisena perisyntynyt alainen. Vaikka Hän olisi profeettojen tavoin – ja kenties suurimpana kaikista profeetoista – valittu erityistä tehtävää varten Jumalan lähettämäksi ja Häntä lähellä olevaksi sanansaattajaksi, ei Hän voisi toimittaa sitä tärkeintä tehtävää, jota varten Hän tuli maailmaan, syntien sovitusta uhrikuolemansa kautta. On tärkeää tehdä ero: Jeesus ei ole synnitön siksi, että Hän on syntynyt neitsyestä (sukupuoliakti ei ole syntiä eikä tee syntiseksi), mutta jumalallinen Hän on tämän tähden ja siksi myös synnitön.

Kristuksen aidon jumaluuden kieltävät vetoavat siihen, että neitseestäsyntymisajatus esitetään vain Matteuksen ja Luukkaan evankeliumeissa. Ja tämän lisäksi viitataan siihen, että Jesajan ennustuksessa (7:14), johon Matt. 1:22 viittaa, käytetyn käsitteen almah merkitys on yleisesti ottaen nuori nainen. Septuaginta, Aleksandrian juutalainen oppineisto, kreikaksi sen käsitteellä parthenos, neitsyt. Heidän ratkaisuaan ei voi pitää vääränä; oppineina juutalaisina he hallitsivat hyvin oman pyhän kirjansa kielen ja hellenistisen kulttuurin keskellä eläneinä myös kreikan kielen. En ole kielitieteilijä, mutta pidän uskottavana, että vanhan heprean nuori nainen ei viittaa pelkästään ikään, vaan myös naimattomuuteen ja sukupuoliseen koskemattomuuteen, aivan samoin kuin ruotsin jungfru tai saksan Jungfrau. Vaikka näiden sanojen toinen osa on, ei vain nainen, vaan suorastaan rouva, merkitsee käsite kuitenkin yksiselitteisesti neitsyttä.

Neitseestä syntyminen esiintymisen vain kahdessa evankeliumissa ei tarvitse olla ongelma. Ajatus kytkeytyy kiinteästi siihen, että Jeesus on Jumalan Poika. Tämä näkyy Markuksella Jeesuksen kasteen yhteydessä tapahtuvassa taivaallisessa julistuksessa: ”Tämä on minun Poikani”, ja Johanneksella suorastaan pre-eksistenttisen Jumalan luona olevan Sanan, joka on Ju-

mala, tulemisena ihmiseksi, niin että Isän luona oleva Poika ilmoittaa meille Jumalan. Mitä näistä vielä puuttuu? Vastaavasti Paavalin Roomalaiskirjeen alun ajatus Jeesuksen asettamisesta Jumalan Pojaksi ylösnousemuksessa ei ole adoptiokristologiaa. Teksti ilmaisee, että Hän oli Jumalan Poika, joka oli lihan mukaan (inhimillisen syntyperän puolesta) Daavidin jälkeläinen (Jumalan Poika ihmisenä, heikkoudessa). Ylösnousemuksessa Hänet asetettiin Jumalan Pojaksi voimassa, (kr. en dynamei). Kristuksen korotus, kaiken vallan saaminen (Matt. 28) tapahtui ylösnousemuksessa. Tämän taustan varaan rakentuu tapahtuman meitä tarkoittava tähtäyspiste: Koska Jeesus oli tällainen, Hän oli – ja on – Immanuel, Jumala meidän kanssamme. Hän ei ole erossa meistä eikä meitä vastaan, vaan lähellämme oleva elävä Jumala, jonka rakkaus lahjoitetaan meille, kun turvaudumme Hänen meidän puolestamme tekemäänsä sovitustyöhön. Jumalana ja ihmisenä Hän silloitti uhrillaan Jumalan ja ihmisen välillä olevan kuilun. ●

Arno Toivanen
Rovasti, Iisalmi

Lupaukset täyttyvät

AP. T. 13:16–26

JOULUAATTO 24.12.

Jumalan lupaukset täyttyvät. Siinä on joulun merkitys tiivistettynä. Latinalaisista 800-luvun antifoneista syntynyt virsi 756 Oi saavu jo, Immanuel tavoittaa päivän epistolatekstin sävyn ja sanoman kauniisti: ”Oi verso suvun Daavidin, luo valoa si kansoihin. Me syvyydestä huudamme: Pois ota raskaat kuormamme! Jo riemuitkaa! On Luojamme nyt Kristuksessa kanssamme.”

Paavali ja Barnabas ovat saapuneet Pisdian Antiokiaan. Lähetyssearnaajat osallistuvat synagogajumalanpalvelukseen. Paikalla oli myös jumalaapelkääväisiä eli

VT:sta kiinnostuneita pakanoita. Luukas kuvaa synagogajumalanpalveluksen liturgiaa myös kohdassa Luuk. 4:16–21.

Kehotuksen sana. Synagogan liturginen kaava Antiokiassa oli sama kuin Jerusalemissa. Rukousjaksoa seurasi luku-kappale Toorasta. Sitten luettiin katkelma profeettakirjoista. Nämä tekstit valikoituivat vuodenvaihteen mukaan vaihtuvista tekstikatkelmista ja niiden lukeminen riitti useimmiten saarnaksi. Mikäli joku kykeni koulutuksensa puolesta kommentoimaan luettua tekstiä, niin sellaista kunniavierasta kuunneltiin. Paavali ja Barnabas esiintyivät oppineina miehinä. Barnabas oli kotoisin Jerusalemissa ja Paavali oli Gamalielin oppilas. Synagogan esimiehet tulivat erikseen pyytämään heiltä ”kehotuksen sanaa”, eli saarnaa luetuista raamatunkohdista (jae 15).

Paavali aloittaa puheen. Juutalaisena kirjanoppineena hän perustelee väitteensä Vanhalla testamentilla. Paavalin puheen alkuosa on lähinnä vanhan kerätyksen tausta. Hän alleviivaa Jumalan toimintaa historiassa. Jumala hallitsee maailman tapahtumia. Jumala on valinnut Israelin omaksi kansakseen muiden kansojen keskeltä. Tämä valittu kansa on Jumalan erityisen huolenpidon ja rakkauden kohde. Erilaiset tuhovoimat, kuten Egyptin orjuus tai kansan hallitsijoiden jumalattomuus, eivät riistä Jumalan armoa, jota hän osoittaa omilleen. Heille Jumala on antanut erityiset lupauksensa. Pelastushistorian keskellä Jumalan lupaukset huipeutuvat messiaan saapumisessa ja Jumalan valtakunnan toteutumisessa. Tähän Jumalan valtakuntaan myös pakanat ovat kutsuttuja. Ensin Paavali käsittelee kuitenkin messiaan juutalaista taustaa.

Kuka on messias? Pohdinnat Jumalan lupauksien täyttymisestä olivat yleisiä tuohon aikaan. Kuka tuo messias on? Milloin hän saapuu? Johannes Kastajan rooli ja merkitys mietitytti monia. Johannes

oli tunnettu hahmo, ja häneen oli kohdistunut suuria odotuksia. Paavali haluaa puheessaan kumota ajatuksen Johannes Kastajan messiaanisuudesta. Tämän hän tekee lainaamalla tämän omia sanoja, joissa hän kiistää olevansa itse se luvattu (jakeet 24–25). Johannes Kastajan puheet omasta arvottomuudestaan messiaan rinnalla vahvistavat tätä perustelua.

Paavalin julistuksen tähtäyspiste on julistuksessa messiaasta. Se, mitä Paavali aikoo sanoa, vaatii kuitenkin pohjustusta. Paavali viittaa ensin messiaan esikuvii Vanhassa testamentissa. Tämän hän tekee kuningas Saulin ja kuningas Daavidin keskinäisen suhteen kuvauksella. Kuningas Saul sai hallita aikansa, mutta Jumala siirsi hänet syrjään. Sitten kuninkaaksi voideltiin Daavid, joka kaikessa täytti Herran tahdon. Edes aviorikos ja murha eivät mitätöineet Daavidin esikuvallisuutta, sillä Daavid katui tekoaan. Daavid toimii Vanhassa testamentissa paitsi ihanne-kuninkaan roolimallina, myös messiaan esikuvana. Messias syntyisi Daavidin heimoon. Tämä näkyy myös siinä, miten Jeesus otettiin vastaan huudoin ”Hoosianna, Daavidin Poika! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!” (Matt. 21:9).

Jumalan lupaukset täyttyivät. Paavali on tulossa puheensa huippukohtaan. Hän on valmistanut kuulijoitaan kohtaamaan sanoman Jeesuksesta, Daavidin Pojasta. Hän todella täytti ja toteutti Jumalan tahdon elämässään. Ennen kaikkea Jeesus pelasti kansansa ja sovittaisi sen synnit.

Erkki Ranta on pohtinut sitä, viittasiko Paavali puheessaan myös entiseen elämäänsä kristittyjen vainoajana. Saul vainosi Daavidia ja Jumala siirsi hänet sivuun. Paavali, toiselta nimeltään Saul, vainosi vuorostaan Daavidin Poikaa. Paavali kuitenkin vältti tuomion, toisin kuin kuningas Saul aikoinaan. Entinen vainoja saa nyt julistaa ilosanomaa tuosta Voidellusta, Kristuksesta.

Paavalin sanoma on mullistava. Messias on jo saapunut. ”Daavidin jälkeläisistä Jumala on lupauksensa mukaan antanut Israelille Pelastajan, Jeesuksen” (Jae 23). Tähän yhteen jakeeseen sisältyy paljon. Jeesus on paitsi kuningas ja hallitsija, mutta myös Pelastaja. Tämä Jeesus tahtoo pelastaa synnin, kuoleman ja perkeleen vallassa olevat. Tätä pelastusta ja vapautuksen sanomaa Paavali julisti, ja siihen myös me saamme asettaa toivomme tänään. Jumala on täyttänyt lupauksensa. Hän on tullut keskellemme. Synnit on sovitettu ja meillä on rauha Jumalan kanssa. Siksi laulamme: ”Jo riemuitkaa! On Luojamme nyt Kristuksessa kanssamme.” ●

Taito Heikkilä

Kristuksen todistajat

AP. T. 6: 8, 11-15, 7: 51-60

26.12.2019 TAPANINPÄIVÄ (2. JOULUPÄIVÄ)

Kristittyjen kohtaama vaino ja halveksunta kertoo tässä maailmanajassa valitsevasta syvästä kahtiajaosta. Toisaalta Jumalan pelastussanoma synnyttää iloa ja riemua sen vastaanottavissa, toisaalta sanoma rististä on loukkaus evankeliumin hylkääville. Maailman paras uutinen syntien sovitukselta ja iankaikkisesta elämästä synnyttää myös vastustusta. Kristittyjä vainotaan, sillä he tunnustautuvat Jeesuksen seuraajiksi. Tämä ajatus Jeesuksen seuraajien kohtaamasta vastustuksesta käy ilmi jo Herramme omasta opetuksesta: »Muistakaa, mitä teille sanoin: ei palvelija ole herraansa suurempi. Jos minua on vainottu, vainotaan teitäkin. Jos minun sanaani on kuultu, kuuluu myös teidän sanaanne. (Joh. 15:20) Tämä Jeesuksen puhe sisältää paitsi muistutuksen vainoista, mutta myös lupauksen siitä, että Jeesuksen palvelijoiden julistamaa elämän sanaa myös kuullaan. Evankeliumi leviää kaikkeen maailmaan, kaikkien kansojen ja

kielten keskelle vainosta huolimatta. Voittosanoma synnin, kuoleman ja Perkeleen voittaneesta Jeesuksesta Kristuksesta leviää. Ihminen saa uskoa syntinsä anteeksi Jeesuksen sovituskuoleman tähden. Synnit ovat poissa, yksin armosta, yksin Kristuksen tähden.

Kristityt ovat tällä hetkellä maailman suurin vainottu uskonnollinen ihmisryhmä. Ainakin 73 maassa vainotaan kristittyjä ja noin 245 miljoonaa kristittyä kokee vakavaa vainoa. Vuonna 2018 yli 4136 ihmistä kuoli uskonsa tähden. Voi olla vaikea ajatella ja nähdä, että kristittyjen vaino voisi kirkastaa Jumalaa millään tavoin. Tunnetasolla saatamme kysyä, että miten Jumala sallii omiensa kärsivän ja kuolevan Jeesuksen nimen tähden? Kristityt kuitenkin todistavat sanoillaan, teoillaan ja elämällään Kristuksesta. Vaikeinta on hyväksyä se, että kristitty voi kuollessaankin antaa kunnian Jumalalle. Se, että kristitty kuolee ei ole poikkeuksellista ja ihmeellistä; ihminen on kuolevainen. Sen sijaan se, että kuolemansa hetkellä Jeesuksen oma saa olla Jumalan suojassa, Hänen, joka on kuolemaa väkevämpi, se ravistelee päivän tekstin äärellä. Tämän sunnuntain epistolatekstissä kerrotaan tästä. Apostolien teoissa kuvataan rohkean uskon tunnustajan Stefanoksen viimeisiä hetkiä.

Kuolemansa kynnyksellä, Stefanos saa nähdä, kokea ja uskoa itselleen rohkaisevan viestin Jeesukselta itseltään. Kivet ovat sinkoutumassa kohti uskollista todistajaa. On lähdön hetki. Vainoojat ovat toteuttamassa kivitystuomiota. Siinä hetkessä Jumala osoittaa seuraajilleen olevansa hänen omansa kanssa. ”Mutta Pyhää Henkeä täynnä Stefanos nosti katseensa taivasta kohti ja näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen, joka seiso i Jumalan oikealla puolella.” (Ap.t. 7:55)

Erkki Ranta kirjoittaa: ”On sykkähdytävää nähdä, millä kunnioituksella tai-

vaaseen korotettu Kristus suhtautuu todistajaansa, joka ei häpeä hänen nimeään vastustajienkaan edessä ja on valmis todistamaan myös hengellään. Stefanoksen tavoin kaikilla kristityillä on kaksi puolestajaa, maan päällä Pyhä Henki, taivaassa Jeesus Kristus. Sen, joka tunnustaa Jeesuksen ihmisten edessä, hän tunnustaa Isän edessä (Luuk. 12:8). Stefanoksen viimeinen pöytäpalvelus tapahtui todella tommun kautta. Tomuun vaipuneenakin hän vielä hoiti ”virkaansa” esirukoilijana jopa vihamiestensä puolesta.” Vainot eivät voi evankeliumia pysäyttää. •

Taito Heikkilä

Kaikki, jotka odottavat

LUUK. 2:33-40

1.SUNNUNTAI JOULUSTA 29.12.

Luukkaalla, evankeliumien kirjoittajista ainoana, on kerrottavaa Jeesuksen ensimmäisistä viikoista. Evankeliumikirjansa 2. luvun tärkein tietolähde on äiti Maria, kuten Syyrian Antiokian 40-luvun herätyksen lahja kristikunnalle, lääkäri ja historioitsija Luukas tyylikkäästi mainitseekin. (Luuk. 2:19,51) Perimätiedon mukaan isä Joosef kuoli samoihin aikoihin kuin keisari Augustus eli v. 14 jKr, joten ensimmäisten seurakuntalaisten ja Luukkaan lukuisten haastateltavien joukossa Joosef ei ollut. Luukas tuskin jäi seuraamaan vuoden 44 alkusyksyn olympiakisoja Antiokiaan, vaan kiirehti Jeesuksen kotimaahan tutkimaan, mistä Jeesuksessa ja kristinuskossa oikein on kysymys. Johannes Markus liittyi Paavalin lähetystiimiin v. 45 tai 46, jolloin ilmeisesti Markuksen (Pietarin) evankeliumi valmistui. (Ap.t. 12:25) Luukas puolestaan liittyi Paavalin matkaan v. 50, jolloin Luukas oli tutkimus- ja kirjoitustyönsä puolesta valmis jättämään Juudean. (Ap.t. 16:10)

Tänään meille kerrotaan kahdesta joulun (Jeesuksen syntymän) odottajasta, Si-

meonista ja Hannasta. Siellä missä nimi merkitsee jotakin, rukousta, toivetta tai uskontunnustusta. Simeon merkitsee rukouksen kuulemistä ja Hanna merkitsee armoa. Eri lähteiden mukaan Jeesuksen syntymän aikoihin Israelissa oli ilmassa messiaan odotusta, mikä houkuttelikin esiin lukuisia valemessiaita. Toisaalta kovin monen messias-odotukset olivat väsyneet. Viimeisestä profeetasta Malakiasta oli jo kulunut 400 vuotta ja taivas oli vaihtunut. Paholainen kyllä joutui tarkkaamaan vuodesta 733 eKr. saakka huolestuneena – Lutheria soveltaakseni – jokaista lasta odottavaa nuorta naista, kenestä ja milloin syntyisi pään murskaaja. (Jes. 7:14; 1. Moos. 3:15) Maria lie kertonut Luukkaalle, että oli heitäkin erityisesti maan hiljaisten joukossa, joiden odotus oli pysynyt lämpimänä. Simeon odotti Israelille luvattua lohdutusta” ja Hanna rohkaisi kaikkia, ”jotka odottivat Jerusalemin lunastusta”. Kaksi vanhusta eivät odottaneet poliittista vapauttajaa, vaan syntisen lunastajaa ja kuolevan lohduttajaa. Elävän ja tosi seurakunnan tuntomerkki on Jeesuksen toisen tulemisen odotus. Sitä Simeon ja Hanna nyt rohkaisevat.

Millainen on maan hiljaisten Jeesuksen odottajien todistus? (Ps. 35:20) Uskovat Jumalaan ja kuuntelevat Raamatun sanaa, osallistuvat jumalanpalvelukseen, rukoilevat ja laulavat hengellisiä lauluja, matkaavat hengellisille juhlille, odottavat Jeesusta ja tähän kasvattavat lapsensakin. Ihmeellistä Hengen johdatusta sai kokea Simeon niin kuin Hannakin ja molemmat tuntevat Joosefin sylissä olevan Jeesuksen. (Luuk. 2:27,38). Avara maailmanläheyyden mieli on kummallakin. Jumalan erityinen ilmoitus, Sana ja Kristus kuuluu ”kaikille kansoille” ja ”kaikille”. Syliin kaappasivat ja siunaavat kanssavaeltajan. Ensin kohtaavat Jeesuksen lunastajanaan ja lohduttajanaan ja vasta sitten kuoleman. Voi kuolla rauhassa. (1. Moos. 46:30)

Niin vaihtuu ehtoovirsi taivaan ylistysvirteen. Jos kohtaa kuoleman ennen kuin on kohdannut Jeesuksen, ei ole sellaisessa lähdössä lohtua ja toivoa.

Jeesus profeettallisen sanan mukaan jakaa ihmiset kahteen leiriin. Kaikki omat ansiot ja hyvyydet puretaan, jotta uusi voidaan rakentaa. Sitä on ”nollapisteen armo”. (Erkki Ranta) Toisille Jeesus on loukkaus ja merkki, jota ei tunnusteta. (Jes. 8:14,15) Mutta toiset hän nostaa lankeemuksesta pelastukseen. Jeesus on kohdalo: Niin kuin sinä teet Jeesukselle, niin tehdään sinulle. (Matt. 25:40, 45) Pahinta, mitä voit Jeesukselle tehdä, on, ettei tee hänelle mitään. Suhde Jeesukseen paljastaa sisimmän, sen, mitä sinulle oikeasti kuuluu.

Tarkka on Luukas lähteidensä kanssa. Suurta arvostusta nautti Hanna, koska naisprofeetaksi sanottiin ja profeetta oli arvokkainta, mitä juutalainen tuns. Hanna lisäksi UT mainitsee yhden, Iisebelin, joka sanoo itseään profeetaksi. (Ilm. 2:20) Hanna kuului yhteen Israelin kymmenestä heimosta, jotka olivat kadonneet Assyrian pakkosiirtolaisuudessa yli 700 vuotta aikaisemmin. Esi-isä oli palannut tai ei ollut lähtenytäkään. Asserin (nimi tarkoittaa onnea) suku oli asuttanut Välimeren rantakaistaa Luoteis-Galileassa. Fanuelin (”Jumalan kasvat”) Hanna-tytär oli aviointunut nuorena, mutta liittoa kesti vain seitsemän vuotta. Kaikesta päättäen Hanna oli lapseton ja elänyt leskenä yli 60 vuotta. Liitto lienee ollut onnellinen, koska Hanna ei huolinut ketään muuta miehensä tilalle, kuten tapa oli. Hän ei myöskään palannut vanhempiensa luo. Mikä oli Hannan valinta? Elämä temppelissä 60 vuotta, jokainen jumalanpalvelus, paasto (kaksi päivää viikossa), rukous eli turvautuminen siihen Herraan, joka ei kuullut hänen rukouksiaan, ei antanut lasta vaan sen sijaan otti miehenkin pois. Mitä ristin teologiaa! Nyt Hanna oli 84-vuotias. (to-

dennäköisempi). Kuusikymmentä vuotta joulun odotusta, Jerusalemin lunastusta. Ehkä hän oli saanut Herralta sanan Jesaja 52:8,9. Mitä merkitseekään vanhalle, että on vielä jotakin mitä kannattaa odottaa. Hanna ei odottanut miestänsä tai lapsia käymään. Niitä ei ollut. Hän odotti Jeesusta! (Jes. 40:31) Joulu tuli. Jeesus tuli. Moni on viettänyt jo 60 joulua, muttei ole vielä kohdannut Jeesusta.

Miksi Hanna sydämen piti särkyä? Siksi, ettei olisi enää muita, joita odottaa, ei muita auttajia, ei muita lunastajia. Oli Jeesus. Luther toteaa, että Jumalalla on kaksi virkaa: ylpeitä hän painaa alas ja alas painettuja hän nostaa ylös. ”Vaikka minä vaeltaisin pimeässä laaksossa”, kuitenkin vaellan rauhassa, sillä sielu tuntee tien, alun, kulun ja lopun tai ainakin hänet, joka tuntee tien. Kulku ei jää pimeään laakson, vaan kulkee sen kautta. Laakso ei ole kuoleman laakso, vaan ”kuoleman varjon maa”. Tiedäthän, mitä varjo merkitsee? Jotta on varjo, on lähellä oltava myös valo.

Sitten tosi Jumala ja tosi ihminen Jeesus palasi äidin ja isän mukana kotiin, Nasaretiin. Nasaret (ja Zippor) olivat Marian kotiseutua, Beethlehem ja Jerusalem taas Joosefin. Jos lasten surmauttaja Herodes Suuri kuoli v. 4 eaa. ja Jeesuksen perhe saattoi sen jälkeen palata pelotta takaisin isiensä maalle, jää ajoissa ja tapahtumien järjestyksessä mietittävä. ●

Keijo Rainerma

Kankaanpään kirkkoherra

Herran huoneessa

ROOM. 12: 1-5

2. SUNNUNTAI JOULUSTA 5.1.

(**Timo Eskola:** *Evankeliumi Paavalin mukaan*, Perussanoma 2003).

Paavalin ajatus elävästä uhrista ja järkevistä jumalanpalveluksesta on rohkeaa temppelijumalanpalveluksen uudelleentulkintaa. Temppelillä on hänelle aina

syvä hengellinen merkitys. Perinteisellä juutalaisella uskolla ja Jerusalemin temppelellä ei enää ole sitä asemaa kuin ennen. Kristus on muuttanut tässä mielessä aivan kaiken. Paavali on vakuuttunut siitä, että uskovat ovat pappeja Kristuksen uudessa temppeleissä. Hänen oma työnsä lähetysmatkoilla on papillista palvelusta Jumalalle (15:16). Seurakunta puolestaan on uusi temppeli, joka rakentuu elävistä kivistä (Ef. 2:20-22). Koska jo Vanhassa testamentissa Jumala puhuu tulevasta aikakaudesta, jossa Hengen täyttämisenä palvellaan Jumalaa totuudessa, on kristityn uusi elämä nähty tällaisen toiveen toteutumana. Jeesukseen uskovat on täytetty Pyhällä Hengellä. Heissä on Hengen sinetti ja siksi he asuvat Hengen kautta Jumalan todellisessa, näkymättömässä temppeleissä. Tämä on armon temppeli, jonka varsinaisena uhrina on itse Kristus. Tässä temppeleissä on siksi vain yksi mielekäs uhri, jonka kristitty voi antaa. Se on hänen elämänsä, joka uhrin tavoin pyhitetään ja erotetaan Jumalalle.

Tämä uusi Jumalan temppeli on samalla Kristuksen ruumis. Se on yksi suuri kokonaisuus, josta me kaikki olemme osallisia. Sen yhdistää Kristuksen sovitus työ ja sen toteuttaa hänen armonateriansa, ehtoollinen. Yhdestä ruumiista osalliset ovat uudessa Kristus-ruumiissa toistensa jäseniä. Paavalin opetus herättää kuitenkin aina suuria kysymyksiä meidän käytännön elämämme osalta. Onko muutos todella mahdollinen? Miten voimme ottaa vastaan tällaista puhetta, kun elämämme tuntuu pikemminkin muistuttavan roomalaiskirjeen seitsemännen luvun kauhuna näkyjä: paha riippuu minussa kiinni? Kyse on siitä sisäisestä taistelusta, johon Pyhä Henki johtaa jokaisen uskovan. Lihan ja Hengen taistelu on elämän merkki. Se merkitsee pyrkimystä pitää itsensä synnille kuolleena, kuten Paavali aikaisemmin sanoi. Muutosta tapahtuu - onneksi - ja

siksi synty ei pääse enää täydellisesti turmelemaan meidän elämäämme tai meidän kauttamme lähimmäisten elämää.

Tärkeintä apostolin mielestä on kuitenkin se, että emme mukaudu tämän Jumalan vastaisen maailman näkemyksiin. Kristukseen uskova on periaatteita ja arvoja, jotka erottavat hänet tämän maailman arvoista. Ne tulevat sekä Jumalan hyvästä laista että evankeliumista. Oikean ja väärän ero on kristitylle tärkeä, koska sen avulla paljastuu synty. Siksi kristittyjä ohjataan elämän kunnioittamiseen, uskollisuuteen, perheen kunnioittamiseen ja kaikinpuoliseen lähimmäisen rakastamiseen. Kenenkään ei pidä suosia uskottomuutta, petosta, ahneutta tai toisen kustannuksella elämistä.

Myös evankeliumi antaa uskovalle arvoja. Me uskomme, että Kristus on ainoa tie pelastukseen. Siksi todellinen seurakunta muodostuu vain niistä, jotka uskovat Kristukseen. Yleinen Jumala-usko ei pelasta ketään. Toisten uskontojen kauniitkaan periaatteet eivät auta yhtään ihmistä lähentymään Jumalaa. Seurakunnan todistus Kristuksesta on yksinkertainen ja selvä. Kristus lahjoittaa uuden elämän. Me emme mukaudu kulttuuriin emmekä yhteiskuntaan. Me emme nosta mitään Kristuksen rinnalle. Hän yksin on seurakunnan Herra.

Niinpä Paavali huomauttaa, että seurakunta on Kristuksen ruumiina uusi yhteisö. Siinä pyritään palvelemaan toisia. Kukin saa palvella lähimmäistä niillä lahjoilla, joita Jumala antaa. Nämä lahjat ovat erilaisia ja ne kaikki tähtäävät yhteen ihmelliseen päämäärään: että evankeliumin rauha ja ilo voisivat tulla kaikkien kristittyjen kohdalla täydellisiksi. Armon yhteisössä kaikki palvelee armoa. Toisaalla Paavali kirjoitti: vapauteen Kristus vapautti meidät. Tätä vapautta myös hänen lahjansa edistävät. Ne avaavat synnin lukkoja ja korjaavat rikki menneitä elämän alueita. Ne

parantavat ihmissuhteitamme ja antavat rohkeutta Kristuksen tunnustamiseen ihmisten keskellä. Sitä kaikkea armo tekee.

Paavalin opetukseen liittyy samalla myös varoituksia. Kristittyjen elämä voi etsiä myös väärille urille. Ensiksi Paavali huomauttaa, että kenenkään ei pidä itse etsiä johtajaksi seurakunnassa. Tämä on vaikea läksy monille kristityille. Usein käy niin, että johtajan paikkoja on seurakunnassa liian vähän ja uudet johtajat hajottavat koko seurakunnan. Kirkkohistoria on järkyttävällä tavalla täynnä esimerkkejä tällaisesta hajaannuksesta. Uuden testamentin sivuilta löydämme karmaisevan esimerkin Korintin seurakunnasta. Paavali itse toteaa, että armolahjoista ei seurakuntaväen keskuudessa ollut puutetta. Niitä kuitenkin käytettiin väärin. Ihmiset eivät olleet ajatelleet itsensä ”sen uskon määrän mukaan”, jonka Jumala on antanut. Hengellisesti ylpistyneet ihmiset olivat ryhtyneet johtajiksi omissa ryhmissään ja näin oli seurakunta täynnä riitoja. Voiko tällaista ongelmaa mitenkään ratkaista? Onko vaikeisiin tilanteisiin mistään apua? Tie on vaivalloinen. Itsevalituiksi johtajiksi ryhtyneiden pitäisi tehdä parannus synnistään ja luopua väärästä johtajuudestaan. Sitä kuitenkin harva on valmis tekemään. Siksi hajaannus on usein todennäköisempää kuin Kristuksen tahdon mukainen järjestys seurakunnassa. Raamatullinen kristillisuus ei kuitenkaan saa koskaan luopua tästä tavoitteesta eikä antautua itsevalitujen johtajien vaatimuksiin. ●

Timo Eskola,

TT, Suomen teologisen instituutin tutkija

Jeesus, maailman valo

MATT. 2:1–12

LOPPIAINEN 6.1.

Onko mieleesi tullut joulukuusen kahdeksansakaraista latvatähteä paikoilleen

asetellessasi tai pois ottaessasi, että pitelet kädessäsi Betlehemin tähteä? Tähteä, joka ohjasi idän tietäjät Jeesus-lapsen luo. Tietäjät, maagit, aikansa astronomit, tunsivat tähtitaivaan. He tiesivät, että heidän näkemänsä tähti merkitsi kuninkaan syntymää. He arvelivat, että lapsi syntyisi pääkaupungin loisteliaissa oloissa, kuten ainakin mahtimiehen poika, ja niinpä he pyrkivät tervehtimään vastasyntyntä kuningasta lahjoineen. Herodeksen luoltuaan he eivät edes kysyneet, oliko syntynyt kuningas, vaan missä kuningas oli syntynyt.

Martti Luther kirjoittaa, että jos hän olisi ollut siellä, hän olisi jäänyt Jerusalemin temppeliin ja sanonut: ”Jumala asuu täällä, ja jos Lapsi on löydettävä jostakin maailman kolkasta, se on varmasti täällä, missä kaikki papit ovat koolla ja Jumalaa palvelevat.” Luther kuitenkin jatkaa: ”Meidän kannattaa ottaa oppia näiden pakanoiden esimerkistä. Heitä ei loukannut se, että heidät opastettiin Jerusalemin suurkaupungista vähäiseen Betlehemiin.” Huomionarvoista on se, ettei kukaan lähtenyt Jerusalemissa tietäjien mukaan kohti Betlehemiä. Ylipapit ja lainopettajat kyllä tiesivät kirjoitukset, mutta eivät toimineet niiden mukaan. He tunsivat Bileamin näyn, jonka mukaan ”tähti nousee Jaakobin keskeltä, valtiaan sauva Israelista” (4. Moos. 24:17). He myös tunsivat profeetta Miikan ennustuksen, jossa sanotaan, että ”Sinä Betlehem, sinä Efrata, sinä olet pienin Juudan sukukuntien joukossa! Mutta sinun keskuudestasi nousee Israelille hallitsija. Hänen juurensa ovat muinaisuudessa, ikiaikojen takana” (Miika 5:1).

Tämän uuden kuninkaan suku oli siis paljon vanhempi kuin Herodeksen suku. Ei ihme, että Herodesta kilpaileva kuningas pelotti. Herodes ymmärsi, että Messiaan saapuminen toisi hänelle Jumalan tuomion, ja hänen kuningaskuntansa

olisi pian mennyttä. Hän halusi raivata kilpailijan tieltään jopa niin että tapatti kaksi poikaansa. Hänen neuvonantajansa olivat auliit kertomaan, missä lapsi oli kirjoitusten mukaan syntynyt. Tieto Messiaasta sai koko Jerusalemin pelon valtaan, sillä tuohon aikaan messiaasta toisaalta odotettiin, toisaalta hänet haluttiin torjua. Siksi juutalaiset hengelliset johtajat antoivat vierasmaalaisten muukaalaisten lähteä ottamaan selvää, missä lapsi oli, mutta he itse suhtautuivat häneen välinpitämättömästi. Lieneekö syynä ollut pelon lisäksi se, että juutalaisuudessa kaikki taivaankappaleiden palvontaan liittyvä oli ehdottomasti kielletty.

Tietäjät sen sijaan tulivat tervehtimään vastasyntynyttä juutalaisten kuninkaana ja Messiaana. Tämä havainnollistaa hyvin sen, miten pakanat tulivat ottamaan vastaan pelastuksen, kun Israelin kansa torjui Jeesuksen. Suhtaudummeko me Jeesukseen niin kuin Herodes ja hänen oppineensa vai niin kuin tietäjät? Saako Betlehemin tähti ohjata sinut ja minut Jeesuksen luo, vai jäämmekö seuraamaan sivusta, kun muut menevät?

Tietäjät uskoivat luottavaisina ja muita mutkitta sellaiseen, mitä eivät olleet nähneet. Sen vuoksi Jumala toi heidät omasta maastaan sinne, missä he saivat kuulla Sanan, mutta antoi heidän kuitenkin ensin kulkea harhaan ja hätääntyä kun tähti katosi, eikä kukaan kaupungissa edes tiennyt, että kuninkaan syntymistä odotettiin. Mutta tietäjät noudattivat Sanaa, ja Jumala rohkaisi heitä asettamalla tähden takaisin paikoilleen. Se johdatti heidät nyt Betlehemin kuninkaalliseen kaupunkiin ja juuri sinne, missä vastasyntynyt lepäsi.

Tietäjät vahvassa uskossaan torjuivat kaikki terveen järjen epäilykset. Profetaan sanaa ja tähden todistusta seuraten he hyväksyivät alhaisissa oloissa syntyneen Jeesus-lapsen – ihmiseksi tulleen

Jumalan – kuninkaakseen. Lutherin mukaan maailma ei olisi tehnyt niin, vaan olisi omien vaatimustensa mukaisesti kaivannut samettittynyttä ja palvelusväen joukkoa: ”Maailma antaa lahjojaan niille, joilla on ennestään tarpeeksi, ja sieppaa niiden hankkimiseen leivän nälkäisten suusta, vaikka näillä ei ole muuta kuin se minkä he ansaitsevat raatamalla selkensä verille.”

”Jos me kristityt haluamme liittyä tietäjiin”, Luther sanoo, ”meidän täytyy sulkea silmämme kaikelta, mikä kimaltelee maailman silmissä ja katsoa sen sijasta sitä mikä on halveksittua ja typerää, auttaa köyhiä, lohduttaa syrjittyjä, tukea lähimmäistä hänen ahdingossaan”. Matteuksen evankeliumi, jossa kerrotaan idän tietäjistä, päättyy Jeesuksen lähetyskäskyyn: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa.” (Matt. 28: 19–20).

Loppiainen on lähetyspyhä. Päivä saa meidät muistamaan paitsi lähetyskäskyn, myös sen, että Jumalan oma kansa Israel hylkäsi Messiaan, mutta sana levisi pakanakansojen keskuuteen. Idän tietäjät olivat tästä esimerkkinä. Raamattu ei kerro, montako heitä oli. Heidän seurueensa lieinee ollut paljon suurempi kuin kolme viisasta miestä. Yhtä kaikki, sana Jeesuksesta lähti liikkeelle.

Omana aikanamme olemme saaneet nähdä, kuinka köyhät, kurjat ja syntiset ihmiset löytävät Jeesuksen ja uskovat hänet Herrakseen ja Vapahtajakseen Euroopassa, Aasiassa, Afrikassa ja Amerikoissa. Olemme nähneet ja kuulleet kuinka Kristuksen kirkko kasvaa ennätysmäistä vauhtia Etiopiassa, Etelä-Koreassa, Kiinassa, Intiassa... Sielläkin, missä lähetys-

työtä ei ole perinteisin keinoin saatu tehdä, median välityksellä on voitu julistaa evankeliumia ja juurruttaa kuulijoita Jumalan sanaan.

Paavali vakuutti Roomalaiskirjeessään, että paatumus, joka on kohdannut osaa Israelin kansasta, kestää siihen asti kun muista kansoista koottava määrä on tullut täyteen. Sen tapahduttua koko Israel on pelastuva, niin kuin on kirjoitettu: ”Siionista on tuleva Pelastaja, hän poistaa jumalattomuuden Jaakobin jälkeläisistä” (Room. 11:25–26). Lähetystehtävämme jatkuu. Vielä on miljoonia ihmisiä, jotka eivät ole kuulleet Jumalan sanaa eivätkä löytäneet elämänsä johtotähteä, Jeesusta. Pidetäänhän Betlehemin tähteä juuri Jumalan sanan ja Jeesuksen Kristuksen vertauskuvana. Loppiaisen virressäkin (47) laulamme: ”Jeesus, kirkas tähteni, aamunkoitto Jaakobista...” Filippiiläiskirjeen toisessa luvussa Paavali kuvaa lähetystehtäväämme tähden avulla. Tekstin mukaan kristityt loistavat kuin tähdet taivaalla, pitäessään esillä Jumalan sanaa (Fil. 2:14–16). Betlehemin tähden tavoin meitä kutsutaan olemaan merkkejä ja oppaita.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme ja paras oppaamme, loistaa aina ja ikuisesti. Hän on Kuningas, joka hallitsee ikuisesti. Hänen sanansa pysyy. Me muut olemme vain apupoikia ja -tyttöjä, kuin tähdenlentoja, jotka sytyimme, palamme hetken ja sammumme. Mutta annammeko Kristuksen valon loistaa kirkkaana kauttamme? Kun avaamme sydämemme hänen valolleen, hänen kirkkautensa valaisee tietämme. Usko on lujaa luottamusta siihen, että valo loistaa, vaikkemme sitä aina näkisikään, sillä Herramme on luvannut olla kanssamme kaikki päivät maailman loppuun asti. (Matt. 28:20). ●

Juha Auvinen

Rovasti, toiminnanjohtaja Medialähetys
Sanansaattajat

Kasteen lahja

JOH. 1:29–34

1. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 12.1.

Tämän sunnuntain aiheena on Kristuksen kaste. Kaikki neljä evankelistaa mainitsevat Jeesuksen kasteen, mikä kertoo sen merkittävydestä. Mitä siis silloin tapahtui, kun Herramme tuli Jordanille Johannes Kastajan kastettavaksi? Matteus kertoo, että Johannes Kastaja esteli Jeesusta ja sanoi: ”Minun tarvitsee saada sinulta kaste, ja sinä tulet minun tyköni!” Johannes ymmärsi, että synnitön Jeesus ei tarvinnut kastetta syntien anteeksiantamiseksi. Jeesus vastasi Johannekselle: ”Salli nyt, sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus.” Tämä merkitsee Lutherin mukaan samaa, kuin jos Jeesus olisi sanonut: ”Jos tahdotaan saada asiat sille kannalle, että vaivaiset syntiset voivat tulla vanhurskaiksi ja autuaiksi, niin sinun täytyy kastaa minut. Minähän olen tullut syntiseksi kaikkien syntisten tähden; minun täytyy siis tehdä kaikki, mitä Jumala on säätänyt syntisille, että he minun kauttani tulisivat vanhurskaiksi.”

Kun Jeesus meni Johanneksen kastettavaksi, hän siis tunnusti kantavansa maailman syntejä ja käyvänsä kärsimykseen niiden tähden. Hänen saamansa kaste merkitsi vihkiytymistä kärsimykseen ja kuolemaan. Professori David P. Scaer sanoo Jeesuksen kastetta hänen toteuttamansa pelastusteon aluksi. Tämän vahvistavat Jeesuksen kasteen jälkeiset tapahtumat eli taivasten avautuminen, taivaasta kuulunut Jumalan ääni ja Pyhän Hengen laskeutuminen Jeesuksen päälle. Siksi Johannes Kastaja osoitti myöhemmin Jeesusta ja sanoi: ”Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!” Luther sanoo, että Kristuksen kaste on meille esimerkki: ”Kristus, pyhän kasteen asettaja itse, kastattaa itsensä ja siten määrää, että kaste on seurakun-

nassa aina pysyvä ja että kaikkien, jotka tahtovat tulla autuaiksi, pitää tulla kastetuiksi.” Tämän lisäksi Kristuksen kaste osoittaa meille, mitä hyvää me saamme itsellemme kasteessa ja mitä se meitä hyödyttää. Meidät kastetaan Kristukseen ja hänen ansioonsa. Saamme syntien anteeksiantamuksen ja Pyhän Hengen, joka uudestisyntyyttää meidät Jumalan lapsiksi. Pitäkäämme siis kastetta korkeassa arvossa! Se on ”arinoa tulviva elämän vesi” (*Vähä katekismus*).

On syytä tutkia tarkemmin, mitä Johannes Kastaja, jonka Jumala oli kutsunut profeetaksi ja Jeesuksen edelläkävijäksi, tämän päivän evankeliumitekstissä sanoo. Johannes oli saarnannut taivasten valtakuntaa ja kehottanut ihmisiä tunnustamaan syntinsä ja ottamaan kasteen syntien anteeksisaamiseksi. Hän oli siis valmistanut tietä Herran eteen ja siten ”toimitti Jumalalle valmistetun kansan nöyryyttäen heitä itsensä tuntemiseen ja tehden heidät halukkaiksi odottamaan Kristuksen tulemistä” (Luther). Sitten Johannes esitteli kuulijoilleen hänet, jolle oli tietä raivannut: Jumalan Karitsan.

Kun Johannes Kastaja kutsuu Jeesusta Jumalan Karitsaksi, hän yhdistää näihin sanoihin useita Vanhan testamentin ennustuksia ja esikuvia, joihin liittyy lupaus täydellisestä uhrista, joka ottaa syntien pois (esim. 3. Moos. 4:32–35; 16:7–28; 2. Moos. 12:21–22; 1. Moos. 22:8; Jes. 53:7). Näiden kaiken täyttymys Jeesus on. Muita uhreja syntien anteeksiantamiseksi ei tarvita. Hän on ottanut pois sinunkin syntisi. Huomaa, että kaikki on jo tehty, kaikki on jo valmista. Kristuksen työstä ei puutu mitään. Herramme Jeesus Kristus on elämällään täyttänyt lain vaatimukset ja kuolemallaan maksanut syntivelkamme sekä ylösnousemuksellaan osoittanut, että synnit ovat todella viety pois. Meidänkin tulee katsoa Jumalan Karitsaan, joka on jo ottanut pois maailman synnin,

sillä hänessä on ainoa toivomme.

Voimme olla varmoja siitä, että Kristus on kantanut kaikki syntimme ja että anteeksiantamus koskee meitä kaikkia, koska hän kantoi koko maailman synnit. Syntien anteeksiantamus on meille jo valmiina. Kristus on saanut aikaan koko maailmaa koskevan täydellisen sovituksen. Me emme voi itse sovittaa syntejämme eikä meidän tarvitsekaan. Mikä on kerran maksettu, on maksettu. Jos Jumalan Karitsa on kantanut syntimme, ne eivät ole enää meidän päällämme.

Meille jää vain yksi tie rauhaan. Raamattu sanoo: ”Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu” (Mark. 16:16) ja ”Usko Herraan Kristukseen, niin sinä pelastut” (Ap.t. 16:31). Pelastus on annettu sanassa ja sakramenteissa uskolla omistettavaksi. Usko omistaa kaiken sen, mitä Herramme Jeesus Kristus on tehnyt meidän lunastuksemme tähden. Usko ei lisää Kristuksen työhön mitään, vaan se on Kristuksen työn, valmiin syntien anteeksiantamuksen ja iankaikkisen elämän vastaanottamista ja omistamista. Usko siis ottaa kasteen lahjat vastaan. Kastettu ja uskova saa olla omasta pelastuksestaan varma. Hän saa laulaa: ”Jeesuksen kuo-lo ja kasteeni kallis – Niissä mä kurja oon taivaaseen valmis” (SK1962 324:7).

Mitä se tarkoittaa, kun Johannes Kastaja sanoo kaksi kertaa tekstissämme, että ei tuntenut Jeesusta, vaikka he olivat sukulaisia? Näillä sanoilla hän todistaa, että Jeesus täytyy tuntea omakohtaisesti Vapahtajana. Tähän Johannes Kastajakin tarvitsi Pyhän Hengen todistuksen ja Jumalan ilmoituksen. Samaa mekin tarvitsemme, että voimme uskoa Jumalan Poikaan ja sanoa: ”Minä tunnen hänet, johon minä uskon” (2. Tim. 1:19). ●

Juha Huotari

TM

Jeesus ilmaisee jumalallisen voimansa

JOH.4:5-26 2. SUNNUNTAI LOPPIAI-
SESTA 19.1.

Sunnuntain evankeliumitekstissä Jeesus kohtaa sisäisesti rikkinäisen ja omassa yhteisössään hyljeksityn samarialaisen naisen. Edellisessä luvussa oli kuvattu Jeesuksen yöllä käymä keskustelu fariseus Nikodemuksen kanssa. Nyt käydyn keskustelun ajankohta, ympäristö ja keskustelukumppani ovat toisenlaiset. Jeesus oli matkalla Juudeasta kohti Galileaa, jonne hän kulki Samarian kautta. Oli poikkeuksellista, että juutalainen kulkee Samarian läpi, vaikka se lyhensi matkaa. Kuitenkaan Jeesus ja opetuslapset eivät välittäneet ihmisten luomista rajoista. Myös samarialaisen naisen toiminta oli tavallisuudesta poikkeavaa. Yleensä vesi haettiin aamulla tai illalla, ei keskipäivällä päivän ollessa kuumimmillaan. Vettä keskipäivällä hakemaan tullut samarialainen nainen halusi olla yksin ja pyrki siksi välttämään vedenhakuun liittyvää sosiaalista kanssakäyntiä.

Nainen ei kuitenkaan saanut olla kaivolla yksin. Kaivolla häntä odotti Jeesus, joka näki tämän sielussa olevan hengellisen janon. Jeesuksen pyyntö saada vettä aloittaa keskustelun, jonka varsinaista tarkoitusta nainen ei ensin ymmärrä. Jeesus lupasi antaa elävää vettä, joka sammuttaa janon ja antaa iankaikkisen elämän, mutta nainen vain ajatteli Sykarin kaivojen kaltaista vettä (j.14-15). Siksi keskustelu täytyi viedä pintaa syvemmälle. Ilman mitään ennakkovaroitusta Jeesus pyysi naista tuomaan miehensä paikalle (16). Asia oli naiselle kipeä ja arka. Hänen elämänsä oli ollut jatkuvaa kuuden kaskyn rikkomista ja sielun janon sammuttamista maailman nautinnoista aistillisin, aineellisin ja ajallisin keinoin. Maailman kaivoja oli ammennettu ja pian tultu uudelleen ammentamaan, kun jano

ei ollut sammunut. Samarialainen nainen olisi voinut suuttua ja kävellä pois, mutta nyt hän ei voinut synnintunnonsaan muuta kuin tunnustaa: ”ei minulla ole miestä”. Omatunto oli liikahtanut, synti oli tullut synniksi ja paljastunut. Nainen tuomitsi itse itsensä. Tavallinen vedenhakumatka oli muuttunut elämän perkaamiseksi.

Vaikka samarialainen nainen on koko syntiturmeluksessaan paljastettuna Jeesuksen edessä, ei Jeesus aja häntä pois. ”Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan”(Luuk.19:10). Janoisen sielun ja syyttävän omantunnon ei tarvitse jäädä omilleen. Apu on lähellä. Nainen sai keskustelun päätteeksi kuulla, että hän puhuu Messiaan, Kristuksen kanssa. Samarialainen nainen saa uskoa, että Jeesus maailman Vapahtajana on myös hänen Vapahtajansa. Kaiken lain herättämän synnintuntonsa ja hätänsä keskellä hän sai kuulla ja uskolla omistaa armon sanan, jonka kautta hänet on vapautettu synnistä ja sen kammottavista seurauksista. Tämän seurauksena omantunnon vaivat, huolet, ahdistukset ja epäilyt voi jättää pois, sillä Jumalan viha on lepytetty ja helvetti ja kadotus suljettu. Tilalle lahjoitetaan Jumalan armo ja kaikkien syntien täysi anteeksiantamus, Jumalan rauha, omantunnon lepo, Jumalan lapseus ja iankaikkisen elämän toivo. Sanalla sanoen: taivas avataan ja koko autuus.

Keskipäivän paahteessa kaivolta ruumiin virvoitusta hakemaan lähtenyt samarialainen nainen sai Jeesukselta elävää vettä. Synnin kovettama ja kuivattama sielu virkosi. Enää ei tarvitse etsiä korvikkeita sielun janon sammuttamiseen. Hän ”ei enää koskaan ole janoissaan” (14). Jeesus ja hänen työnsä riittää. Naisen jano sammui ja elävä vesi synnytti hänessä lähteen. Vesiruukku jäi kaivolle (28) ja vesi nostamatta syvältä kaivosta. Sykarin kaivolle sai jättää syntinsä. Enää ei tar-

vinnut kantaa painavaa taakkaa. Nyt hän riensi sydän kevyenä kaupunkiin kertomaan Jeesuksesta. Tärkeintä oli, että hänet oli nostettu syvältä. Ei hän sieltä olisi omin neuvoin tai voimin päässyt ylös eikä kenenkään ihmisen avulla. Hänet pystyi synnin syvyydestä nostamaan vain ihmiseksi tullut Jumala.

Lunastajaksi Jeesus tuli maailmaan. Siksi hän on tosi ihminen ja tosi Jumala samassa persoonassa. Koska Jeesus on tosi ihminen, hän pystyi jokaisen sijaisena tulla lain alaiseksi, täyttää lain, kärsiä ja kuolla. Ihminen oli lain rikkonut, ihmisen täytyi suorittaa sovitus. Tosi Jumalana Jeesus elämällään ja kuolemallaan pystyi maksamaan kaikkien ihmisten puolesta täyden lunastushinnan ja sovittamaan heidät Jumalan kanssa.

Jeesus kulkee edelleen ”Samarian kautta”, sieltä missä on armoa tarvitsevia ja tahtoo nostaa jokaisen armosyliinsä. Häneltä saa lahjaksi sielun virvoittavaa elävää vettä. Jumalana ja ihmisenä Jeesus voi tehdä ja antaa sen minkä lupaa. ●

Jukka Huotari
TM

Kansa kypsyy korjattavaksi – mutta mihin

JOH. 4:39-42

3. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 26.1.

Jeesus kohtasi jo suuremmat joukot kuin Johannes Kastaja. Jerusalemin fariseukset myötäliljöineen alkoivat hermostua. Vielä ei ollut kärsimystien aika ja niin Jeesus palasi Juudeasta takaisin Galileaan. Hän ei kulkenut juutalaisten Samariaa välttelevää reittiä Jordanin vastarantaa, vaan suoraan halki Samarian. Garissimin vuoren juurella on yhä Jaakobin kaivo. Kai-volla Jeesus kävi keskustelun Sykarin kaupungin naisen kanssa. Siitä saarnattiin viime sunnuntaina. Kohtaaminen osoitti, ettei Jeesus ollut sidottu aikansa pat-

riarkalaisuuteen sellaisessa, mikä ei ollut Jumalan tahdon ja rakkauden mukaista. Sellainen väärä todistus tosin Jeesuksesta usein annetaan. Kuinka syrjijä voisi olla synnitön ja sovittajamme? Keskustelu käynnisti erikoisen tapahtumaketjun naisen elämässä. Ensín hän kohtaa janoisen miehen, sitten juutalaisen, josta ei erityisemmin pitänyt, sitten rabbin, joka tenttasi häntä, sitten hän huomasi muukalaisen profeetaksi, joka tiesi salatut asiat ja lopulta Jeesus kirkastuu hänelle Messiaaksi, pelastajaksi, johon uskotaan, jota ylistetään ja josta todistetaan.

Jeesuksen antamasta vedestä tuli lähde, joka alkoi kummuta ikuisen elämän vettä. Naisen pyyntö sai vastauksen. Naisesta tuli lähdeihminen. Elämän vesi ei ole tarkoitettu säilöttäväksi, vaan jaettavaksi eteenpäin. Sykarin nainen liittyi todistajien ketjuun. ”Minä uskon ja siksi puhun. Olin tuhon partaalla.” (Ps. 116:10) ”Tule, niin näet”, todisti Filippus Natanaelille. ”Tulkaa katsomaan”, kehottaa nyt nainen kotikaupunkinsa ihmisiä. Sinne oli vesiruukku jäänyt kaivolle kuin kuvaamaan sitä vanhaa, mikä nyt sai väistyä uuden tieltä.

Tulemme tässä nykyluterilaisuuden ja kirkkomme kipeään ongelmaan. Tunnettu teologi Pannenberg ennusti: ”Vuonna 2050 ei luterilaisuutta enää ole.” Kytöksessä kristilliseen uskoon ja sen arvoihin yhä kielteisemmin suhtautuvaan yhteiskuntaan, kirkko harhautuu, laimenee, surkastuu ja haihtuu. Kun joku tulee uskoon, on sellainen kirkolle kiusallista, koska se viestittää, etteivät kaikki pelastu, eivät edes ne kastetut, jotka torjuvat Jeesuksen. Kuinka monessa piispantarkastuksessa onkaan keskusteltu siitä, voiko luterilaisessa kirkossa olla uskovaisia ja uskosta osattomia, ja piispa on muistuttanut, ettei sitä voi ihminen tietää. Muttei se tarkoita, ettei eroa uskon ja epäuskon ja siten ihmisten välillä ole. Kuinka toisenlaisen maailman vielä nykyinenkin virsi-

kirjamme tuo eteemme, kun vertaamme sitä nykyjulistukseen. ”Muut kuollessa ei rauhaa saa, ei kestä Herran kunniaa, ei pysy eessä Jumalan, kuin seuraajat vain Karitsan.” (Virsi 299:9)

Luterilaisuus akatemisoituu, virkavaltaistuu, kesyyntyy ja jähmettyy. Siellä, missä luterilaisuus puhalttaa vapaana, se kasvaa, kuten esim. Etiopiassa. Yhä ajatteleminen, että sellainen, joka kuolee autuaana, kuolee luterilaisena eli yksin Kristuksen armoon turvautuvana. Kristuksen seurakunta todistaa, valloittaa, rakastaa ja kärsii. Hengellisen herätyksen puute tulee kalliiksi yhteiskunnalle ja kurjuudeksi ihmisille. Vain muutoksen airueena kirkko voi olla toivon merkki. On suuri ”ennen - mutta nyt”. (Ef. 2) Tällainen lippu liehui nyt Samarian yllä.

Kysymykset uupumuksesta, rakkauden janosta, oikeasta uskosta ja vaikuttavasta rukouksesta ja lopulta elämisen välttämättömyyksistä nousevat pintaan, kun opetuslapset ruokakasseineen saapuvat kaivolle. Herra pitää välipuhetta opetuslapsilleen (kirkolleen) siitä, mistä kirkon olisi pitänyt puhua ihmisille. ”Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.” Kirkko voi kulkea rinnalla, jakaa ruokakasseja ja mainostaa hyviä tekojaankin, mutta tarvitsevien jonnit vain pidentyvät. Kuka jakaa elämän leipää? Tässähän modernin teologian ja kirkon jatkuva kriisi on. Sen mukaan Jumalalla on puhe- ja toimintahäiriö. Jumala ei puhu; hän on hiljaa. Jumala ei toimi; hän vetäytyy. Tästä seuraa, ettei Raamatussa ole mitään, mikä tulisi Jumalalta. Tulkinta-teologia mitätöi totuuden. Ihmiset voivat puhua hetken Jumalasta, mutta siirtyvät nopeasti tärkeämpiin aiheisiin.

Koko teologian, kaiken kirkon elämän, jokaisen ihmisen ajan ja iäisyyden lähtökohta on tämä: Jumalaa puhuu ihmisen ymmärrettävin sanoin ja Jumala toimii historiassa ja elämässä. Ellei, olemme pelkkä

geeniryypäs ja merkityksetöntä protoplasmaa. ”Jokaisesta sanasta” - se on näin tarkkaa! Koko ajan kylvetään ja korjataan.

Kenties kaivokeskustelut tapahtuivat joulu-tammikuun aikoihin, josta oli neljä kuukautta elonleikkuuseen. Synagogapalveluksen tekstit puhuivat noihin aikoihin 2. Mooseksen kirjan alkuluvuista: Mooses kaivolla ja Jumalan palvelemisen vuori. (2. Moos. 2:15) Tai ehkä ”neljä kuukautta kylvöstä korjuuseen” kuvaa lyhyttä armon aikaa. Sanan aika on nyt! Kylväjä lähti kylvämään eikä ole vielä palannut. Evankeliumiin kuuluu aina kutsu Jeesuksen seuraamiseen. ”Kylväjä saa iloitakin”, sanoo Jeesus samalla kun näkee kaupungin kansan virtaavan luokseen. Ellei tähtää, voi osua vain sattumalta. Julistaja tähtää keskelle. Saarnatuoli on taistelun paikka. Saarnaajan rukous on: Anna minulle sieluja! Jeesus heitti siemenen yhdelle ja sai koko kaupungin. Meillä on kaupunkimissiomme, emmekä saa edes yhtä. Mitä ihmettä me oikein ihmisille tarjoamme ja mihin tähtäämme? Yhden ihmisen hengellinen auttaminen ravitsi Jeesuksen siinä määrin, että opetuslapset ajattelivat jonkun tuoneen syötävää. Toimeentuloa tarvitaan, mutta Jumalan tahdon tekeminen ruokkii enemmän kuin ruoka ja juoma. Tässäkö syy tyhjyyteen ja pahaan oloon hyvinvoinnin keskellä? Haastattellessani hyvin koulutettua ja palkattua perhettä heidän pyrkiessään lähetyskursseille muistutin heitä lähetysaarnajien pienestä palkasta. Perheen isä vastasi puhuttelevasti: Meillä on nyt suuri palkka, mutta pieni työ, haluamme suureen työhön, vaikka palkka olisi pieni. Saarnaajien piti julistaa Jumalan tahto, mutta kuului vain ihmisen tahto ja ääni. Se, joka ei tiedä rikkoneensa Jumalan tahdon, ei tiedä olevansa myöskään Jeesusta tarvitseva syntinen. Jumala tahtoo, että kaikki pelasuisivat. Onko Jumalan tahto myös kristittyjen tahto?

Taivasnäky motivoi kristityn ja saarnaajan. Ei kai näkymme ja toivomme vain ole liian pieni? Sinut on tarkoitettu taivaaseen. Muu on liian vähän ja surullista ja mitään enempää ei ole. Mitä enemmän kirkko ja kristityt keskittyvät tämän puoleisiin, ajallisiin, maallisiin, sen tyhjemmäksi, turhemmaksi ja tarkoituksettomammaksi kaikki tulee ja sen huonommin ihmisillä ja yhteiskunnalla menee. Satoa korjataan joka päivä, mutta kuka korjaa ja mihin?

Johannes Kastaja kävi Jeesuksen edellä, Samarian nainen kävi Filippoksen ja Samarian suuren herätyksen edellä. (Apt. 8:5-8) Jumalan elovainioilla toinen on kylväjä ja leikkaaja toinen, mutta molemmat iloitsevat sadosta. Emme kannan perintönä vain edeltävien sukupolvien syntigeenejä, vaan myös Kristuksen todistajien kylvön ja esirukoukset (Ps. 126:5,6,9) ”Katsokaa tuonne”, Jeesus sanoo, kaupungin kansan kiiruhtaessa kaivolle. ”Vainio on jo vaalenut, vilja on kypsä korjattavaksi.” ●

Keijo Rainerma

Kristus, Jumalan kirkkauden säteily

LUUK. 2:22–33

KYNTTILÄNPÄIVÄ 2.2.

(Perusta 6/2016) Kynttilänpäivä eli neitsyt Marian kirkko-käyntipäivä on saanut nimensä varhaisesta tavasta silloin siunata vuotuiset kirkkokynttilät. Joulusta 40 päivää eteenpäin laskettuna kynttilänpäivä sattuu tälle kohtaa kirkkovuotta. Evankeliumissa esiintyvä Simeonin kiitosvirsi (lat. Nunc dimittis) on järjestyksessä jo kolmas Luukkaan tallettama alkukristillinen laulu.

Evankeliumitekstissä tapaamme Marian ja Joosefin Jeesus-lapsen kanssa Jerusalemin temppelissä. Jeesus oli nyt 40 vuorokauden ikäinen. Mooseksen laissa oli säädetty, että jokainen äiti oli seit-

semän päivää saastainen synnyttyään poikalapsen. Äidin oli sitten pysyttävä muista ihmisistä erillään kolmekymmentäkolme päivää. Neljäkymmenen päivän jälkeen poikalapsi oli vietävä temppeliin, koska niin oli säädetty Mooseksen laissa (3. Moos. 12:1–4). Samalla pojan äiti uhrasi puhdistautumiseen määrätyn uhrin. Köyhempi sai tuoda karitsan sijasta kaksi metsäkyyhkystä tai kyyhkysen poikasta (3. Moos. 12:6–8). Maria oli vähävarainen ja hän toi köyhän kansalaisen uhrin. Säädökseen sisältyi, että jokainen perhe sai tuoda samassa tilaisuudessa temppeliin esikoisensa, jos tämä oli poikalapsi, pyhitettäväksi ja Herran palvelukseen. Tämä traditio oli muistutuksena siitä, että Herralla oli varjellut Israelin esikoiset, kun puolestaan kuoleman enkeli surmasi kaikki Egyptin esikoiset.

Jeesuksen vanhempien ollessa temppelissä esiin astuu Simeon-niminen mies. Hän oli niitä harvoja Israelin uskovia, jolla oli melko erikoinen elämän päämäärä: Hän halusi nähdä Jumalan lupaaman Messiaan ennen kuolemaansa. Toiveena oli: ”kunpa saisi elää sinne asti.” Jumala oli kuullut tämän vanhan uskovan rukoukset ja oli ilmoittanut hänelle Pyhän Hengen kautta, että hänen ei tarvitse kuolla, ennen kuin on nähnyt Jumalan lupaaman Pelastajan. Evankeliumikertomuksessa vanha Simeon ja Jeesuslapsi temppelissä kertovat meille joulun jälkeen ensimmäisestä jumalanpalveluksesta, jossa Jeesus oli mukana vanhempiensa kanssa. Jouluna alkanut kertomus Jumalan tulemisesta keskellemme saa tässä jatkoa.

Kynttilänpäivän sanoma on keskeinen jatkumo joulun ilosanomalle. Joulun sanomassa lupaus pelastuksesta toteutuu, kynttilänpäivänä tuo sanoma vahvistetaan: ”tässä hän nyt on, maailman Vapah-taja.” Jouluna meitä kutsutaan seimen luokse katsomaan Pelastajaa. Kynttilänpäivänä Simeon lausuu: ”Minun silmäni ovat nähneet hänet.” Jouluna Jeesus

on keskus ja lahja, nyt hän on kiitos tuosta lahjasta. Jouluna valo syttyy. Tässä hän jo loistaa kirkkaasti Simeonin käsivarsilla. Simeon iloitsee aivan valtavasti, kun saa nyt pitkän elämän odotuksen jälkeen kohdata tämän Jumalan lähettämän valon, Jeesuksen Kristuksen. Niin, ei vain kohdata, vaan saa pitää Jumalaa hetken käsivarsillaan. Simeonin ilossa ja kiitoksessa yhdistyvät meidän kaikkien ilomme ja kiitoksemme. Evankelista Luukas kertoo: ”Hän otti lapsen käsivarsilleen, ylisti Jumalaa ja sanoi: - Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä, niin kuin olet luvannut. Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi.”

Simeon on uskovainen mies. Hän uskoo, että tämän, hänen käsivarsillaan lepävään, lapsen kautta elämä jatkuu kuoleman jälkeen Jumalan luona taivaassa. Hän uskoi, että iän ja sairauksien kipu tulee vaihtumaan ikuiseen terveyteen tämän elämän jälkeen. Simeon ymmärtää, että Jeesus on synnin ja kuoleman voittaja. Hän tajusi, että kuolemalla ei rangaistusmerkityksessä ole enää mitään valtaa hänen elämänsä ylitse. ●

Martti Turunen
Polvijärven kirkkoherra

Ansaitsematon armo

SUNNUNTAI ENNEN PAASTONAIKAA
(SEPTUAGESIMA) 9.2.

Kun me kristityt saavumme taivaaseen, hämmästyimme kahta asiaa. Ensiksi ihmettelemme, että miten ihmeessä täällä näkyy niitä ihmisiä, joiden kaikista vähiten arvaisi siellä olevan. Toiseksi hämmästelemme sitä, että miten ihmeessä me itse olemme siellä. Tämän vanhan tarinan tarkoituksena ei ole osoittaa, että kaikki pääsevät taivaaseen tai että sinne joutuisi jotenkin vahingossa. Kristus on ainoa tie taivaaseen. Häneen uskova ja syntien anteeksiantamuksesta elävä saa kulkea tietä taivaaseen

Jeesuksen Kristuksen sovitusyön tähden. On ihmeellistä, että itsensä arvottomaksi kokeva ja uskon heikkoutensa kanssa kamppaileva, mutta Jeesukseen turvaava saa uskoa iankaikkisen elämän koituvan itselleen. Ratkaisevaa ei kuitenkaan ole uskon suuruus vaan uskon kohde. Vähäinenkin usko riittää, jos sen kohteena on Jeesus Kristus ja hänen sovituskuolemansa. Jeesus siis pelastaa, ei uskomme väkevyys.

Päivän teemana on ansaitsematon armo. Jumala lahjoittaa armonsa ja kutsuu elämään pelastuksesta osallisina jo tässä ajassa. Tämä armo on ilmaista – se ei perustu ansioihin. Viidennen Mooseksen kirjan luku seitsemän muistuttaa tästä samasta aiheesta. Israel on Jumalan valitsema kansa, joka kulkee kohti Luvattua maata. Sen Herra antaa omalle kansalleen lahjaksi. Jae 6 korostaa, että Israel oli Herralle, (Jahve) pyhitetty kansa. Jahve, Kaikkivaltias Jumala, Hän, joka on itse oleminen, maailmankaikkeuden Luoja ja ylläpitäjä, on valinnut pienen lauman omaksi kansakseen. Tietysti ajatus lämmittää mieltä. Kun saa kuulla olevansa erityisen valinnan kohde ja jos valitsijana on Jumala itse, niin tämä voi tehdä ylpeäksi: ”Jumala on mielistynyt meihin juuri siksi, että olemme erityisiä”. Tällainen ajatus voisi juolahtaa mieleen. Lukukappaleemme seuraava jae kuitenkin muistuttaa, että Jumalan valinta ei perustu kansan suureen vaikutusvaltaan tai lukumäärään. ”Ei Herra siitä syystä mieltynyt teihin eikä valinnut teitä, että te olisitte kansana kaikkia muita kansoja suurempi -- olettehan kaikista kansoista pienin.” (Jae 7). Mooseksen kirjoissa muistutetaan toisaalla moneen otteeseen, että kansan valinta ja luvattun maan valloitus ei perustunut kansan ansioihin. Sen sijaan Jumala korostaa, että Jumala antaa luvattun maan kansalleen sen jatkuvasta uppiniskaisuudesta huolimatta. ”Painakaa siis mieleenne, ettei Herra, teidän Jumalanne, anna

tätä hyvää maata teille teidän kuuliaisuu-
tenne takia, sillä te olette uppiniskainen
kansaa.” (5. Moos. 9:6 ja mm. 2. Moos. 32:9).

Miten on meidän kristittyjen laita?
Olemmeko me myös uppiniskaisia luon-
teeltamme? Eikö ole niin, että asenteem-
me pysyy nurjana Jumalaa kohtaan sii-
täkin huolimatta, että olemme Jumalan
lapsiksi kutsuttuja? Bo Giertz kuvaa teok-
sessaan Kalliopohja sydäntemme turme-
lusta. Ajan kanssa kristitty tulee tietoisek-
si omasta sydäimestään. Sydämemme on
nurja ja perisyntyn kovettava. Sydämem-
me on uppiniskainen. Se kaipaa takaisin
synnin orjuuteen, josta Raamattu käyttää
vertauskuvana Egyptin orjuutta (j.8). Ju-
malan armo voi yksin kääntää sydämem-
me Jumalan puoleen.

Luvattu maa ja sinne saapuminen on
tärkeä pelastushistoriallinen tapahtuma.
Se oli myös esikuvaa tulevasta Taivaasta.
Jae 8 muistuttaa siitä, minkä perusteella
varsinaiseen ja lopulliseen luvattuun maa-

han eli taivaaseen lopulta mennään. Kyse
on Jumalan rakkaudesta ja hänen armos-
taan. Hän on antanut lupauksensa rohkai-
suksi meille.” Herra rakasti teitä, ja pitääk-
seen esi-isillenne vannomansa valan hän
vei teidät väkevällä kädellään pois Egyp-
tistä, orjuuden maasta, ja lunasti teidät
vapaiksi faraon, Egyptin kuninkaan, val-
lasta.” Martti Luther kirjoittaa: ”Sellainen
Jumala sinulla on, joka ei kysy, kuinka vä-
kevä, kuinka suuri, kuinka rikas ja voima-
kas joku on, vaan sitä, että katsellemme
Hänen sanaansa ja Hänen armoansa, em-
mekä mitään muuta. Hänen tykönänsä ei
kelpaa mikään muu, kuin Hänen armonsa
ja laupiutensa. Sinussa ei kelpaa tavara, vä-
kevyys, voima tai rikkaus, vaan ylitse kai-
ken ainoastansa Hänen armonsa.”

”Siinä on rakkaus — ei siinä, että me ra-
kastimme Jumalaa, vaan siinä, että hän ra-
kasti meitä ja lähetti Poikansa meidän syn-
tiemme sovituksiksi.” (1. Joh. 4:10 KR38). ●

Taito Heikkilä

Julkaisijat

Suomen Evankelisuteriläinen
Opiskelija- ja Koululaislähetys ry OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö SROS
Suomen teologinen instituutti ry STI
Suomen evankelisuteriläinen
Kansanlähetys SEKL

Päätoimittaja

Santeri Marjokorpi
santeri.marjokorpi@sro.fi
0503814288

Toinen päätoimittaja

Timo Eskola
timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri

Taito Heikkilä
toimitussihteeri.perusta@gmail.com
041 362 4279

Aineisto-osoitteet

santeri.marjokorpi@sro.fi
toimitussihteeri.perusta@gmail.com

Ulkoasun suunnittelu ja taitto

Teemu Junkkaala
teemu@gstj.fi

Toimitus 2019

Mattias Kaitainen, Markus Korri, Leif
Nummela, Karoliina Rauhio-Pokka
Topias Tanskanen, Arno Toivanen

Neuvottelukunta 2017–2019

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Juha
Auvinen, Ville Auvinen, Ruth Franzén,
Markku Ihonen, Timo Junkkaala, Ilmari
Karimies, Jussi Miettinen, Pekka
Mäkipää, Olavi Peltola, Tapio Puolimatka,
Teuvo V. Riikonen, Niilo Räsänen, Matti
Sartonen, Mauri Tervonen, Lauri Thurén,
Lauri Vartiainen, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilaspalvelu ja osoitteenmuutokset

perussanoma@jaicom.com
03 4246 5391

Tilauhinnat 2019

Opiskelijatilaus 20 €/vuosi,
kestotilaus 45 €/vuosi, määräaikais-
tilaus 12 kk 48 €/vuosi, irtonumero 7 €

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) x 193 mm (kork.)
250€, 1/2 sivu: vaaka 130 mm x 96,5 mm
140 €, pysty 62,5 mm x 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5
mm. Hintoihin lisätään alv. (24%).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi
050 361 4099

Kirjapaino

Painotalo Plus Digital

Aikakauslehtien liiton jäsen.

ISSN 0355-7111

Perusta julkaisee mahdollisuuksien
mukaan myös kirjoituksia ja komment-
teja, joita ei ole erikseen pyydetty.

Perusta-lehti painetaan ympäristö-
ystävällisesti.

**Uskon ja ajattelun avuksi
46. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**